

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2026

Chișinău

pentru aprobarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia

În scopul implementării prevederilor Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, adoptate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 22 noiembrie 1989, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 408/1990 și a Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 488-491, art. 864),

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

1) Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii, conform anexei nr. 1;

2) Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii, conform anexei nr. 2.

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

3. Autoritățile responsabile vor întreprinde, în conformitate cu competențele funcționale, măsurile ce se impun pentru realizarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii și vor raporta anual, până la data de 1 februarie, Ministerului Muncii și Protecției Sociale referitor la rezultatele obținute.

4. Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care, anual, până la data de 25 februarie va prezenta Guvernului raportul de progres privind implementarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia în baza rapoartelor prezentate de către autoritățile responsabile.

5. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului se va efectua din contul și în limita alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților/instituțiilor responsabile de implementare, precum și din alte surse, neinterzise de legislație.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la 01 ianuarie 2027.

PRIM-MINISTRU**Vasile Tofan**

Contrasemnează:

**Ministrul muncii
și protecției sociale****Natalia Plugaru****Ministrul finanțelor****Victoria Belous**

**Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027 - 2030:
cadru de implementare a Garanției europene pentru copii**

**Capitolul I
INTRODUCERE**

1. Republica Moldova a înregistrat progrese importante în consolidarea sistemului de protecție a copilului, atât prin măsuri normative, cât și de implementare. Statul a reușit să dezvolte un sistem care este în mare măsură conform standardelor europene privind drepturile copilului. Totuși, pentru o aliniere completă, sunt necesare în continuare eforturi suplimentare.

2. În acest sens, în contextul parcursului său de aderare la Uniunea Europeană, Republica Moldova are obligația de a armoniza legislația și practicile naționale cu acquis-ul Uniunii. Exercițiul de screening bilateral desfășurat în ultimii ani a evidențiat necesitatea implementării unui set de acte UE la nivel național, atât la nivelul *hard law* cât și *soft law*. Acest set de acte face obiectul Programului Național de Aderare la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr. 306/2025](#).

3. Rezultatele exercițiului de screening bilateral dintre reprezentanții Republicii Moldova și reprezentanții Comisiei Europene au arătat că, în domeniul drepturilor copilului, Republica Moldova dispune deja de un cadru solid și de servicii care corespund standardelor internaționale. Totuși, un document european de referință rămâne [Garanția europeană pentru copii](#) – Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii, care urmărește să creeze mai multe oportunități egale pentru copiii vulnerabili.

4. Obiectivul Garanției europene pentru copii este prevenirea și combaterea excluziunii sociale prin garantarea accesului copiilor aflați în dificultate la următoarele servicii-cheie:

- 4.1. acces efectiv și gratuit la educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate;
- 4.2. acces efectiv și gratuit la educație și activități școlare, inclusiv la cel puțin o masă sănătoasă în fiecare zi de școală;
- 4.3. acces efectiv și gratuit la asistență medicală;
- 4.4. acces efectiv la o alimentație sănătoasă;
- 4.5. acces efectiv la o locuință decentă.

5. Termenul de „copii aflați în dificultate”, în sensul recomandării, presupune persoanele cu vârsta sub 18 ani care sunt expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială. Statele trebuie să identifice copiii aflați în dificultate și, în cadrul acestui grup de copii, să ia în considerare, ori de câte ori este necesar pentru elaborarea măsurilor naționale integrate, formele specifice de defavorizare cu care se confruntă în special:

- 5.1. copiii fără adăpost sau copiii care se confruntă cu o privare severă de locuință;
- 5.2. copiii cu dizabilități;
- 5.3. copiii cu probleme de sănătate mintală;
- 5.4. copiii care provin dintr-un context de migrație sau care au origine etnică minoritară, în special romă;
- 5.5. copiii aflați în îngrijire alternativă, în special instituționalizată;
- 5.6. copii aflați în situații familiale precare.

6. În timp ce majoritatea copiilor din Uniunea Europeană și din Republica Moldova au deja acces la aceste servicii, un acces incluziv și cu adevărat universal este vital pentru a asigura șanse egale pentru toți copiii, în special pentru cei care se confruntă cu excluziunea socială din cauza sărăciei sau a altor forme de defavorizare.

7. În conformitate cu litera c) pct. 11 din secțiunea *Guvernanță și raportare* a Garanției europene pentru copii, statele trebuie să prezinte planuri de acțiune cu privire la modul în care vor pune în aplicare Garanția. Planurile de acțiune trebuie să acopere perioada până în 2030 și trebuie adaptate la circumstanțele naționale, regionale și locale. De asemenea, ele trebuie să permită identificarea copiilor aflați în dificultate și a obstacolelor cu care se confruntă aceștia în ceea ce privește accesul la serviciile-cheie menționate mai sus și utilizarea acestor servicii.

8. Principalul scop al planurilor naționale de acțiune este de a descrie măsurile strategice naționale existente și planificate pentru a îmbunătăți accesul copiilor aflați în dificultate la toate serviciile-cheie acoperite de Garanția europeană pentru copii.

9. Astfel, o dată cu parcursul european al Republicii Moldova, pentru a implementa Recomandarea menționată, statul trebuie, la fel, să întreprindă măsuri pentru a preveni și combate excluziunea socială și sărăcia în rândul copiilor prin garantarea accesului copiilor aflați în dificultate la serviciile-cheie sus-menționate.

10. Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a implementa Garanția europeană pentru copii, în conformitate cu acțiunea nr. 39 din Anexa A la Capitolul 19 din Programul Național de Aderare la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029.

11. În acest context, scopul noului Program național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030 este implementarea Garanției europene pentru copii. Necesitatea extinderii perioadei de implementare a Programului la această perioadă reiese din textul acestui act european, care stabilește că planul de acțiuni național trebuie să fie „aplicabil până în 2030”, în conformitate cu litera c) punctul 11 din secțiunea *Guvernanță și raportare*.

12. Raționamentul implementării acestui act european prin extinderea Programului național pentru protecția copilului îl reprezintă necesitatea asigurării coerenței politicilor naționale și a continuității logice a procesului de reformă a sistemului de protecție a copilului în contextul parcursului de aderare a statului la Uniunea Europeană, precum și al rezultatelor pozitive ale Planului de acțiuni pentru implementarea Programului pe anii 2022-2026.

Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027–2030 constituie planul național de acțiune al Republicii Moldova pentru implementarea Garanției europene pentru copii, în sensul pct. 11 lit. c) din Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului. Obiectivele generale 1–3 corespund serviciilor-cheie prevăzute la pct. 4 din Recomandare. Obiectivul general 4 completează acest cadru cu măsuri de prevenire și combatere a violenței asupra copiilor, în concordanță cu [Strategia UE privind drepturile copilului](#) și cu [Recomandarea Comisiei Europene privind dezvoltarea și consolidarea sistemelor integrate de protecție a copilului în interesul superior al copilului](#). Corespondența dintre cerințele Recomandării și prevederile Programului este prezentată în tabelul de mai jos.

Cerința Recomandării (UE) 2021/1004	Unde este tratată în Program
Acces efectiv și gratuit la educație și îngrijire timpurie (pct. 4)	Secțiunea a 2-a (pct. 49–54, 89.1, 90.1); OG1, OS1.1 (pct. 188.1) Plan de acțiuni / indicatori: OG 1, OS 1.1; indicatorii: Ponderea copiilor care beneficiază de practici educaționale incluzive; Rata de cuprindere a copiilor 0-3 ani în servicii de educație și îngrijire timpurie - acțiunile nr. 1 – 3
Acces efectiv și gratuit la educație și activități școlare, inclusiv o masă sănătoasă pe zi (pct. 4)	Secțiunea a 2-a (pct. 55–91); Secțiunea a 4-a (pct. 116–118); OG1, OS1.2 Plan de acțiuni / indicatori: OG 1, OS 1.2; indicatorii: Ponderea copiilor care beneficiază de practici educaționale incluzive; Numărul copiilor aflați în dificultate care au acces la educație incluzivă de calitate în instituții de învățământ general - acțiunile nr. 4–14
Acces efectiv și gratuit la asistență medicală (pct. 4)	Secțiunea a 3-a (pct. 92–115); OG2, OS2.1 (pct. 188.2) Plan de acțiuni / indicatori: OG 2, OS 2.1 și OS 2.2; indicatorii: Rata mortalității copiilor sub 5 ani la 1 000 de nașcuți vii; Rata de acoperire a copiilor (0–1 ani) cu examinări profilactice obligatorii conform standardului de supraveghere a creșterii și dezvoltării copiilor în condiții de ambulator - acțiunile nr. 15–22
Acces efectiv la alimentație sănătoasă (pct. 4)	Secțiunea a 4-a (pct. 116–120) Plan de acțiuni / indicatori: OG 1, OS 1.2 Ponderea copiilor care beneficiază de practici

Cerința Recomandării (UE) 2021/1004	Unde este tratată în Program
	educaționale incluzive; Numărul copiilor aflați în dificultate care au acces la educație incluzivă de calitate în instituții de învățământ general – acțiunea 14 și OG 2, OS 2.1 Rata mortalității copiilor sub 5 ani la 1 000 de născuți vii; Rata de acoperire a copiilor (0–1 ani) cu examinări profilactice obligatorii conform standardului de supraveghere a creșterii și dezvoltării copiilor în condiții de ambulator - acțiunea nr. 16
Acces efectiv la o locuință decentă (pct. 4)	Secțiunea a 6-a (pct. 129–136) Plan de acțiuni / indicatori: OG 3, OS 3.2; indicatorul: Rata sărăciei absolute în rândul copiilor; Ponderea copiilor aflați în îngrijire alternativă din numărul total al copiilor aflați în situație de risc (dezagregări: sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie (romi/non-romi); statut de instituționalizare). Ponderea copiilor din instituții rezidențiale din totalul copiilor aflați în îngrijire alternativă - acțiunile nr. 36, 38 și 39
Identificarea copiilor aflați în dificultate și a formelor specifice de defavorizare (pct. 5)	Pct. 5, pct. 168–173 (Secțiunea a 11-a) Plan de acțiuni / indicatori: OG 3, OS 3.1 Rata sărăciei absolute în rândul copiilor. Ponderea copiilor aflați în situație de risc din numărul total al copiilor (dezagregări: sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie, statut de instituționalizare; cauze ale aflării copilului în situație de risc, număr de copii identificați timpuriu și incluși în servicii de prevenire, număr de familii care au beneficiat de suport în cadrul Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii) - acțiunile nr. 23, 24, 26, 28)

13. Evaluarea intermediară a implementării Planului de acțiuni pe anii 2022-2026 pentru implementarea Programului național pentru protecția copilului a evidențiat mai multe rezultate pozitive, în special:

13.1. Armonizarea cadrului normativ la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului;

13.2. Aderarea Republicii Moldova la trei tratate internaționale ale Conferinței internaționale de drept privat de la Haga, precum și semnarea unui tratat bilateral cu Ucraina privind repatrierea copiilor la locul lor obișnuit de trai;

13.3. Consolidarea sistemului informațional în domeniul protecției copilului;

13.4. Menținerea unei tendințe constante de dezinstituționalizare a copiilor;

13.5. Dezvoltarea și promovarea serviciilor sociale și mecanismelor de protecție destinate copiilor;

13.6. Actualizarea cadrelor de reglementare a serviciilor sociale în domeniul protecției copilului și crearea a trei noi servicii: (i) Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, (ii) Serviciul social „Locuința socială asistată” și (iii) Serviciul de asistență și reabilitare psihosocială a copilului și familiei;

13.7. Majorarea prestațiilor sociale acordate copiilor și familiilor cu copii și extinderea categoriilor de copii și familii cu copii care pot beneficia de prestații;

13.8. Angajarea specialiștilor în domeniul protecției drepturilor copilului;

13.9. Consolidarea capacităților specialiștilor cu competențe în domeniul protecției copilului;

13.10. Semnarea memorandumurilor de colaborare cu organizațiile societății civile.

14. Totuși, au fost identificate câteva domenii principale de intervenție unde sunt necesare eforturi suplimentare: consolidarea capacității instituționale la nivel local pentru a preveni separarea copilului de familie; extinderea serviciului de asistență parentală profesionistă ca o alternativă de tip familial la instituționalizare; continuarea procesului de dezinstituționalizare; intensificarea activităților

de educație parentală implementate în toată țara; dezvoltarea serviciilor de specialitate pentru copii disponibile la nivel local (inclusiv servicii pentru copii aflați în conflict cu legea); creșterea participării la educația preșcolară, în special în zonele rurale și în rândul copiilor romi, concomitent cu consolidarea capacității de monitorizare și evaluare atât la nivel central, cât și la nivel raional.

15. Versiunea nouă a Programului urmărește implementarea recomandărilor Garanției europene pentru copii, având ca obiectiv asigurarea accesului egal și efectiv al fiecărui copil la servicii-cheie de calitate pe segmentele de educație, sănătate, alimentație, protecție socială și locuințe decente. Scopul este ca niciun copil să nu fie lăsat în urmă, iar Republica Moldova să poată avansa în realizarea standardelor europene privind protecția drepturilor copilului, reducerea sărăciei și combaterea excluziunii sociale în rândul celor mai vulnerabile categorii de copii.

16. Programul național derivă din următoarele documente la nivelul Uniunii Europene:

16.1. [Comunicarea Comisiei COM\(2026\) 538 final din 6 mai 2026 privind Strategia Uniunii Europene de combatere a sărăciei: abordarea și prevenirea sărăciei de la copilărie la vârsta a treia;](#)

16.2. [Comunicarea Comisiei COM\(2021\) 102 final din 4 martie 2021 privind Planul de acțiune pentru implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;](#)

16.3. [Comunicarea nr. COM\(2021\)142](#) privind Strategia Uniunii Europene privind drepturile copilului;

16.4. [Recomandarea nr. 2013/112/EU](#) privind Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării;

16.5. [Recomandarea nr. 2019/C189/02](#) privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor;

16.6. [Comunicarea Comisiei COM\(2020\) 625 final din 30 septembrie 2020 privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025;](#)

16.7. [Concluziile nr. 2017/C205/03](#) prin care se urmărește o contribuție la îndeplinirea obiectivului de stopare a creșterii supraponderalității și obezității infantile;

16.8. [Comunicarea nr. COM\(2014\)215](#) privind sistemele de sănătate eficiente, accesibile și reziliente;

16.9. [Regulamentul delegat nr. 2021/1078](#) de completare a Regulamentului (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea orientărilor în materie de investiții pentru Fondul InvestEU;

16.10. [Avizul Comitetului European al Regiunilor nr. CDR 4650/2023](#) privind consolidarea incluziunii sociale a copiilor prin punerea în aplicare a Garanției europene pentru copii la nivel local și regional, în contextul celei de-a 160-a sesiune plenară din 17 și 18 aprilie 2024;

16.11. [Comunicarea Comisiei COM\(2026\) 539 final din 6 mai 2026 «Ruperea ciclului sărăciei copiilor – consolidarea Garanției europene pentru copii»;](#)

16.12. [Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2022 privind educația și îngrijirea timpurie: obiectivele de la Barcelona pentru 2030 \(2022/C 484/01\);](#)

16.13. [Recomandarea \(UE\) 2024/1238 a Comisiei din 23 aprilie 2024 privind dezvoltarea și consolidarea sistemelor integrate de protecție a copilului în interesul superior al copilului;](#)

17. Totodată, noul Program național derivă și din următoarele documente naționale:

17.1. Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, care prevede un capitol aparte (27. *Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului*);

17.2. Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (*Clusterul I. Valori fundamentale, Capitolul 23. Sistem judiciar și drepturi fundamentale și Clusterul III. Competitivitate și creștere incluzivă, Capitolul 19. Politica socială și ocuparea forței de muncă*);

17.3. Strategia națională de dezvoltare „Moldova europeană 2030”;

17.4. Strategia de dezvoltare „Educația 2030”;

17.5. Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”;

17.6. Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030.

17.7. Program de activitate al Guvernului, Economie europeană, stat eficient.

18. Noul document de politici vizează 553,0 mii de copii cu vârsta de până la 18 ani, ceea ce reprezintă 23,2% din populația cu reședință obișnuită la 1 ianuarie 2025.

18.1. Beneficiarii direcți ai Programului național pentru protecția copilului pentru anii 2027–2030 sunt copiii aflați în situații de vulnerabilitate și risc de sărăcie și excluziune socială, inclusiv copiii care se confruntă cu bariere în exercitarea drepturilor și accesarea serviciilor de educație, sănătate, protecție socială, servicii sociale și de protecție a copilului.

18.2. O atenție prioritară este acordată copiilor aflați în situații care le afectează accesul efectiv la drepturi și servicii, inclusiv copiilor cu dizabilități, copiilor din familii vulnerabile, copiilor expuși riscului de separare de familie, copiilor aflați în îngrijire alternativă, copiilor victime sau expuși riscului de violență, neglijare, exploatare și trafic, precum și altor categorii de copii pentru care datele disponibile indică existența unor disparități în accesul la servicii și oportunități.

18.3. Beneficiarii direcți sunt, de asemenea, părinții și îngrijitorii copiilor, în special cei aflați în situații de vulnerabilitate, prin măsurile orientate spre consolidarea capacității familiale de îngrijire și prevenirea separării copilului de familie.

18.4. Beneficiarii indirecți ai Programului sunt profesioniștii din domeniul protecției copilului și al serviciilor sociale, autoritățile administrației publice centrale și locale, furnizorii de servicii, precum și comunitățile în care sunt implementate măsurile de prevenire și protecție a copilului.

18.5. În funcție de disponibilitatea datelor statistice și administrative, monitorizarea beneficiarilor va permite dezagregarea datelor după sex, vârstă, mediu de reședință, dizabilitate, situația de vulnerabilitate și tipul de îngrijire/protecție, precum și după alte caracteristici relevante pentru identificarea și reducerea inegalităților.

19. La elaborarea Programului național s-a ținut cont de rezultatele Evaluării intermediare a implementării Planului de acțiuni pe anii 2022-2026 pentru implementarea Programului național pentru protecția copilului. Pornind de la constatările și recomandările principale ale evaluării, în procesul de elaborare a Programului, s-a acordat o atenție deosebită unei abordări sistemice, pentru a asigura relevanța documentului de politici, și anume: dezvoltarea teoriei schimbării; identificarea participativă și selectarea domeniilor prioritare pentru intervenție strategică; estimarea resurselor necesare pentru implementarea acestuia; dezvoltarea mecanismului de monitorizare, evaluare și raportare, precum și a structurii de coordonare. La fel, au fost luate în considerare recomandările din 2017 ale Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului care nu au fost realizate până în 2025, precum și o serie de alte recomandări de referință ale unor cercetări și evaluări implementate în perioada 2019-2025, în special de către Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) Moldova, Consiliul Europei. S-a ținut cont, de asemenea, de îngrijorările copiilor referitoare la evoluția problemelor care le afectează creșterea sănătoasă și dezvoltarea armonioasă.

20. Programul este ancorat în Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) și are în vedere o serie de ținte naționalizate, inclusiv: ODD 1 – Fără sărăcie (1.1 și 1.3); ODD 3 – Sănătate și stare de bine (3.8); ODD 4 – Educație de calitate (4.1 și 4.2); ODD 5 – Egalitate de gen (5.2); ODD 10 – Inegalități reduse (10.2 și 10.3); ODD 11 – Orașe și comunități durabile (11.1); ODD 16 – Pace, justiție și instituții puternice (16.1 și 16.2).

21. În conformitate cu cerințele din litera e) a punctului 11, secțiunea *Guvernanță și Raportare* a Garanției europene pentru copii, procesul de elaborare a noului Program național a fost unul participativ, în baza Ordinului interministerial din 4 iulie 2025 aprobat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne.

22. Identificarea și selectarea domeniilor prioritare pentru intervenție strategică în domeniul protecției copilului au fost realizate într-un cadru de consultare larg, care a inclus: analiza a peste 20 de documente naționale (rapoarte, analize, evaluări, documente de politici etc.) și 15 documente internaționale; 4 ședințe interministeriale cu participarea a 90 reprezentanți ai 10 autorități naționale și 16 organizații ale societății civile și proiecte internaționale din domeniul dezinstituționalizării și îngrijirii alternative, monitorizării și evaluării, prevenirii și combaterii violenței, sănătății copiilor și tinerilor; 5 sesiuni consultative cu reprezentanții Ministerului Muncii și Afacerilor Sociale al Cehiei; 8 ședințe de tip „focus grup” cu 74 de părinți și îngrijitori în special din grupuri vulnerabile (familii cu venituri mici, părinți solitari, familii cu copii cu dizabilități, comunități rome, migranți reveniți/refugiați); anchetă socială pe bază de chestionar autoadministrat cu participarea a 209 părinți și îngrijitori; 19 interviuri individuale și o ancheta sociologică pe bază de chestionar autoadministrat, pe un eșantion de 41 de cadre didactice, medici de familie/asistente medicale, asistenți sociali, polițiști

de sector, reprezentanți ai ONG-urilor, ai autorităților publice centrale și locale. Astfel, elaborarea Programului național a implicat aproximativ 440 de persoane. Suplimentar, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC), cu suportul UNICEF, a consultat 82 de copii din cinci grupuri vulnerabile, în șapte grupuri de consultare; constatările au fost validate împreună cu Platforma Copiilor.

23. De asemenea, în perioada iunie – august 2026, a fost desfășurată o consultare națională a copiilor prin intermediul unui sondaj online, ușor accesibil, la care au participat **4106 copii**.

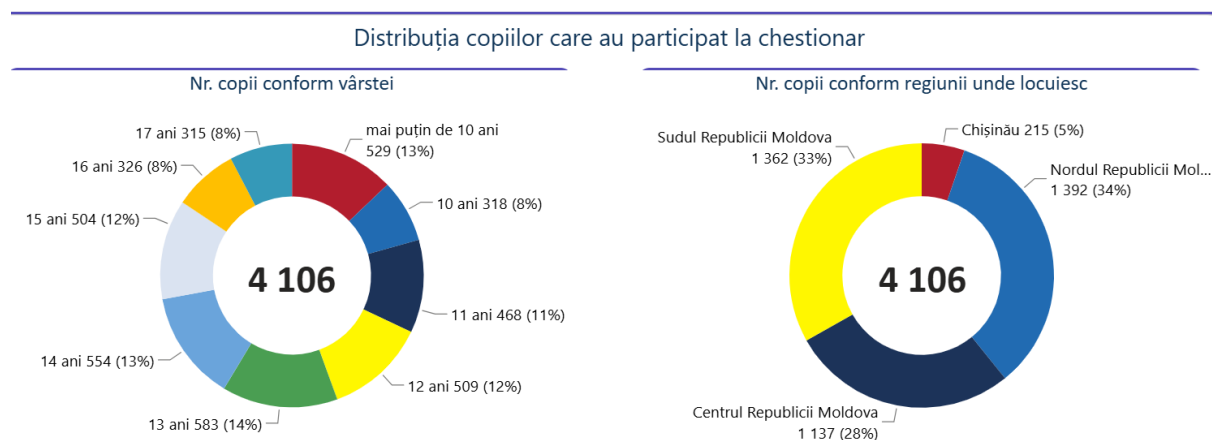

Figura 1. Repartizarea copiilor care au participat la sondajul realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale

24. Dimensiunile strategice, obiectivele generale și cele specifice, precum și acțiunile principale au fost stabilite și validate în cadrul sesiunilor Grupului interministerial de coordonare compus din Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Ministerul Finanțelor, și ale Grupului tehnic de lucru, din care au făcut parte reprezentanți ai ministerelor și agențiilor cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, societății civile și partenerilor de dezvoltare (Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Cancelaria de Stat, Oficiul Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, UNICEF Moldova, Oficiul Consiliului Europei la Chișinău, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, Parteneriate pentru Fiecare Copil, CCF Moldova, Fundația „Terre des Hommes”, Centrul Național de Prevenire a Abuzului asupra Copilului, Instituția Religioasă Misiunea Socială „Diaconia”, A.O. „CONCORDIA Proiecte Sociale”, Centrul Internațional „La Strada”, Changing the Way We Care, A.O. „Keystone”, Asociația „The Moldova Project”, A.O. „Open Gate International Moldova”, Fundația „People in Need Moldova” și A.O. „Lumos”).

25. Documentul a fost elaborat luând în considerare cele mai recente date statistice disponibile pentru anii 2024-2025¹, în raport cu datele statistice din anul 2019 pentru a stabili tendințele și a urmări evoluțiile pe domeniile de analiză. O excepție reprezintă datele utilizate în raport cu copii în situație de risc, unde comparația este făcută în raport cu datele din anul 2022, primul an de implementare a planului de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru protecția copilului. În cazul diferențelor față de alte documente de referință, inclusiv Analiza aprofundată, prevalează datele prezentate în prezentul Program, cu sursa, anul și definiția indicate.

26. De asemenea, un fundament important al datelor reflectate în documentul și planul de acțiuni aferent îl constituie [Analiza aprofundată](#) (Deep-Dive), elaborată de UNICEF Moldova în anul 2026 la solicitarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Datele Analizei pot diferi de cele din

¹ Biroul Național de Statistică publică datele oficiale etapizat pe parcursul anului, o parte dintre acestea fiind disponibile abia în a doua jumătate a anului de referință.

prezentul Program din cauza perioadelor de referință diferite, în asemenea cazuri prevalează datele Programului (pct. 25).

Capitolul II

ANALIZA SITUAȚIEI

27. Cadrul juridic și instituțional în domeniul drepturilor copilului în Republica Moldova este funcțional și aliniat la acquis-ul Uniunii Europene și la cadrele internaționale. La baza sistemului de protecție a copilului se află [Constituția Republicii Moldova](#), care proclamă dreptul familiei și al copilului la protecție, inclusiv prin garantarea dreptului la viață, integritate fizică și psihică, asigurarea asistenței și protecției sociale, garantarea dreptului la asistență medicală și a dreptului de a locui într-un mediu sigur. Totodată, [Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți](#) reglementează cadrul de protecție a copilului și setează, în acest sens, atribuțiile autorităților tutelare de la nivel local și raional, măsurile de protecție a copilului, precum și modalitățile de cooperare intersectorială privind protecția copilului.

28. Procesul de aliniere a cadrului normativ național și a practicilor din domeniu la prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și ale altor documente internaționale este finalizat, odată cu abrogarea Legii nr. 338/1994 privind drepturile copilului și adoptarea unei noi-[Legi cadru nr. 370/2023 cu privire la drepturile copilului](#). Republica Moldova a ratificat Protocolul opțional la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului referitor la procedura de comunicare, care ar permite copiilor sau reprezentanților acestora să depună plângeri individuale în cazul încălcării drepturilor lor.

29. De asemenea, Republica Moldova a aderat la [Convenția de la Haga din 1996](#) asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor și la [Convenția de la Haga din 2007](#) privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei și la Protocolul privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

30. Măsurile și mecanismele actuale referitoare la copiii victime ale fenomenului răpirii internaționale au fost consolidate și coordonate, prin adoptarea [Legii nr. 292/2024 privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite](#), destinată aplicării prevederilor Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii de la Haga din 1980, în scopul de a asigura înapoierea imediată a copiilor deplasați sau reținuți ilicit în alt stat și respectarea în toate statele a drepturilor privind încredințarea și vizitarea copiilor.

31. Republica Moldova a făcut pași importanți în reglementarea serviciilor sociale pentru copil și familie, precum și a serviciilor sociale de îngrijire alternativă. În ultimii ani au fost abordate din punct de vedere legislativ provocările cauzate de lipsa de reglementări referitoare la măsurile și serviciile destinate copiilor în conflict cu legea, precum și cele referitoare la protecția copiilor în mediul online. Mai mult, există un mecanism național de coordonare a implementării Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Lanzarote în 2007), aprobat prin dispoziția Guvernului nr. 206/2024.

32. O atenție deosebită a fost acordată incluziunii sociale a copiilor cu dizabilități și a copiilor din sistemul de îngrijire alternativă de tip rezidențial, precum și promovării îngrijirii alternative de tip familial.

33. Aceste eforturi se datorează inclusiv implementării Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 434/2014, și a Planului de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 835/2016, și Planului de acțiuni pe anii 2022-2026 pentru implementarea Programului național pentru protecția copilului, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr. 347/2022](#), care au orientat intervențiile statului pe trei obiective generale, și anume: 1) consolidarea sistemului de protecție a copilului, pentru a răspunde prompt la nevoile fiecărui copil; 2) asigurarea toleranței zero din partea adulților și a copiilor față de orice formă de violență asupra copiilor; 3) asigurarea creșterii copiilor într-un mediu familial sigur și protector, care să le garanteze bunăstarea.

34. Conform evaluării intermediare a implementării Planului de acțiuni pe anii 2022-2026 a Programului, progrese semnificative au fost obținute în mai multe domenii-cheie de intervenție, printre care scăderea semnificativă a numărului de copii plasați în instituții rezidențiale, inclusiv din grupa de vârstă 0-3 ani, și creșterea semnificativă a capacității specialiștilor de a identifica cazurile de violență, neglijare și abuz asupra copiilor.

35. Totodată, conform aceleiași surse, implementarea Planului de acțiuni pe anii 2022-2026 a Programului a fost puternic influențată de elemente contextuale specifice ale mediului de acțiune în țară. Criza de securitate regională generată de războiul din Ucraina începând cu 2022, care a condus și la un val masiv de refugiați ucraineni, crizele energetice din ultimii ani și închiderea programelor finanțate de USAID în 2024 au dezvoltat o perioadă efectivă de tensiune și incertitudine în țară în partea ce ține de protecția socială, inclusiv a copiilor. Posibilitățile limitate de finanțare a reformelor din sectorul social au încetinit procesul de implementare, ceea ce a influențat în mod direct copiii și familiile vulnerabile. În aceste circumstanțe, peste jumătate² din acțiunile incluse în Planul de acțiuni au fost raportate ca fiind realizate sau în progres.

36. Nici Programul național pentru protecția copilului, nici Planul de acțiuni al acestuia pe anii 2022-2026 nu au avut anvelopă financiară clară. Procesul de costificare a fost influențat negativ de posibilitățile financiare limitate pentru finanțarea reformelor din sectorul social, cauzate de un deficit substanțial în finanțele publice ale Republicii Moldova, și a fost, de asemenea, negativ afectat de lipsa unor mecanisme corecte și prompte de informare asupra resurselor financiare necesare. Suplimentar, o parte din resursele publice a fost redirecționată către acoperirea unor necesități urgente generate de războiul din Ucraina, ceea ce a redus disponibilitatea fondurilor pentru implementarea măsurilor planificate.

37. Evaluarea a recomandat ca dimensiunile care țin de reducerea efectelor negative ale migrației părinților asupra copiilor rămași în țară, prevenirea violenței, a neglijării și a exploatarei copiilor și redimensionarea importanței sociale a maternității și a paternității, precum și a rolului ambilor părinți în creșterea copiilor să fie abordate de Programul național extins și axat pe implementarea Garanției europene pentru copii.

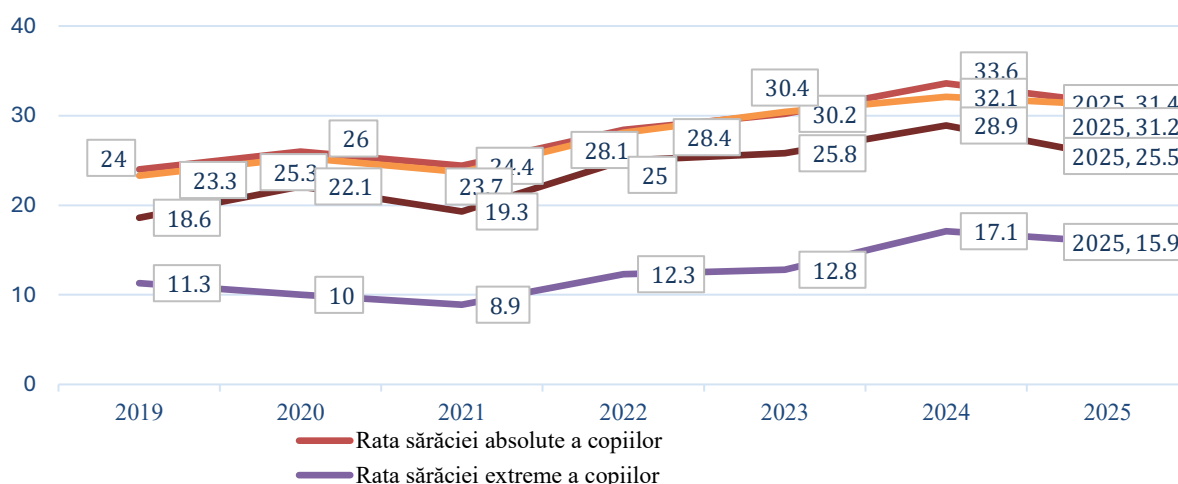
Secțiunea 1

Sărăcia în rândul copiilor

38. Potrivit datelor furnizate de Biroul Național de statistică, în anul 2025 rata sărăciei absolute a populației per ansamblu a constituit 31,1%, fiind în scădere cu 2,5 puncte procentuale față de anul 2024. Rata sărăciei în rândul copiilor a fost 31,4%, fiind în scădere cu 2,2 puncte procentuale comparativ cu anul 2024. Actualmente, trei din zece copii din Republica Moldova trăiesc în sărăcie. Totodată, copiii din mediul rural sunt expuși unui risc de sărăcie mai mare decât copiii din mediul urban. Potrivit ultimelor date dezagregate disponibile, rata sărăciei absolute în rândul copiilor din mediul rural a constituit 46,6%, în anul 2024, față de 18,6% în cazul copiilor din mediul urban.

39. Se atestă o creștere a ratei sărăciei absolute în cazul cuplurilor familiale cu copii de la 18,6 în 2019 la 25,5 în 2025, în cazul părintelui singur cu copii – de la 23,2 în 2019 la 28,6 în 2025, și în cazul altor gospodării cu copii – de la 30 în 2019 la 41 în 2025.

40. Potrivit [Raportului analitic](#) „Analiza sărăciei monetare și a bunăstării gospodăriilor cu copii”, ediția 2025, veniturile gospodăriilor cu copii sunt substanțial mai mici decât veniturile gospodăriilor fără copii. În anul 2024, veniturile disponibile ale gospodăriilor cu copii au constituit 4597,1 lei în medie pe lună pentru o persoană, față de 5876,9 lei în cazul gospodăriilor fără copii.

² Valabil pentru luna iunie 2026

41. Principala sursă de formare a veniturilor în gospodăriile cu copii este activitatea salariaală (62,4%), fiind urmată de veniturile din prestații sociale (9,3%), activitatea individuală non-agricolă (6,5%) și activitatea individuală agricolă (4,9%). O sursă importantă pentru veniturile gospodăriilor cu copii rămân a fi transferurile recepționate din afara țării, care în medie contribuie la formarea veniturilor acestora în proporție de 13,2%, fiind cu 5,1 puncte procentuale mai mare decât în cazul gospodăriilor fără copii.

42. Veniturile gospodăriilor cu copii variază în funcție de mai mulți factori precum mediul de reședință, numărul de copii, tipul gospodăriei și quintile.

43. Mediul de reședință este un factor important în determinarea nivelului de bunăstare a gospodăriilor cu copii. În mediul rural populația este preponderent încadrată în sectorul agricol, care, de regulă, nu asigură venituri decente. Ca rezultat, gospodăriile rurale cu copii dispun de venituri lunare mai mici cu 41,9% decât veniturile gospodăriilor din mediul urban. În mediul urban 71,1% din veniturile gospodăriilor cu copii sunt formate în baza plăților salariale, iar 8,9% au drept sursă prestațiile sociale. În același timp, doar 48,4% din veniturile gospodăriilor rurale provin din activitatea salariaală și 12,4% – din activitatea individuală agricolă.

44. În funcție de numărul de copii, într-o situație mai bună se află gospodăriile cu un singur copil, în cazul cărora este înregistrat un venit mediu lunar pe o persoană în mărime de 5600,9 lei, față de 2908,2 lei în cazul gospodăriilor cu 3 copii și mai mult. În dependență de tipul gospodăriei se constată că, cele mai mici venituri sunt caracteristice gospodăriilor formate dintr-un părinte singur cu copii – 4166,8 lei lunar pe o persoană.

45. Situația copiilor diferă semnificativ în funcție de mediul de reședință al copilului. Copiii din mediul rural sunt expuși unui risc de sărăcie mult mai mare decât copiii din mediul urban. Astfel, în anul 2024, rata sărăciei absolute în rândul copiilor din mediul rural a constituit 46,6%, față de 18,6% în cazul copiilor din mediul urban. Totodată, rata sărăciei copiilor din mediul urban s-a majorat cu 4,2 puncte procentuale față de anul precedent, în timp ce în mediul rural această majorare a constituit 2 puncte procentuale.

46. Statutul ocupațional al părinților este unul dintre factorii principali care determină nivelul de bunăstare a copilului. Încadrarea părinților în câmpul muncii diminuează esențial probabilitatea copiilor de a intra în sărăcie. Astfel, cea mai mică rată a sărăciei a fost înregistrată în cazul copiilor cu ambii părinți salariați (18,2%), după care urmează copiii din cadrul gospodăriilor unde doar o persoană este salariată (29,2%). Cel mai înalt nivel al sărăciei este înregistrat în cazul copiilor cu cel puțin un părinte care lucrează pe cont propriu (51,0%).

47. În general, din total copii 15,9% au părinți plecați peste hotare. În familiile unde ambii părinți sunt prezenți în gospodărie situația materială a copiilor este mai bună, decât în familiile cu părinți plecați. Astfel, în anul 2024, nivelul sărăciei copiilor cu cel puțin un părinte plecat peste hotare a fost cu 3,4 puncte procentuale mai mare, decât în cazul copiilor cu părinți prezenți în gospodărie (33,1%). Totodată, față de anul precedent, rata sărăciei copiilor fără părinți plecați peste hotare s-a majorat cu 3,2 puncte procentuale, comparativ cu 4,4 puncte procentuale pentru copiii cu părinți plecați peste hotare.

48. Opinia copiilor: potrivit [sondajului](#) realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în rândul copiilor, 77% dintre copiii participanți la sondaj au indicat că sărăcia este principala problemă cu care se confruntă copii în Republica Moldova, iar 68% au indicat că reducerea sărăciei ar trebui să fie printre domeniile prioritare de intervenție al prezentului Program.

Secțiunea a 2-a

Situația în domeniul educației

49. În 2025, 122,9 mii copii erau cuprinși în învățământul preșcolar în 1 465 de instituții de educație timpurie (în scădere cu 21 unități față de anul 2019), inclusiv 4 cu destinație sanatorială și 8 cu destinație specială. Numărul copiilor înscriși în instituțiile de educație timpurie este în scădere la sfârșitul anului 2025. Astfel, numărul copiilor a fost de 122,9 mii persoane, cu circa 4,3 mii copii sau cu 3,4% mai puțin, comparativ cu sfârșitul anului 2024. Trei pătrimi din totalul instituțiilor de educație preșcolară activează în mediul rural. Instituțiile din mediul urban sunt mai solicitate decât cele din

mediul rural, unele familii din mediul urban cu copii de vârstă preșcolară înregistrându-se pe liste de așteptare pentru înscrierea copilului la grădiniță. Educația copiilor cu necesități speciale se desfășoară în 45 grupe specializate, care activează în cadrul a 8 instituții de educație timpurie. Majoritatea acestor grupe sunt destinate copiilor cu dereglări ale vederii (28,9%), iar majoritatea copiilor sunt cu dereglări ale vorbirii (33%). Oferta de servicii educaționale pentru copiii de vârstă preșcolară cu alte cerințe educaționale speciale și dizabilități este subdezvoltată.

50. Micșorarea numărului de copii din instituțiile de educație timpurie este mai pronunțată în instituțiile din mediul rural (cu 3,0 mii sau cu 4,8% față de anul 2024). Peste jumătate dintre copiii din instituțiile de educație timpurie au fost înscriși în instituțiile din mediul urban (52,4%), iar 51,7 % dintre copii erau băieți. Majoritatea copiilor erau înscriși în învățământ preșcolar (87,6%), cea mai mare pondere fiind înregistrată în mun. Chișinău 90,5% cea mai mică – în regiunea Sud - 84,3%.

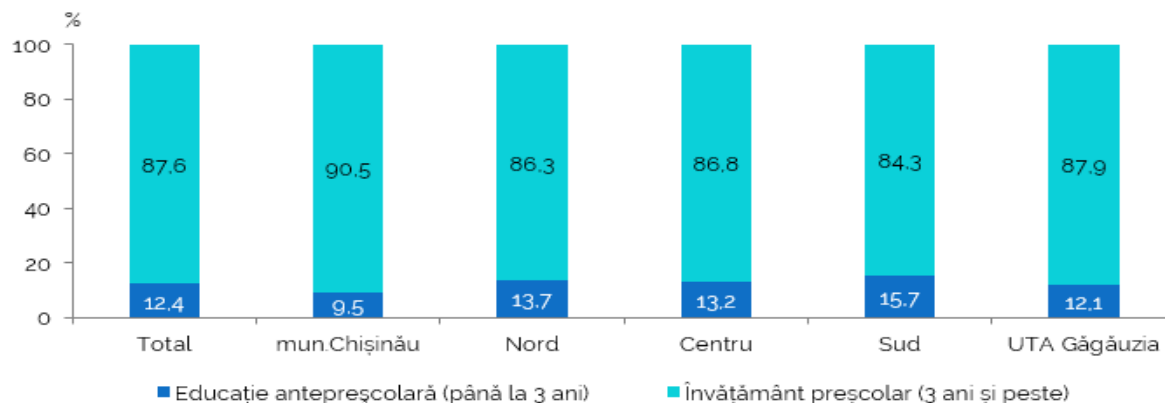

Figura 3. Pondere copiii înscriși în educație antepreșcolară (până la 3 ani) și învățământ preșcolar (3 ani și peste), pe regiuni, 2025

Sursa: Biroul Național de Statistică, Situația copiilor în Republica Moldova în anul 2025

51. Distribuția pe vârste a copiilor din instituțiile de educație timpurie relevă o preponderență a celor de 5 ani – 22,9%, urmați de cei de 6 ani – 22,1%, 4 ani – 21,6% și 3 ani – 19,9%. Pondere copiii cu vârste de până la 3 ani (înscriși în educația antepreșcolară) a fost de 12,4% (în scădere cu 0,3 puncte procentuale, comparativ cu anul 2024). Pondere copiii de 7 ani și peste a constituit 1,1% (în scădere cu 0,1 puncte procentuale, față de anul 2024).

52. La 100 de locuri în instituțiile de educație timpurie din țară reveneau în medie 70 copii, față de 72 de copii în anul precedent. Pe medii de reședință se remarcă o valoare mai mare a numărului mediu de copii la 100 de locuri în instituțiile de educație timpurie din mediul urban – 89 de copii, comparativ cu cel din mediul rural – 57 de copii, în scădere comparativ cu anul 2024 – 91 copii la 100 de locuri în mediul urban și, respectiv, 59 de copii în rural.

53. În ceea ce privește distribuția numărului de copii la 100 de locuri în instituțiile de educație timpurie pe municipii și raioane, aceasta variază considerabil. Astfel, cei mai mulți copii la 100 de locuri au fost înregistrați în mun. Chișinău – 97 de persoane, mun. Bălți – 91 de persoane și raionul Ialoveni – 87 de persoane, iar cei mai puțini copii la 100 de locuri au revenit instituțiilor din raionul Leova, unde valoarea acestui indicator a fost de 36 de copii la 100 de locuri.

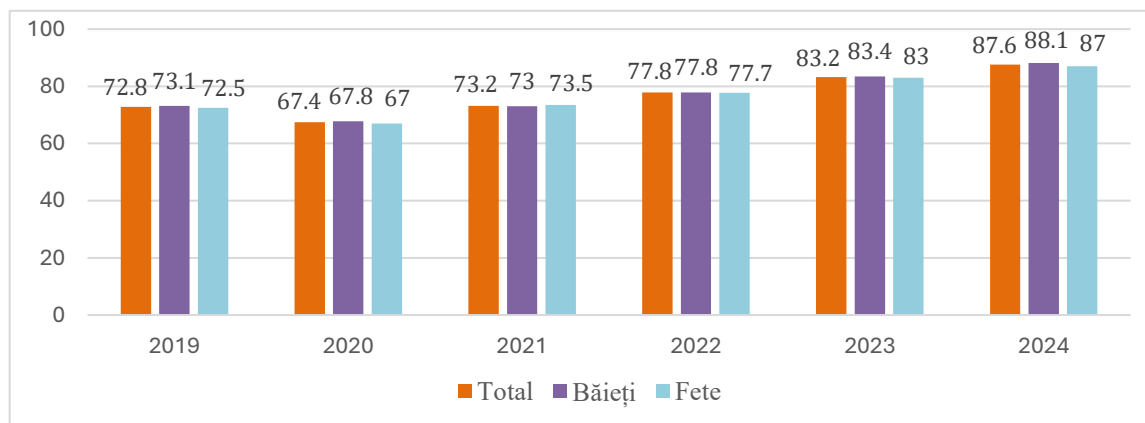

Figura 4. Rata de cuprindere în educația timpurie (2019-2024)

54. La nivel național, în 2023, peste 90% din părinți/îngrijitori au apreciat pozitiv condițiile din grădinițe, calitatea procesului educațional și relațiile cu grădinița, iar 95,9% au apreciat pozitiv nivelul de participare a părinților la educația copilului împreună cu ceea ce oferă grădinița, cu 1,6 puncte procentuale mai mult decât în anul 2018. Centrarea părinților pe acoperirea necesităților materiale, fiziologice ale copilului și mai puțin asupra dezvoltării intelectuale nu mai sunt o realitate. În 2023 se constată că îngrijitorii conștientizează tot spectrul de riscuri (lipsa comunicării, neglijarea și violența, lipsa dragostei, bolile, complicațiile la naștere, alimentația neadecvată și lipsa stimulării). De asemenea, riscurile ce țin de sănătatea emoțională nu mai sunt neglijate. În creștere semnificativă față de 2018, sunt riscurile aferente lipsei comunicării, lipsei de stimulare și absența susținerii psihonoemoționale a copilului ([UNICEF, CBS-AXA, 2023. Studiul CAP familiilor în domeniul îngrijirii și dezvoltării timpurii ale copiilor](#)).

55. *Acces la educație și activități școlare incluzive.* [Conform datelor Biroului Național de Statistică](#), la începutul anului de studii 2025/26, în mediul urban activau 313 instituții de învățământ primar și secundar general, iar în mediul rural – 860 de instituții. Din totalul unităților, 97,9% aparțin sectorului public. Din punct de vedere al distribuției pe medii de reședință, 57,3% din elevi își fac studiile în mediul urban, iar 42,7% în mediul rural.

56. Din totalul de 334,6 mii de elevi din învățământul primar și secundar general, 81,2% urmează studiile în limba română, 18,7% în limbă rusă și 0,1% în engleză. Totodată, distribuția elevilor după limba de instruire relevă că majoritatea acestora studiază în limba română în regiunile Centru (96,7%), Sud (83,5%) și Nord (79,5%), precum și în mun. Chișinău (78,8%), iar în UTA Găgăuzia 91,3% din elevi urmează studiile în limba rusă. În instituțiile de învățământ primar și secundar general din UATSN și mun. Bender, aflate în subordinea Ministerului Educației și Cercetării, limba de instruire a fost limba română (pentru 96,8% din total elevi).

57. Numărul elevilor înscriși în anul de studii 2025/26 în școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică a fost de 0,6 mii de copii, în creștere cu 11,5%, față de anul de studii precedent.

58. În ceea ce privește [învățământul primar și secundar](#) (ciclul I și II), 73,3% din instituțiile de învățământ din Republica Moldova se află în mediul rural, unde învață [42,7%](#) din elevi.

59. *Infrastructura educațională și condițiile de învățare.* Deși baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal s-a îmbunătățit în ultimii 5 ani, discrepanțele între mediul urban și rural și lipsa resurselor esențiale continuă să afecteze calitatea procesului educațional: 27,5% dintre directori indică lipsa infrastructurii ca o barieră în desfășurarea activităților educaționale. Situația este mai gravă în mediul rural - 31% dintre directorii din mediul rural indică lipsa infrastructurii, față de 19% în mediul urban.

60. La începutul [anului de studii 2025/26](#), majoritatea instituțiilor în învățământul primar și secundar general dispuneau de bibliotecă și cantină/bufet (98,1% și, respectiv, 96,2%), 90,4% - de punct medical, 87,8% - de sală sportivă, 74,9% - de sală de lectură, iar 49,4% - de ateliere școlare.

61. Instituțiile de învățământ primar și secundar general erau dotate cu 55,4 mii de calculatoare (cu 1,8% mai mult față de anul de studii precedent). Dintre acestea, 50,0 mii utilizate în scopuri educaționale (cu 1,9% mai mult față de anul de studii 2024/25), 46,3 mii (92,5%) au conexiune la Internet. În același timp, cca 28,1 mii de calculatoare au fost utilizate de către elevi, 20,3 mii de către personalul didactic și 1,6 mii de calculatoare utilizate în cadrul bibliotecilor. Comparativ cu anul de studii 2024/25, a crescut atât numărul de calculatoare utilizate de către elevi (cu 2,1%), cât și a celor utilizate de personalul didactic (cu 1,8%).

62. Din 1 septembrie 2024, părinții care își transferă copiii dintr-o școală mică, cu mai puțin de 50 de elevi, într-o instituție mai mare, beneficiază de o alocație lunară de 1 000 de lei, timp de doi ani. Scopul este de a sprijini accesul copiilor la educație de calitate, în școli mai bine dotate și cu oferte educaționale mai diverse.

63. De asemenea, în anul școlar 2025–2026, Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Guvernul Republicii Moldova, a oferit un suport financiar unic de 1 000 de lei fiecărui elev din clasele I–IX, pentru a facilita accesul la studii de calitate. De acest sprijin beneficiază aproximativ 295 000 de elevi din întreaga țară. Sumele sunt achitate din oficiu de către CNAS, pe baza datelor furnizate de sistemul educațional, fără ca părinții să depună cereri sau să prezinte justificări privind utilizarea

banilor. Sprijinul poate fi folosit pentru rechizite, haine, manuale sau alte materiale necesare începutului de an școlar.

64. Acces la apă, igienă și condiții sanitare. Asigurarea unui mediu școlar sigur și sănătos rămâne o provocare majoră: multe școli din mediul rural nu dispun de toalete interioare conectate la rețele de apă și canalizare; condițiile sanitare sunt precare, lipsesc hârtia igienică, săpunul și chiar apa curentă; curățenia este superficială, iar grupurile sanitare nu sunt adaptate nevoilor copiilor cu dizabilități; dotarea sălilor de clasă cu mobilier adecvat vârstei și dezvoltării copiilor este insuficientă; informațiile privind sănătatea, igiena și alimentația sănătoasă sunt limitate sau neuniform distribuite.

65. Evaluarea UNICEF realizată în perioada octombrie 2023 - februarie 2024, în 968 școli a indicat că fiecare a doua școală din Republica Moldova nu dispune de un sistem de colectare și epurare a apelor reziduale. În multe școli din mediul rural, accesul la apă și la facilități sanitare adecvate este mai redus, iar infrastructura existentă este adesea defectuoasă sau neîntreținută.

66. În perioada 2024–2026, Ministerul Educației și Cercetării a planificat renovarea a peste 160 de blocuri sanitare în instituții de învățământ, pentru a îmbunătăți condițiile de igienă.

67. În 2025, Guvernul a alocat 200 de milioane de lei pentru modernizarea și dotarea cantinelor școlare, pentru a susține introducerea alimentației gratuite în școlile gimnaziale începând cu 1 septembrie 2025.

68. Ca răspuns la nevoile specifice ale elevilor, peste 130 instituții au fost dotate cu dispensere gratuite de absorbante în anul școlar 2024-2025, iar pentru anul de studiu 2025-2026 au fost alocate resurse financiare pentru achiziționarea a 5000 dispensere pentru alte 70 instituții de învățământ, ca parte a inițiativei privind igiena menstruală.

69. Investițiile recente demonstrează voință politică și alocare bugetară, dar provocarea majoră rămâne implementarea proiectelor la scară largă și întreținerea continuă. Programele noi (reabilitări, dotări, igiena) sunt pași importanți care trebuie integrați în strategii pe termen lung pentru sustenabilitate.

70. Accesibilitate și transport școlar. Un progres semnificativ a fost atins în asigurarea transportului școlar. Astfel, 40% dintre școlile din Republica Moldova oferă transport gratuit pentru elevi, facilitând accesul la educație, în special pentru copiii din zonele rurale. Acest efort contribuie într-o măsură la promovarea echității educaționale și la reducerea riscului de abandon școlar.

71. În 2024 au fost achiziționate 72 unități de transport cu suportul Guvernului României și Guvernului Bulgariei. În iulie 2025, au fost achiziționate 10 microbuze cu sprijinul Uniunii Europene în cadrul proiectului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, implementat de PNUD și UNICEF. Fiecare microbuz are 14 locuri, inclusiv două rezervate elevilor care utilizează scaunul rulant, și este dotat cu o rampă specială, astfel încât copiii cu dizabilități să poată urca și coborî în siguranță. Totodată, MEC planifică procurarea suplimentară a unităților de transport școlar pentru copii.

72. Asigurarea cu manuale și suporturi didactice. Accesul la manuale și suporturi didactice reprezintă o condiție esențială pentru educația de calitate. Deși s-au înregistrat unele îmbunătățiri în asigurarea cu manuale a elevilor și cadrelor didactice din învățământul primar, gimnazial și liceal, situația actuală rămâne insuficientă pentru a răspunde nevoilor reale ale acestora. Conform datelor unui studiu recent: 40% dintre directorii instituțiilor de învățământ au raportat că lipsa materialelor didactice afectează direct calitatea procesului de studii, iar 27,5% au semnalat deficiențe de infrastructură, care limitează desfășurarea activităților educaționale. Discrepanțele între mediul urban și rural sunt semnificative: circa 53% dintre directorii instituțiilor din mediul rural au indicat că lipsa materialelor didactice afectează procesul educațional, comparativ cu 37% în mediul urban.

73. Este de menționat că, în anul 2023 fondul de manuale a fost completat cu 1,2 milioane de exemplare, în anul 2024 - cu 1,1 milioane de exemplare, iar în anul 2025 - cu 230 de mii de exemplare. O parte din titlurile de manuale planificate spre editare pe parcursul anului 2025, se află în proces de editare și distribuire. Total titluri de manuale necesare pe sistem (învățământ primar, gimnazial, liceal) – 192 de titluri. Astfel, asigurarea cu manuale noi este de – 93,7%.

74. Toate manualele editate sunt disponibile cu acces liber în versiune electronică pe [pagina](#) Centrului de Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație.

75. Cadrele didactice din învățământul primar, gimnazial și liceal au la dispoziție circa 10 700 de proiecte didactice zilnice de scurtă durată, elaborate și puse la dispoziție de Ministerul Educației și Cercetării în perioada 2024-2025. Alte 510 proiecte didactice au fost elaborate pentru educatori, fiind

recomandate pentru organizarea activităților educaționale din instituțiile preșcolare. Seturile de proiecte pot fi consultate și descărcate pe [pagina oficială](#) a Ministerului Educației și Cercetării.

76. Au fost editate diverse resurse didactice, în parteneriat cu DGETS Chișinău, lecții video plasate cu acces liber pe <https://www.educatieonline.md/> și <https://educatieinteractiva.md/>.

77. De asemenea, Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, în parteneriat cu Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, au elaborat și propus spre vizualizare tutoriale video de pregătire a elevilor claselor a IX-a și a XII-a pentru susținerea examenelor naționale de absolvire. Tutorialele pot fi găsite pe site-urile oficiale ale Ministerului Educației și Cercetării și Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare. Totodată, menționăm că materialele video elaborate sunt difuzate, de luni până vineri, de către postul public de televiziune Moldova 1, cu reluare în zilele de sâmbătă și duminică pe canalul TV Moldova 2.

78. Ministerul Educației și Cercetării asigură dotarea cadrelor didactice, a elevilor și părinților cu suporturi educaționale privind siguranța și protecția copiilor în mediul online. În acest scop, sunt promovate și utilizate resursele didactice disponibile pe platforma www.siguronline.md, care oferă ghiduri, materiale didactice și informative, video-uri adaptate vârstei și instrumente de raportare.

79. *Părăsirea timpurie a școlii.* În anul de studii 2025-2026, rata generală de abandon școlar a fost de 0,08%, echivalentă cu 222 de elevi din totalul de 295 085 copii cu vârsta cuprinsă între 7-16 ani. Dintre aceștia: 40 copii sunt din clasele I-IV (0,03%) și 182 din clasele V-IX (0,11%).

80. În rândul copiilor romi cu vârsta 7-16 ani, 34 din cei [2029 elevi](#) integrați în sistemul educațional au părăsit școala, ceea ce indică o rată de abandon de 1,7% în rândul acestui grup de copii.

81. Migrația parentală rămâne principalul factor al părăsirii școlii la ciclul primar (în 65-89% din cazuri pe parcursul seriilor raportate), în timp ce la gimnaziu cauzele sunt mai fragmentate: plecarea peste hotare (între 25-47%), starea materială precară (între 10-18%), refuzul părinților (între 11-30%) și alte cauze (între 23-31%). Aceste riscuri afectează disproporționat copiii din mediul rural și din familii sărace (costuri, transport, acces la servicii), copiii cu dizabilități (lipsa suportului și a adaptărilor) și copiii migrați (înteruperi frecvente de școlarizare).

82. Pe lângă fenomenul abandonului școlar, în sistemul educațional din Republica Moldova se atestă o creștere a absențelor nemotivate, în special în rândul copiilor din medii vulnerabile. Datele colectate în cadrul consultărilor pentru actualizarea Programului național indică faptul că: peste 14% din copii nu pot frecventa școală în mod regulat din cauza obligațiilor casnice sau agricole. Această situație se atestă mai frecvent în rândul: elevilor de 18 ani – 21%, copiilor din mediul rural din nordul (19%) și sudul (17%) țării, copiilor cu dizabilități (22,5%), copiilor care aparțin unei minorități etnice (20,8%) sau religioase (19,7%).

83. Cel puțin 5% din copii sunt angajați în câmpul muncii, ceea ce determină absenteismul școlar. Proporția elevilor angajați crește odată cu vârsta: 14% dintre elevii de 17 ani și 23% dintre elevii de 18 ani; 11% dintre elevi, în special cei cu vârsta peste 16 ani, absentează ocazional din cauza nemulțumirii față de calitatea procesului educațional, considerând lecțiile plictisitoare și neadaptate nevoilor lor.

84. *Incluziunea educațională.* Accesul la educație pentru copiii aflați în dificultate s-a îmbunătățit în perioada 2020-2025. Datele din tabelul 1 reflectă eforturile de implementare a reformelor în domeniul educației incluzive. Astfel, ponderea elevilor cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități în învățământ general a crescut de la 93,6% în anul de învățământ 2019/2020 la 95,8% în anul de învățământ 2025/2026. Numărul copiilor cu dizabilități încadrați în școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică a scăzut de la 627 în 2019/2020 la 523 în 2024/2025, dar a crescut la 583 în 2025/2026 (+11,5%), ceea ce impune monitorizarea înscrierilor în instituțiile specializate.

85. Cu toate acestea, persistă probleme legate de accesibilitatea fizică și adaptarea infrastructurii școlare: doar 230 de instituții de învățământ dispun de rampe de acces, circa 40% din acestea oferă facilități adaptate precum mobilier special, bare de sprijin, toalete și lavoare accesibile. Conform unui [studiu realizat](#), în 2024, doar 53% dintre părinți și 46% dintre cadrele didactice consideră că condițiile tehnice din școli sunt suficiente pentru satisfacerea necesităților specifice acestei categorii de copii.

86. De asemenea, întârzie individualizarea procesului educațional pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, iar incluziunea copiilor de etnie romă rămâne o provocare majoră.

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26
Total, persoane	9,784	9,787	9,477	10,542	10,956	11,798	13,978
Instituții de învățământ general inclusiv cu:	9,157	9,246	8,926	9,990	10,418	11,275	13,395
cerințe educaționale speciale dizabilități	7,693	7,733	7,259	8,290	8,521	9,130	10,923
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	1,464	1,513	1,667	1,700	1,897	2,145	2,472
Ponderea elevilor cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități încadrați în instituții de învățământ general, (%)	627	541	551	552	538	523	583
	93.6	94.5	94.2	94.8	95.1	95.6	95.8

Tabelul 1. Elevi cu cerințe educaționale speciale, după tipul instituției în perioada 2019-2026

Sursa: Biroul Național de Statistică. [Situația copiilor în Republica Moldova în anul 2025](#)

87. În virtutea progreselor înregistrate în domeniul incluziunii educaționale, [persistă bariere atitudinale](#) în rândul cadrelor didactice și elevilor față de integrarea copiilor cu dizabilități în instituțiile de învățământ cu program general. În anul 2024: 60% dintre cadrele didactice se declară deschise față de incluziunea copiilor cu dizabilități, în creștere semnificativă față de 41% în 2018, ceea ce reflectă o evoluție pozitivă în percepția profesională. Cu toate acestea, 17% dintre profesori consideră că acești copii ar trebui îngrijiți exclusiv în familie, iar 15% optează pentru instituții rezidențiale, ceea ce indică o necesitate continuă de formare și sensibilizare privind drepturile copilului și principiile educației incluzive. Opiniile elevilor privind incluziunea copiilor cu dizabilități rămân variate, însă se observă o tendință clară de creștere a toleranței: în anul 2024, doar 16% dintre elevi și-au exprimat dezacordul categoric față de integrarea colegilor cu dizabilități, în scădere față de 19% în 2018 și 36% în 2012.

88. Această evoluție sugerează că intervențiile educaționale și campaniile de conștientizare au început să producă efecte pozitive, dar este necesară o abordare sistemică pentru a transforma școlile în medii complet incluzive.

89. Programe și intervenții în derulare:

89.1. În privința educației timpurii, principalele proiecte și intervenții ale statului constau în următoarele:

89.1.1. Implementarea Programului național «Servicii de creșă publice», care are ca obiectiv: crearea și extinderea serviciilor de îngrijire timpurie (creșe, servicii alternative) accesibile tuturor copiilor, inclusiv celor din familii vulnerabile și mediul rural; asigurarea calității și siguranței prin standarde clare, personal calificat și infrastructură adecvată; sprijinirea părinților, în special a mamelor, pentru a reveni pe piața muncii și promovarea echității și incluziunii, oferind șanse egale la educație timpurie tuturor copiilor.

89.1.2. Recent, Ministerul Educației și Cercetării a reactualizat cadrul normativ și metodologic pentru educația timpurie, care include: cadrul de referință pentru educația timpurie, curriculumul pentru educația timpurie; planul-cadru pentru educația timpurie (preșcolară); standardele de învățare și dezvoltare ale copiilor de la naștere până la 7 ani; standardele minime de dotare a centrelor de educație timpurie; metodologia de monitorizare și evaluare a dezvoltării copilului în baza Standardelor de învățare și dezvoltare (de la naștere până la șapte ani), standardele profesionale naționale pentru cadrele didactice din educația timpurie; curriculumul educației parentale. Toate aceste instrumente creează un cadru comprehensiv, coerent ce asigură acces universal și echitabil la educație timpurie de calitate, sprijinind dezvoltarea armonioasă și incluziunea tuturor copiilor, inclusiv a celor din medii vulnerabile.

89.1.3. La 1 octombrie 2025, prin Hotărârea Guvernului nr. 637/2025 a fost aprobată Metodologia de finanțare în bază de cost normativ a instituțiilor publice de învățământ preșcolar și de învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate din subordinea autorităților publice locale de nivelul întâi și al doilea care pune baza unei finanțări echitabile și predictibile pentru educația timpurie, prin echilibrarea resurselor între instituții cu profiluri similare. Metodologia

introduce mecanismul de finanțare în bază de cost standard, care reglementează modul de calcul și aplicarea acestuia în procesul bugetar. Această metodologie se aplică grădinițelor, centrelor comunitare de educație timpurie și complexelor educaționale integrate (creșă-grădiniță, școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță) și contribuie la redistribuirea echitabilă a creșterilor bugetare viitoare, reducând discrepanțele între instituții. De asemenea, Metodologia prevede constituirea la nivelul Ministerului Educației și Cercetării a unui fond centralizat (0,75% din plafonul cheltuielilor pentru învățământul preșcolar), destinat finanțării suplimentare pentru: instituții/grupe noi, îmbunătățiri de infrastructură, dotări, stagii de practică ș.a.

89.2. În privința *învățământului primar și secundar (ciclul I și II)*, principalele proiecte și intervenții ale statului constau în următoarele.

89.2.1. Programul „Școli Model” din Republica Moldova – o reformă inițiată de Ministerul Educației și Cercetării care are drept scop îmbunătățirea calității și eficienței sistemului educațional din Republica Moldova prin transformarea unor școli din țară în instituții moderne, capabile să ofere un mediu de învățare de calitate tuturor elevilor. Reforma pornește de la necesitatea optimizării rețelei școlare, marcată de fragmentare, subfinanțare și rezultate educaționale inegale între școlile mari și cele mici. Proiectul lansat în anul 2023 cu o rețea de 35 școli selectate la nivel național, urmărește modernizarea infrastructurii școlilor selectate, dotarea lor cu echipamente și tehnologii digitale, îmbunătățirea accesibilității pentru elevii cu dizabilități și dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, în special în domeniul STEAM și al pedagogiilor inovative. De asemenea, inițiativa include asigurarea transportului școlar pentru elevii din zonele rurale și stimulente financiare pentru familiile care aleg să-și transfere copiii la școlile model. Astfel, în anul 2025 cu suportul partenerilor de cooperare, Ministerul Educației și Cercetării a extins rețeaua de Școli model până la 90 de școli.

89.2.2. Rezultatele scontate vizează crearea unui mediu educațional modern, incluziv și prietenos pentru elevi, dezvoltarea competențelor relevante pentru secolul XXI și creșterea performanței rețelei școlare printr-o guvernare mai eficientă. În plus, proiectul contribuie la reducerea discrepanțelor dintre școlile mici și cele mari, implică comunitățile locale în procesele de transformare și deschide sistemul educațional către parteneriate cu sectorul privat și cu organizații internaționale. Astfel, „Școlile Model” devin un catalizator al reformei educaționale, oferind oportunități reale de învățare pentru toți elevii și consolidând echitatea în educație.

89.2.3. Accesul la o educație de calitate pentru toți copii este interconectat cu procesul de revizuire a curriculumului pentru învățământul primar și secundar (ciclul I și II), inițiat în anul 2024. Reforma curriculară este în proces având deja ca livrabile: conceptul de dezvoltare a curriculumului școlar; cadrul de referință pentru noul curriculum și metodologia de evaluare a curriculumului existent. La etapa actuală au fost finalizate rapoartele de implementare a curriculumului existent, iar pe baza acestora va începe procesul de elaborare a noului curriculum.

89.2.4. Noul curriculum național va include teme transversale derivate din cadrul de competențe al curriculumului național și din obiectivele strategice ale țării: alfabetizare, educație interculturală/dialog intercultural, educație STEAM, educație pentru identitate, cetățenie democratică și drepturile omului, educație pentru artă și un stil de viață sănătos, educație pentru dezvoltare personală și orientare în carieră.

89.2.5. Noul concept al curriculumului școlar vizează adaptarea procesului educațional la nevoile individuale ale elevilor și promovează o educație de calitate pentru toți. Acesta integrează competențe transversale și teme relevante pentru societatea contemporană, contribuind la formarea unor cetățeni responsabili, bine pregătiți pentru viață și pentru piața muncii.

89.2.6. *Proiectele „Investim în Profesori” și „Investim în educatori”.* În ultimii 3 ani s-a investit enorm în resursa umană din educație – formarea continuă, dar și recalificarea cadrelor didactice și educatorilor. Susținerea financiară a *Programului Investim în Profesori* a fost în mare parte de la bugetul de stat, dar avem și o serie de formări oferite de partenerii internaționali în cadrul a diverse proiecte. Prin *Programul Investim în profesori* în ultimii 3 ani au fost formați 11 mii de profesori, cu un buget de 21,6 mln lei. În același timp, au beneficiat de formări 4 mii de educatori, cu un buget de 12 mln lei. 2400 profesori au beneficiat de recalificări, cu un buget de 12 mln lei. În anul 2025, a fost inițiat *Programul Investim în directori, Leadership și transformare organizațională*. Echipe de lideri din 12 școli au beneficiat de formări care au avut drept dezvoltarea competențelor manageriale și de leadership ale directorilor și echipelor de conducere din școli, pentru a consolida procesele de guvernare și organizare la nivel instituțional, de a implementa schimbări organizaționale,

de a stimula inovația educațională și de a crea un mediu favorabil învățării, cu efecte directe asupra calității educației oferite elevilor.

89.2.7. Programul de formare a competențelor digitale a cadrelor didactice DigiProf. În 2025 a fost lansat un program național de formare profesională continuă pentru cadrele didactice din învățământul general. Programul are ca obiectiv formarea a aproximativ 10 000 de cadre didactice din întreaga țară, contribuind la integrarea eficientă a tehnologiilor digitale în procesul educațional. Formarea este structurată pe niveluri, în funcție de competențele digitale ale participanților, și se desfășoară în format hibrid – cu activități sincrone și asincrone pe platforme digitale. Prin acest program, elevii au de câștigat un proces educațional mai modern, interactiv și relevant. Profesorii instruiți prin DigiProf pot utiliza instrumente digitale variate pentru predare și evaluare, pot crea lecții mai atractive, pot oferi feedback personalizat și pot adapta conținutul la nevoile fiecărui elev.

89.2.8. De asemenea, elevii dezvoltă competențe digitale esențiale pentru viață și pentru viitoarea carieră — învață să utilizeze responsabil tehnologia, să colaboreze online și să exploreze resurse educaționale moderne. Astfel, DigiProf nu schimbă doar modul în care predă profesorul, ci și modul în care copilul învață, se implică și se pregătește pentru lumea digitală actuală.

89.2.9. Ajutoare financiare. La 1 septembrie 2025, aproximativ 295 000 de elevi din clasele I–IX au beneficiat de ajutoare financiare unice de 1 000 MDL pentru pregătirea anului școlar 2025–2026. Această măsură, aprobată de Guvern la 21 iulie 2025, are scopul de a sprijini familiile cu copii de vârstă școlară, facilitând accesul la educație, reducând absenteismul și contribuind la îmbunătățirea calității sistemului educațional. Această susținere financiară se consideră o măsură complementară altor politici sociale dedicate familiilor cu copii, precum mesele gratuite în gimnaziu, dublarea indemnizației pentru îngrijirea copilului și extinderea concediului paternal.

89.2.10. Programul EduLIFE. În 2025, peste 130 de școli din Republica Moldova au început implementarea programului EduLIFE – Educație pentru viață. Programul de formare a început în peste 140 de instituții de învățământ din Moldova. Pe parcursul anului școlar 2025-2026, conducătorii cluburilor vor beneficia de instruire și schimb de experiență, cu sprijinul experților în sănătatea adolescenților, pentru a sprijini elevii în dezvoltarea competențelor sociale, emoționale și de viață.

89.3. În privința *incluziunii copiilor cu cerințe educaționale speciale (inclusiv cei cu dizabilități)*, programele și inițiativele principale ale Ministerului Educației și Cercetării constau în următoarele.

89.3.1. Implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2024 – 2027, care conține o serie de măsuri care vizează copii aflați în dificultate și situații de risc, axându-se exact pe grupurile vulnerabile menționate în Garanția Europeană pentru copii.

89.3.2. Realizarea campaniei naționale „Învățăm împreună” în perioada 2024-2025 a promovat incluziunea educațională și îmbunătățirea condițiilor pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, prin dialog intersectorial și implicarea comunității. Inițiativa, desfășurată în 25 de raioane, a reprezentat primul demers de amploare, care a unit educația, sănătatea și protecția copilului, marcând un pas important în consolidarea practicilor de educație incluzivă la nivel național.

89.3.3. Reorganizarea Centrului Republican de asistență Psihopedagogică, având drept scop asigurarea incluziunii copiilor/elevilor cu cerințe educaționale speciale și /sau cu dizabilități prin oferirea de servicii de suport (asistență logopedică, psihopedagogică, psihologică, etc.).

89.3.4. Dotarea instituțiilor de învățământ din țară cu echipamente asistive, având drept scop o mai eficientă incluziunea a copiilor cu dizabilități în sistemul educațional.

89.3.5. În luna iulie 2025, au fost achiziționate 10 microbuze cu sprijinul Uniunii Europene în cadrul proiectului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, implementat de PNUD și UNICEF. Fiecare microbuz are 14 locuri, inclusiv două rezervate elevilor care utilizează scaunul rulant, și este dotat cu o rampă specială, astfel încât copiii cu dizabilități să poată urca și coborî în siguranță.

89.4. În privința *susținerii copiilor care vin dintr-un context de migrație și de origine etnică roma*, cu referire, în special la copii refugiați din Ucraina, Ministerul Educației și Cercetării a elaborat și pus în aplicare cadrul normativ prin aprobarea unei [Foi de parcurs](#) pentru integrarea refugiaților în vederea înscrierii acestora în sistemul educațional. De asemenea, a fost asigurată monitorizarea în regim online a încadrării în școală a refugiaților ucraineni și oferite o serie de facilități, precum oferirea de cazare în cămine sau facilitarea accesului la învățământ.

89.4.1. Suplimentar, a fost instituit Grupul de lucru pe educație privind răspunsul la criza refugiaților din Ucraina. În comun cu partenerii de cooperare au fost realizate o serie de proiecte și activități, printre care: cursuri de limbă română; tabere de vară și asistență psiho-emoțională; 81 laboratoare EduTech Labs dotate cu echipamente moderne și conexiune la internet, oferind spații sigure pentru învățare; activități remediale, recreative și suport psiho-emoțional (în a.s. 2024-2025, 2.145 de copii sprijiniți prin activități EduTech dintre care 735 de copii refugiați, 32 de copii cu cerințe educaționale speciale incluși, 178 de facilitatori instruiți și activi). În Gimnaziul „Taras Șevcenko din Chișinău - clasele I, IV, V și VI, începând cu septembrie 2024 au fost instituite primele clase cu predare în limba ucraineană.

89.4.2. Mai multe inițiative au fost dezvoltate privind *susținerea copiilor de origine etnică roma*, în special prin implementarea Programului pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2022-2025. De asemenea, au fost reactualizate conceptul și curricula disciplinei „Istoria și cultura romilor” (Ordin MEC 297/2024, pentru clasele V-IX (2024). În aceeași ordine de idei, se implementează Conceptul și Planul de acțiuni privind educația Multilingvă. În scopul monitorizării activităților și pentru a răspunde în mod eficient la necesitățile stringente ale copiilor romi se aplică un instrument de evidență statistică privind integrarea acestora în sistemul educațional, asigurând astfel fundamentarea politicilor educaționale pe date reale și relevante. Coordonarea se realizează prin intermediul Grupului Interinstituțional pentru educația copiilor romi.

90. Bariere în accesarea serviciilor de educație:

90.1. *Pe segmentul educației timpurii:*

90.1.1. Inechități teritoriale: în mediul urban persistă o capacitate limitată de includere a copiilor, ceea ce duce la supraaglomerarea grupelor;

90.1.2. Acces pentru copiii de 0–2 ani: număr insuficient de grupe de creșă, în special în zonele urbane;

90.1.3. Resurse umane: proporție redusă de personal cu studii superioare în mediul rural (53% față de 75,4% în urban), pondere ridicată a cadrelor didactice cu vârsta de peste 60 de ani (16,2% în rural) și deficit de specialiști;

90.1.4. Infrastructură: clădiri învechite, lipsa materialelor didactice și a jucăriilor adecvate, precum și absența căilor de acces și a echipamentelor asistive pentru copiii cu dizabilități;

90.1.5. Transport: inexistența unui sistem de transport pentru copiii din educația timpurie;

90.1.6. Sistem de evidență: lipsa unui mecanism coerent de colectare și analiză a datelor dezagregate, aliniat cu Garanția europeană pentru copii și standardele Eurostat.

90.2. *Pe segmentul învățământului primar și secundar (ciclurile I și II):*

90.2.1. Disparități urban/rural privind calitatea serviciilor educaționale: diferențe semnificative la nivel de infrastructură, materiale didactice, resurse digitale etc.;

90.2.2. Insuficiența cadrelor didactice: 1540 de posturi didactice vacante în anul de studii 2025/26;

90.2.3. Insuficiența personalului specializat, mai ales în mediul rural: cadre didactice de sprijin, logopezi, psihologi și alți specialiști;

90.2.4. Statistici și evidențe: absența datelor dezagregate privind accesul copiilor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale la educația timpurie și învățământul general;

90.2.5. Insuficiența echipamentelor asistive;

90.2.6. Sprijin insuficient pentru copiii de etnie romă: capacitate limitată a mediatorilor comunitari în facilitarea înscrierii și participării școlare;

90.2.7. Finanțare insuficientă: resurse limitate pentru asigurarea incluziunii eficiente a copiilor cu nevoi speciale și a celor din medii dezavantajate;

90.2.8. Colaborare deficitară: conexiune insuficientă între școală, familie și comunitate.

91. Opinia copiilor: potrivit [sondajului](#) realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în rândul copiilor, principalele obstacole în accesul la servicii educaționale și la activitățile școlare, identificate de respondenți, sunt sărăcia (70%), curricula încărcată și învechită (32%) și discriminarea și marginalizarea (30%).

Secțiunea a 3-a

Situația în domeniul ocrotirii sănătății

92. Structura demografică a populației din Republica Moldova reflectă o tendință accentuată de îmbătrânire, determinată de scăderea natalității și intensificarea migrației externe. Aceste evoluții

demografice au implicații directe asupra planificării și furnizării serviciilor de asistență medicală, inclusiv pentru copii.

93. La 1 ianuarie 2025, numărul copiilor în vârstă de până la 18 ani constituia 553 mii sau 23,2% din totalul populației cu reședința obișnuită în Republica Moldova. Tendințele privind natalitatea au o evoluție negativă. Astfel, în anul 2025 s-au născut 10315 de copii mai puțini decât în anul 2019. Din totalul copiilor născuți vii în anul 2025, 51,2% au fost din mediul rural și 48,8% din mediul urban; 51,2% au fost băieți și 48,8% au fost fete. Conform datelor Biroului Național de Statistică prezentate în figura 5, rata natalității în anul 2025 a constituit 9,3 copii născuți vii la 1 000 de locuitori, în descreștere față de anul 2019.

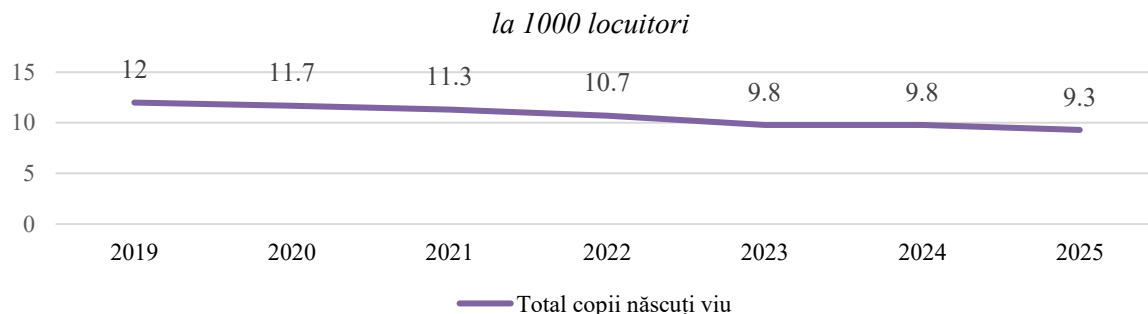

Figura 5. Rata natalității în perioada 2019-2025

Sursa: Biroul Național de Statistică

94. După o creștere de la 8,4% în anul 2019 la 11,8% în anul 2024, rata mortalității infantile s-a redus în anul 2025 la 9,2 decese la 1.000 de născuți-vii (204 decese, față de 280 în anul 2024). Nivelul rămâne însă peste cel din 2019, ceea ce subliniază necesitatea consolidării serviciilor de sănătate maternă și pediatrică, în special în zonele rurale.

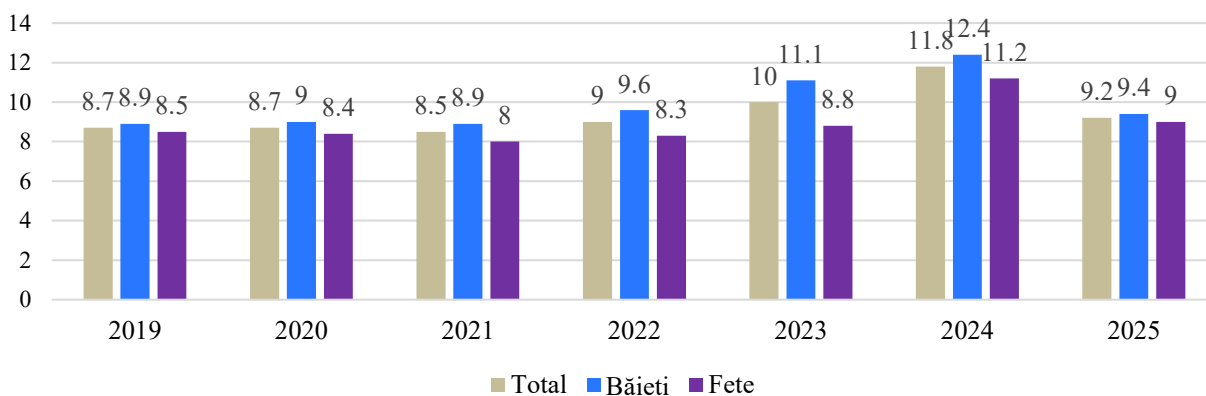

Figura 6. Rata mortalității infantile în perioada 2019-2025

Sursa: Biroul Național de Statistică

95. Potrivit ultimelor date disponibile pe medii de reședință, în anul 2024 rata mortalității infantile a fost mai ridicată în mediul urban (14,5 decese la 1000 de născuți-vii), comparativ cu mediul rural (9,9 decese la 1000 de născuți-vii). Totodată, se menține supramortalitatea masculină: în anul 2025, rata mortalității infantile a constituit 9,4 decese la 1.000 de născuți-vii în cazul băieților, față de 9,0 în cazul fetelor.

la 1000 nou-născuți

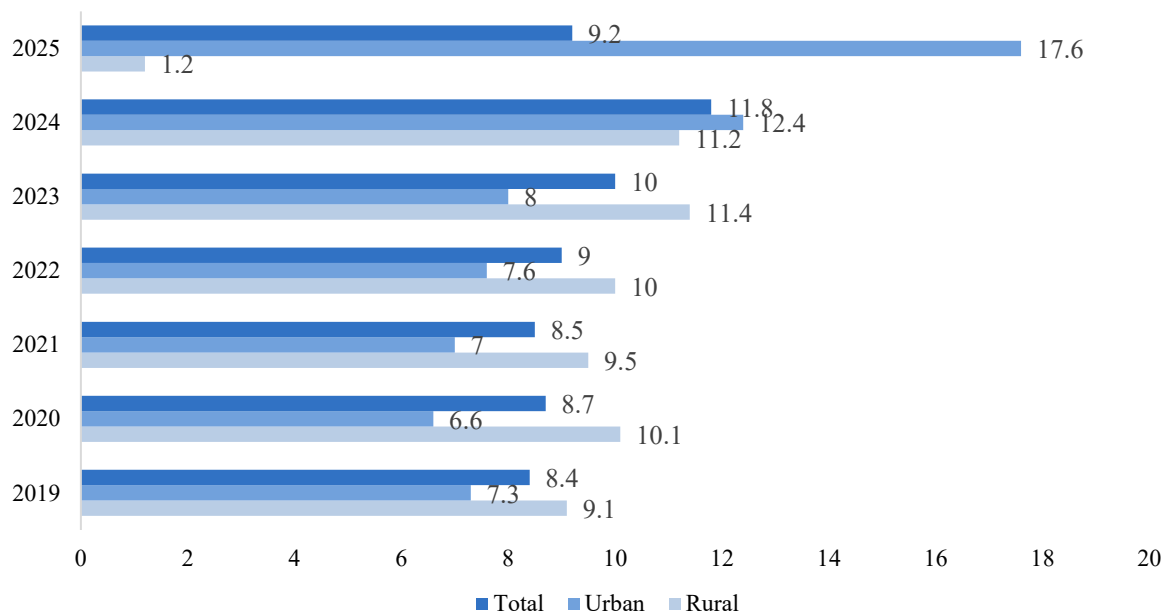

Figura 7. Rata mortalității infantile în perioada 2019–2025, pe medii

Sursa: Biroul Național de Statistică

96. Principalele trei cauze de deces al copiilor în vârstă de sub un an (stările care apar în perioada perinatală, anomaliile congenitale și bolile aparatului respirator) s-au menținut de-a lungul perioadei 2019-2025, așa cum se poate vedea în figura 8.

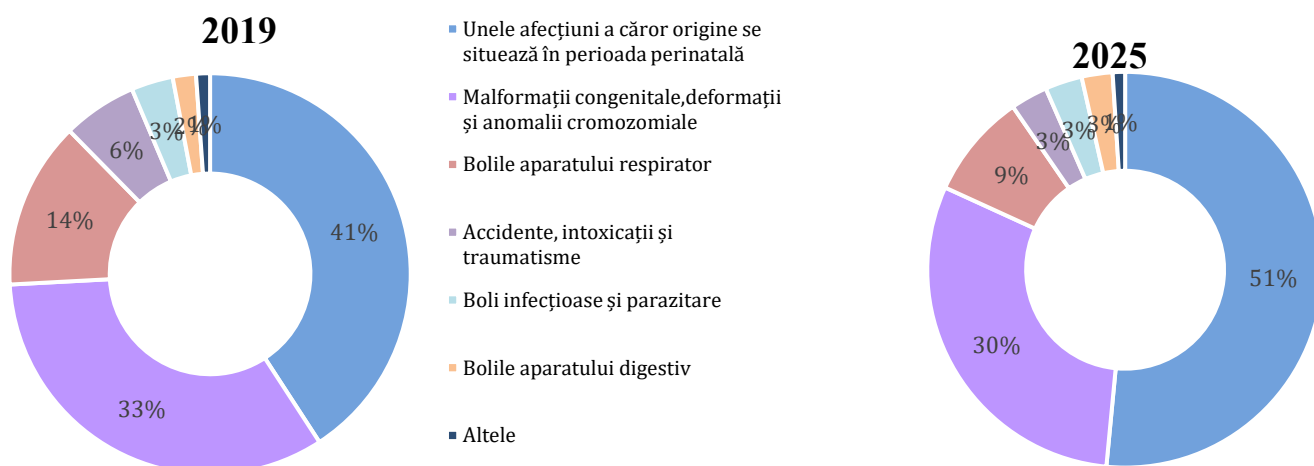

Figura 8. Decedați în vârstă de sub 1 an, pe principalele clase ale cauzelor de deces (la total decedați în vârstă de sub 1 an), 2019-2025

Sursa: Biroul Național de Statistică

97. Morbidity în primul an de viață. Incidența bolilor la copii a avut o tendință descrescătoare. Morbiditya copiilor în primul an de viață denotă tendințe de reducere a incidenței prin boli cu 23,7% în 2024 (1 175 de cazuri noi la 1 000 de copii) comparativ cu anul 2019 (1 539 de cazuri noi). Totodată, s-a constatat o creștere a incidenței bolilor infecțioase și parazitare, a malnutriției, a bolilor aparatului respirator, a anemiilor și, dimpotrivă, o descreștere a incidenței bolilor sistemului nervos.

98. Alăptarea și nutriția timpurie. Alăptarea la sân în primele luni de viață rămâne un indicator esențial al sănătății infantile. Potrivit datelor furnizate de Ministerul Sănătății, 78,9% dintre copii au

fost alăptați la sân în primele șase luni de viață, ponderea acestora reducându-se de peste două ori odată cu avansarea vârstei copiilor. Astfel, în cazul copiilor cu vârsta de 12 luni - ponderea celor alăptați la sân a constituit 65,7%, iar în cazul celor cu vârsta de 24 luni – 23,6%. Această tendință evidențiază nevoia de sprijin continuu pentru mame, educație nutrițională și servicii comunitare care promovează alăptarea și alimentația sănătoasă a copiilor în primul an de viață.

99. Sănătatea sexuală a adolescenților. Datele statistice recente evidențiază o vulnerabilitate crescută a adolescenților cu vârstă 15-17 ani în fața bolilor cu transmitere pe cale sexuală (BTS). Astfel, în anul 2024, incidența sifilisului a fost: 1,9 cazuri noi la 100 000 de copii sub 14 ani, comparativ cu 52,5 cazuri noi la 100 000 de adolescenți cu vârstă între 15-17 ani. Această diferență semnificativă indică lipsa accesului la informații, servicii și mijloace de protecție, precum și nevoia urgentă de intervenții adaptate vârstei. Dinamica incidenței prin maladii transmise pe cale sexuală la copiii în vârstă de 0-17 ani este reflectată în figura 9. De menționat că, Republica Moldova se află printre țările europene cu [cea mai scăzută rată de utilizare](#) constantă a prezervativului în rândul adolescenților activi sexual, ceea ce amplifică riscul de infectare cu BTS și de apariție a sarcinilor nedorite.

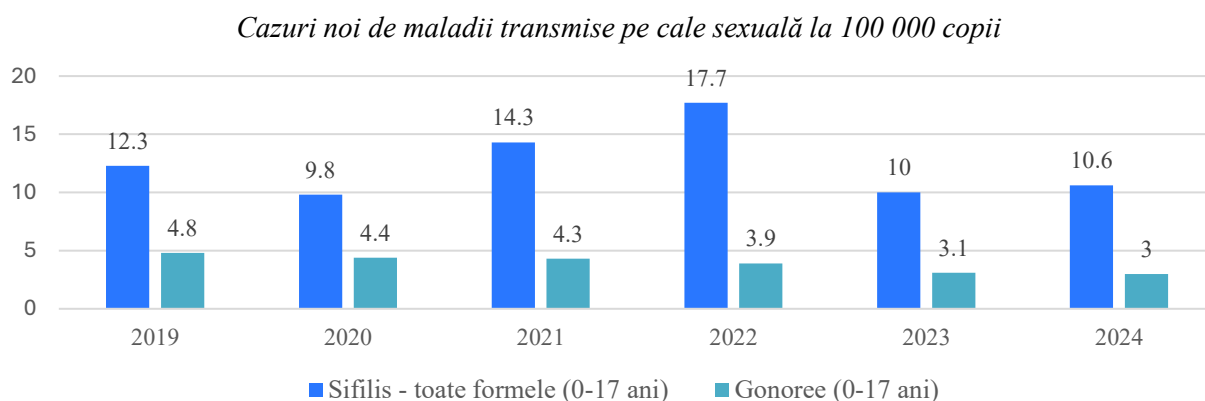

Figura 9. Incidența prin maladii transmise pe cale sexuală la copiii în vârstă de 0-17 ani în perioada 2019-2024

Sursa: Biroul Național de Statistică. [Situația copiilor în Republica Moldova în anul 2024](#)

100. Sănătatea reproductivă a adolescentelor. Potrivit datelor statistice oficiale, numărul de sarcini întrerupte la adolescente în perioada 2019-2024 a fost în descreștere de la 173 la 87 de cazuri. Totuși, în 2024, [24,4%](#) din totalul sarcinilor întrerupte la femeile cu vârsta de până la 20 ani au fost din categoria de vârstă de până la 18 ani. [Ponderea născuților-vii de la mame cu vârsta sub 20 de ani](#) s-a redus de la 5,9% în anul 2019 la 5,2% în anul 2024 (figura 10). De asemenea, ponderea întreruperilor de sarcină [a scăzut](#) de la 9,1% în anul 2019 la 5,1% în anul 2024.

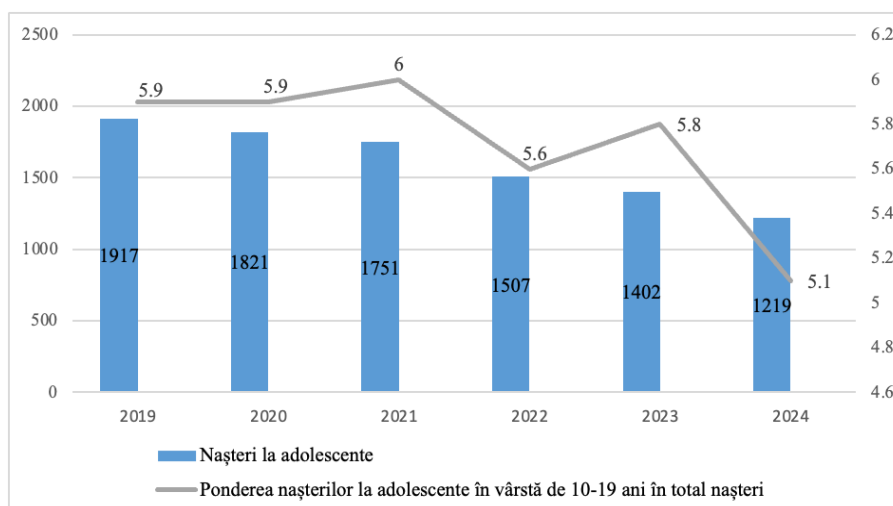

Figura 10. Nașteri la adolescenți în vârstă de 10-19 ani în perioada 2019-2024

Sursa: Biroul Național de Statistică

101. Sănătatea mintală a copiilor și adolescenților. Sănătatea mintală a copiilor și a adolescenților continuă să fie o provocare. În anul 2024, în structura incidenței prin maladii psihice la copii, cea mai mare pondere o ocupă tulburările de dezvoltare psihologică (44,9%), urmate de retard mental (26,9%), apoi de tulburări de comportament și tulburări emoționale care apar în timpul copilăriei și adolescenței (13,9%). Este de menționat că, tulburările mentale și de comportament sunt printre principalele cauze ale dizabilității primare la copii.

102. Sănătatea mintală a copiilor este condiționată de sănătatea fizică și relațiile sociale. Bunăstarea mintală generală se reduce odată cu înaintarea în vârstă a copiilor, fetele fiind mai expuse riscului comparativ cu băieții. Odată cu extinderea pandemiei de COVID-19, stările de anxietate, depresie și tulburare emoțională s-au acutizat, 20% din tineri raportând o înrăutățire a bunăstării psihoemoționale în perioada crizei pandemice; efectele negative ale măsurilor de izolare s-au răsfrânt cel mai mult asupra fetelor, a tinerilor din mediul urban și a tinerilor cu venituri modeste.

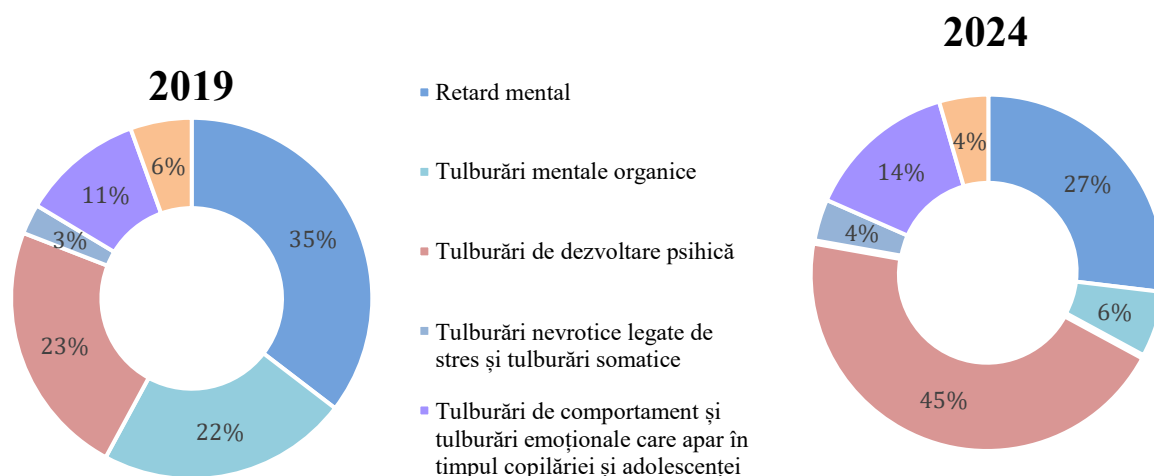

Figura 11. Structura incidenței prin maladii psihice în anul 2019 și 2024, %

Sursa: Biroul Național de Statistică (2020 și 2025). Publicația statistică „Copiii Moldovei”

103. Situația copiilor cu dizabilități. În jur de 11,8 mii de copii cu vârste între 0 și 17 ani sunt cu dizabilități (figura 12), reprezentând 2,4% din numărul total al copiilor din țară. În anul 2024, au fost recunoscuți cu dizabilitate primară (caz nou) 1,6 mii copii în vârstă de 0-17 ani, 56,3% din aceștia fiind din mediul rural. Aproape fiecare al cincilea copil recunoscut cu dizabilitate avea vârsta de 0-2 ani (18,3%), aproape fiecare al treilea avea vârsta cuprinsă între 3-6 ani (35,2%), iar 42,7% aveau vârsta de 7-15 ani și 3,8% vârsta de 16-17 ani. Ponderea copiilor cu grad sever de dizabilitate a fost mai mică în mediul rural comparativ cu mediul urban (42,1% față de 54,8%).

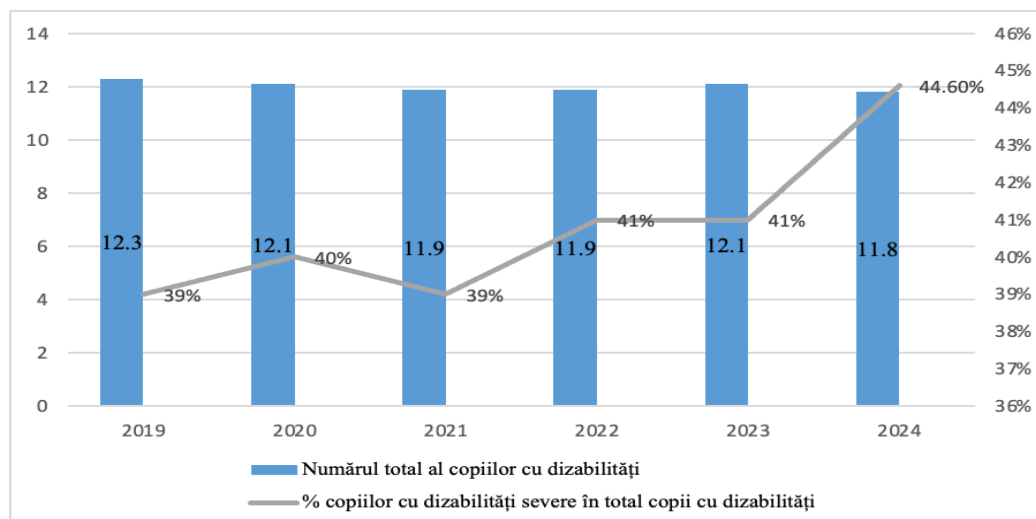

Figura 12. Copii cu dizabilități în perioada 2019-2024**Sursa: Biroul Național de Statistică**

104. Accesul copiilor cu dizabilități senzoriale și locomotorii la tehnologii asistive și la servicii medico-sociale este limitat. Deși există unele inițiative de asigurare a accesului la echipamente asistive, acestea nu acoperă nevoile. Nu există un mecanism național de colectare a datelor despre nevoi și de monitorizare a gradului de satisfacere a acestora. Totodată, la nivel raional, se constată o insuficiență de specialiști pregătiți în acest domeniu, care ar putea contribui la îmbunătățirea situației.

105. Intervenția timpurie. Cadrul normativ și serviciile de intervenție timpurie la copii, furnizate de prestatorii publici și privați, sunt în continuă dezvoltare. Cu toate acestea, oferta de servicii este insuficientă pentru a acoperi nevoile la nivel național. În ultimii ani se atestă o diversificare a modelelor de intervenție, care sunt dezvoltate și testate cu suportul organizațiilor societății civile prestatoare de servicii sociale și cu suportul partenerilor de dezvoltare.

106. Accesul la servicii medico-sociale pentru copiii și tinerii cu tulburări din spectrul autist sau cu risc de apariție a acestora continuă să fie o provocare, deși cadrul legal a fost aprobat. Mecanismul alocării resurselor financiare pentru dezvoltarea și prestarea acestor servicii la nivel regional încă necesită a fi definitivat și pus în aplicare.

107. Accesul copiilor la servicii medicale. Numărul examinărilor profilactice la copii s-a majorat de la 238,8 mii în anul 2019 la 247,3 mii în anul 2025. În urma examinărilor, în principal, au fost depistați cu acuitate vizuală scăzută (5,8 mii copii), tulburări de vorbire (3,0 mii copii), scolioză (2,7 mii copii) și cu dereglări de ținută (2,2 mii copii).

108. Adresările la medici inclusiv în scop profilactic în anul 2024 au constituit total 4199,8 mii în scădere cu 18% comparativ cu anul 2019 (5151,9 mii). Din acest total cele mai multe adresări 60% au fost la medicii de familie, 11% la pediatri, urmați de adresări la otorinolaringologi, neurologi, oftalmologi, ortopezi și alți specialiști.

109. Numărul vizitelor ce au revenit la 100 mii copii s-a redus de la 900,5 mii vizite, în anul 2019, la 850,0 mii în anul 2024. În special, a scăzut numărul vizitelor, la 100 mii copii, la specialiști precum chirurghi (de la 24,3 mii vizite la 100 mii copii la 16,0 mii), oftalmologi (de la 33,6 mii vizite la 26,9 mii), medici de familie (de la 564,2 mii vizite la 501,4 mii) și dermato-venerologi (de la 20,2 mii vizite la 18,4 mii), dar a crescut numărul vizitelor la cardiologi (de la 1,0 mii vizite la 2,3 mii), alergologi (de la 2,5 mii vizite la 3,6 mii) și pediatri (de la 67,7 mii vizite la 91,0 mii).

110. Vizitele la stomatolog sunt similare în perioada 2019-2024 atât în ceea ce privește totalul de vizite per copil de 1,1, cât și vizite primare per copil de 0,8. Ponderea copiilor supuși controlului profilactic al cavității bucale a crescut puțin de la 62,6 % în 2019 la 63,2 % în 2024, iar ponderea copiilor asanați din totalul care o necesitau s-a diminuat de la 67,1 % în anul 2019 la 45,7 % în 2024.

111. Totodată, pe parcursul anului 2024, au fost internați în instituțiile spitalicești 121,1 mii copii, în medie câte 332 copii în fiecare zi, constituind o scădere nesemnificativă în raport cu 2019, în care erau internați 121,4 mii copii.

112. Vaccinarea copiilor. Conform datelor prezentate în figura 13, în perioada 2019-2024 a fost înregistrată o scădere a numărului copiilor vaccinați în primul an de viață cu vaccin pentru difterie și tetanos, tuse convulsivă, poliomielită, Hepatita B; de asemenea, a scăzut cu 0,9 puncte procentuale ponderea copiilor vaccinați contra tuberculozei și cu 4,8 puncte procentuale ponderea copiilor vaccinați contra rujeolei, parotiditei epidemice și rubeolei.

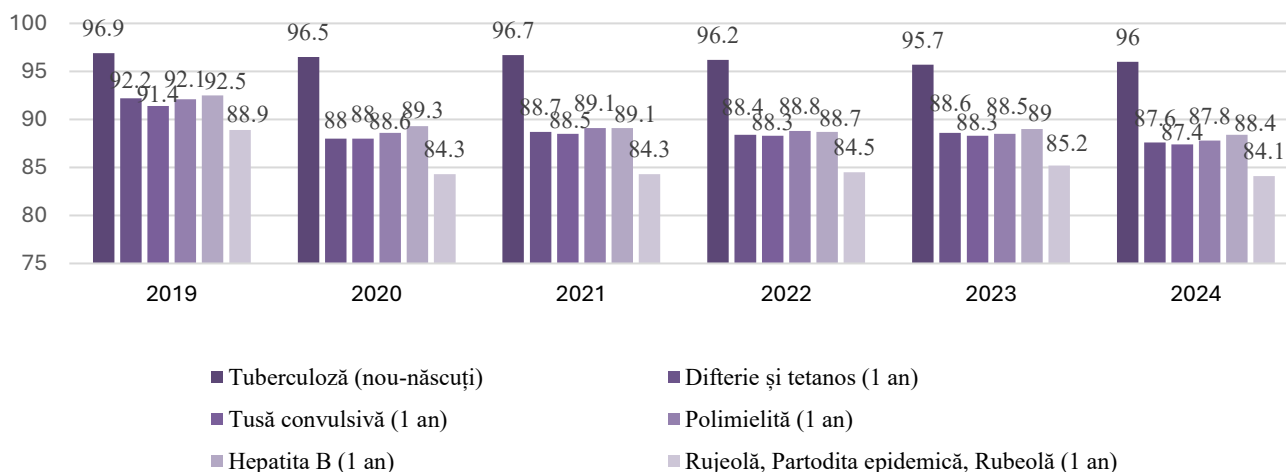

Figura 13. Ponderea copiilor vaccinați preventiv în perioada 2019-2024 după tipul vaccinului
Sursa: Biroul Național de Statistică

113. Programe și intervenții în derulare:

113.1. În Republica Moldova, sănătatea copilului reprezintă o prioritate. În Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, o atenție deosebită se acordă stării de sănătate a copiilor și adolescenților. Aceste grupe de populație sunt considerate grupuri vulnerabile prioritare pentru intervenții, fiind asigurate de stat.

113.2. Republica Moldova a elaborat un set complex de hotărâri de Guvern și ordine ministeriale, menite să garanteze accesul echitabil la servicii de sănătate copiilor. Astfel, Ministerul Sănătății a elaborat și aprobat:

113.2.1. Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 874/2024, care stabilește serviciile medicale de care beneficiază copiii, indiferent de statutul social al familiei;

113.2.2. Programul național privind bolile rare pentru anii 2024-2028, care urmărește scopul să garanteze accesul copiilor afectați la diagnostic și tratament;

113.2.3. Ordinul nr. 964/2019 cu privire la aprobarea Standardului de supraveghere a creșterii și dezvoltării copilului în condiții de ambulator și a Carnetului de dezvoltare a copilului (F 112/e). Standardul menționat reglementează frecvența consultațiilor și a vizitelor medicale obligatorii pentru copii; parametrii de monitorizat (greutate, înălțime, perimetru cranian, dezvoltare psiho-motorie etc.); etapele de evaluare a dezvoltării fizice, cognitive, afective și sociale a copilului; modalitatea de depistare precoce a deviațiilor sau tulburărilor de dezvoltare (ex: întârzieri în vorbire, probleme de comportament, malnutriție etc.);

113.2.4. Ordinul nr. 672/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Cabinetului de dezvoltare a copilului. Scopul Cabinetului constă în formarea și consolidarea abilităților și competențelor parentale privind îngrijirea, dezvoltarea, educarea copilului sănătos și cu tulburări de dezvoltare, precum și profilaxia maladiilor și a situațiilor de risc la copii;

113.2.5. Ordinul nr. 649/2021 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare a evaluării cazurilor de mortalitate infantilă și mortalitate a copiilor cu vârsta de până la 5 ani, care prevede analiza tuturor cazurilor de mortalitate infantilă și a deceselor în rândul copiilor sub 5 ani din țară.

113.3. Prevenirea tulburărilor de dezvoltare și a dizabilităților la copii este o problemă importantă din perspectiva politicii în domeniul sănătății.

113.4. Intervenția timpurie în copilărie (ITC) are drept scop identificarea oportună a problemelor de sănătate la copilul mic, susținerea copilului cu nevoi speciale și familiei acestuia, prin oferirea serviciilor necesare în termeni cât mai oportuni și cât mai aproape de locul de trai.

113.5. La nivel național este în curs de dezvoltare Serviciul de Intervenție Timpurie în Copilărie, prin intermediul căruia sistemul de sănătate își propune să contribuie la depistarea cât mai timpurie a întârzierilor de dezvoltare a copilului, pentru a le putea corecta optimal și pentru a preveni agravarea lor prin diverse programe individuale, stabilite de specialiști și realizate în comun cu familia. Menirea acestor programe este de a-l ajuta pe copil în realizarea maximă a potențialului său de dezvoltare fizică, cognitivă, socio-afectivă, comunicativă, a capacității de adaptare prin acordarea serviciilor de corecție logopedică, kinetoterapie, servicii psiho-pedagogice, psihologice etc.

113.6. Prin Hotărârea Guvernului nr. 507/2023 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 816/2016 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea serviciilor de intervenție timpurie și a standardelor minime de calitate pentru serviciile de intervenție timpurie, a fost aprobat Planul național privind dezvoltarea sistemului de servicii de intervenție timpurie la copii pentru anii 2023-2027, care prevede asigurarea cu servicii a copiilor cu vârsta de până la 5 ani și dezvoltarea Serviciilor ITC pe întreg teritoriul țării.

113.7. În prezent, în Republica Moldova activează 15 Centre de intervenție timpurie în copilărie, în cadrul acestor centre pe parcursul anului 2024 - 5754 copii și familiile acestora au beneficiat de asistență, inclusiv copii cu tulburări de spectru autist.

113.8. Totodată, în scopul asigurării accesului la servicii medicale specializate gratuite copiilor cu tulburări de spectru autist (TSA) din Republica Moldova prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 347/2024 cu privire la instituirea Centrului specializat de intervenție în tulburări de spectru autist pentru copii a fost instituit centrul menționat supra în cadrul IMSP Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii.

113.9. Totodată, pentru identificarea precoce a copiilor cu tulburări de auz, a fost elaborat și aprobat Standardul național privind screening-ul audiologic la nou-născuți și implementarea screening-ului audiologic universal la nou-născuți, prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1180/2023 cu privire la implementarea screening-ului audiologic universal la nou-născuți.

113.10. Republica Moldova, ca și majoritatea statelor lumii, aplică imunizarea ca pilon de bază al programelor de prevenire, aceasta fiind principala măsură de prevenire primară a bolilor infecțioase.

113.11. Prin Hotărârea Guvernului nr. 211/2023 a fost aprobat Programul Național de Imunizare pentru perioada 2023-2027, care prevede asigurarea accesului universal la servicii de prevenție și promovarea unor măsuri eficiente din punct de vedere epidemiologic și economic, cu impact semnificativ și costuri minime; participarea multisectorială și interdisciplinară la nivel național și local pentru a oferi un răspuns coordonat și relevant la amenințarea epidemiilor cauzate de boli prevenibile prin vaccinare.

113.12. Programul Național de Imunizări pentru perioada 2023-2027 reprezintă un pilon central al politicilor de sănătate publică și răspunde direct principiilor europene privind accesul universal și echitabil la servicii medicale esențiale pentru copii. Vaccinarea este gratuită, accesibilă tuturor și finanțată în mod durabil, ceea ce asigură protecție egală, indiferent de statutul social sau economic al familiei.

113.13. Suplimentar, în ultimii ani, au fost înregistrate progrese semnificative în modernizarea infrastructurii medicale și în dotarea instituțiilor de profil cu echipamente de ultimă generație, esențiale pentru diagnosticarea precoce și tratamentul eficient al cancerului.

113.14. Începând cu luna februarie 2025, Republica Moldova a fost acceptată în Platforma Globală pentru Accesul la Medicamentele pentru Cancerul Copilăriei (GPACCM) – o inițiativă lansată de Organizația Mondială a Sănătății și Spitalul de Cercetare St. Jude. Ulterior, la data de 12 iunie 2025, a fost semnat oficial Acordul de aderare a Republicii Moldova la această Platformă, marcând un pas esențial în direcția asigurării accesului copiilor diagnosticați cu cancer la medicamente sigure, eficiente și de calitate.

114. Bariere în accesarea serviciilor de sănătate:

114.1. Deficitul de personal medical limitează capacitatea sistemului de a răspunde în mod adecvat și prompt la nevoile de sănătate ale copiilor, fapt care afectează atât prevenirea, cât și intervenția timpurie;

114.2. Persistă disparități semnificative între mediul urban și cel rural, familiile din comunitățile rurale confruntându-se cu o ofertă redusă de servicii medicale, cu acces restrâns la specialiști;

114.3. Investiții insuficiente în infrastructură și echipamente moderne, ceea ce împiedică modernizarea și digitalizarea serviciilor și reduce calitatea actului medical;

114.4. Costurile ridicate ale serviciilor medicale, inclusiv pentru medicamente, analize și transport;

114.5. Lipsa unui cadru normativ robust care să reglementeze și să consolideze asistența medicală destinată copiilor din instituțiile preșcolare și școlare, inclusiv standardele minime pentru serviciile medico-sanitare oferite în aceste instituții;

114.6. Necesitatea dezvoltării, monitorizării și raportării sistematice a serviciilor comunitare de monitorizare a creșterii și dezvoltării copilului, cum ar fi vizitele la domiciliu, care sunt esențiale pentru prevenirea riscurilor, identificarea timpurie a întârzierilor de dezvoltare și sprijinirea familiilor vulnerabile.

115. Opinia copiilor: potrivit [sondajului](#) realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în rândul copiilor, principalele obstacole în accesul la servicii de asistență medicală, identificate de copiii respondenți, costurile prea mari pentru medicamente, analize și transport (55%), numărul insuficient de medici pediatri și specialiști (36%) și insuficiența serviciilor de sănătate mintală pentru copii (31%).

Secțiunea a 4-a

Situația în domeniul alimentației sănătoase

116. La 3 iunie 2025, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Cercetării au aprobat [Ordinul interministerial nr. 488/834](#) cu privire la organizarea și asigurarea sănătății nutriționale a copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general. Acest Regulament stabilește cerințele și practicile obligatorii privind nutriția sănătoasă în cadrul instituțiilor de învățământ general indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare. Astfel, alimentația copiilor și elevilor include produse alimentare recomandate, care acoperă necesitatea organismului în creștere, cu nutrienți și energie, conform cantităților zilnice recomandate.

117. În prezent, circa 295 000 de copii din clasele I-IX beneficiază de alimentație gratuită în instituțiile publice de învățământ. Până la 1 septembrie 2025, doar copiii din clasele primare (I-IV) beneficiau de această alimentație. Începând cu această dată, numărul total al beneficiarilor a fost extins și pentru elevii din clasele V-IX, ca urmare a aprobării Hotărârii Guvernului nr. 80/2025. Această extindere a reprezentat astfel o creștere de 118% a numărului de beneficiari și reflectă un angajament ferm al autorităților de a reduce inegalitățile sociale și de a sprijini dezvoltarea sănătoasă a copiilor. În acest scop, bugetul de stat pentru anul 2025 prevede alocarea a peste 205 milioane de lei pentru implementarea măsurii.

118. Pentru a implementa programul de alimentație gratuită pentru elevi, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 259/2025, prin care au fost modificate Normele sanitare pentru instituțiile de învățământ primar, secundar (ciclul I și II) și profesional tehnic. Amendamentele au avut drept scop îmbunătățirea condițiilor de sănătate și siguranță în instituțiile educaționale prin actualizarea standardelor de igienă, a cerințelor de ventilare și a normelor de infrastructură, aliniind reglementările naționale la bunele practici de sănătate publică.

119. Bariere în asigurarea alimentației sănătoase:

119.1. Grad redus de informare a părinților/îngrijitorilor și a copiilor cu privire la alimentația sănătoasă a copiilor;

119.2. Venituri reduse ale familiilor defavorizate care împiedică asigurarea alimentației sănătoase a copiilor.

120. Opinia copiilor: Potrivit [sondajului](#) realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în rândul copiilor, principalele obstacole în accesul la alimentație adecvată, identificate de copiii respondenți, sunt insuficiența cunoștințelor privind alimentația sănătoasă (32%), lipsa mesei sănătoase și gratuite în școli (34%) și insuficiența mecanismelor de sprijin pentru copiii care nu au o alimentație sănătoasă (31%).

Secțiunea a 5-a

Situația în domeniul violenței față de copii

121. Deși sunt depuse eforturi continue pentru prevenirea și combaterea violenței față de copii, aceasta rămâne o provocare pentru Republica Moldova: potrivit Sondajului privind violența împotriva copiilor și tinerilor în Republica Moldova ([VACS, 2019](#)), 36,8% dintre fete și 37,6% dintre băieți au fost supuși cel puțin unui tip de violență până la vârsta de 18 ani; circa 1 din 7 fete (14,4%) și 1 din 20 de băieți (5,3%) au fost supuși violenței sexuale; violența fizică a fost cel mai des întâlnit tip de violență în copilărie, afectând circa 1 din 4 fete (25,9%) și 1 din 3 băieți (35,2%), iar semenii au fost cei mai frecvenți abuzatori în cazul violenței fizice.

122. Bullying-ul în școli. [În Republica Moldova](#), circa 77% din numărul de elevi de 15 ani au declarat că „niciodată sau aproape niciodată” ori „de câteva ori pe an” au fost victime ale unei sau altei forme de bullying. Totodată, cea mai des întâlnită formă de bullying raportată de elevi este hărțuirea emoțională și cea relațională (circa 13% au raportat că cel puțin de câteva ori pe lună alți elevi au râs de ei, sau alți elevi au răspândit bârfe). Cea mai rar întâlnită formă de bullying raportată este hărțuirea prin extorcere (mai puțin de 2% din numărul de elevi au declarat că de cel puțin câteva ori pe lună au dat cuiva bani din cauză că au fost amenințați). Pentru celelalte tipuri de forme de bullying, mai puțin de 5% dintre elevi au indicat că au fost victime ale violenței verbale sau fizice de cel puțin câteva ori pe lună. elevii din Republica Moldova au raportat, în medie, o experiență de expunere la bullying ca și elevii din țările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. În plus, circa 12% din numărul de elevi din Republica Moldova se consideră ca fiind „frecvent hărțuiți”, fiind incluși în grupul celor 10% dintre elevii cu cele mai mari valori ale indicelui de expunere la bullying în toate țările și economiile cu date disponibile.

123. Riscurile în mediul virtual. Comportamentele și riscurile la care sunt expuși copiii în mediul virtual indică o creștere a nivelului lor de vulnerabilitate. Un [studiu din 2024](#) a constatat că 57% din copiii cu vârste între 10 și 17 ani au trecut cel puțin o dată printr-o experiență neplăcută pe internet, 11% au primit mesaje cu caracter sexual pe chat-uri, iar 6% li s-a solicitat să transmită imagini sau video cu părți intime ale corpului pe aplicații de tip messenger. 12% din copiii au expediat fotografii sau video cu părți intime ale corpului altor persoane. Lipsa de cunoștințe și nivelul redus de sensibilizare despre abuzul sexual online a contribuit la blamarea socială a copilului victimă, asemenea reacții amplificând consecințele psiho-emoționale ale abuzului și acutizând sentimentul de vină și rușine.

124. Identificarea precoce și raportarea cazurilor de violență, precum și solicitările de asistență continuă să rămână provocări pentru autorități la toate nivelurile și pentru victime. Statisticile anuale indică lipsa de acuratețe a înregistrării sesizărilor cazurilor suspecte de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului, dar și probleme în implementarea procedurilor de înregistrare a acestor sesizări. Victimele nu solicită întotdeauna asistență: multe victime ale violenței sexuale n-au spus nimănui despre experiența lor; deși 3 din 5 fete și 2 din 5 băieți știau unde să se adreseze după ajutor, foarte puțini au solicitat și au primit servicii de sprijin.

125. Psihologii atrag atenția că toți copiii implicați în fenomenul bullying-ului/ cyberbullying-ului – fie ca agresori, victime sau martori – sunt afectați emoțional și au nevoie de sprijin și protecție. Lipsa intervențiilor timpurii și a conștientizării riscurilor asociate poate duce la agravarea situației și la consecințe negative pe termen lung asupra dezvoltării copilului.

126. Programe și intervenții în derulare:

126.1. Autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne și subdiviziunile specializate ale acestora au implementat și derulează o serie de programe și acțiuni orientate spre prevenirea violenței, delincvenței juvenile și promovarea drepturilor copilului, după cum urmează.

126.2. *Proiectul „PROTECT: Eforturi comune pentru protecția drepturilor copiilor din Moldova”* – implementat cu sprijinul Fundației Terre des Hommes Moldova, UNICEF Moldova și altor parteneri. Scopul proiectului constă în fortificarea sistemelor de protecție și justiție pentru copiii aflați în conflict cu legea, prin organizarea Campaniei naționale de informare și sensibilizare privind nevoile copiilor aflați în conflict cu legea sau victime ale violenței, dezvoltarea și promovarea alternativelor de reabilitare, consiliere, educație și reintegrare socială, precum și consolidarea parteneriatelor interinstituționale și instruirea echipelor multidisciplinare pentru aplicarea corectă a legislației în domeniu.

126.3. *Disciplina opțională „Educație pentru socializare juridică”* – contribuie la consolidarea statului de drept și la prevenirea delincvenței juvenile. În baza Ordinului comun nr. 43/68 din 2024 al Inspectoratului General al Poliției și al Ministerului Educației și Cercetării, este aplicată Metodologia de monitorizare a disciplinei, cu implicarea directă a polițiștilor în procesul educațional, pentru dezvoltarea culturii juridice a tinerilor.

126.4. *Programul „Sport + Școală + Poliție”* – parte a proiectului internațional Open Fun Football Schools, implementat de Federația Moldovenească de Fotbal în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției și organizația Cross Culture Project Association. Programul promovează cooperarea între școli, poliție, servicii sociale și cluburi sportive, având ca scop reducerea implicării copiilor în situații de risc și promovarea comportamentului civic pozitiv.

126.5. *Planul comun de acțiuni al MAI și MEC privind asigurarea securității elevilor în instituțiile de învățământ și prevenirea violenței între elevi*, aprobat prin Ordinul comun interministerial nr. 1516/473 din 2025 – asigură un cadru integrat de cooperare pentru perioada 2025–2026, vizând siguranța fizică și emoțională a elevilor, prevenirea violenței între elevi și promovarea unui climat educațional bazat pe respect și incluziune.

126.6. *Planul de acțiuni privind prevenirea riscurilor și siguranței copiilor pentru anul de studii 2025–2026*, aprobat prin Ordinul IGP nr. 413/2025 – stabilește un cadru strategic și operațional de coordonare a acțiunilor preventive la nivel național. Scopul acestuia este creșterea eficienței măsurilor de prevenire și combatere a delincvenței juvenile, reducerea traumatismelor și a infracțiunilor comise împotriva copiilor, precum și asigurarea securității acestora pe durata procesului educațional.

127. Bariere în prevenirea și combaterea violenței față de copii:

127.1. Se evidențiază necesitatea fortificării colaborării interinstituționale, având în vedere că intervențiile eficiente depind de cooperarea coerentă și rapidă între Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și autoritățile publice locale;

127.2. Rămâne prioritară dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale angajaților;

127.3. Se atestă dificultăți în motivarea și retenția personalului, cauzate de volumul mare de muncă, nivelul insuficient de remunerare și resursele limitate pentru sprijin profesional, ceea ce afectează stabilitatea echipelor și calitatea serviciilor oferite.

128. Opinia copiilor: potrivit [sondajului](#) realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în rândul copiilor, principalele obstacole în accesul la protecție împotriva violenței sunt lipsa reacției adecvate la fenomenul de bullying în școli (53%), lipsa încrederii în autorități și adulți (33%) și insuficiența accesului la servicii de consiliere pentru copiii victime ale violenței (34%).

Secțiunea a 6-a

Situația în privința locuințelor și serviciilor de cazare pentru copii și familiile cu copii

129. În scopul garantării accesului copiilor aflați în dificultate la locuințe decente, articolul 10 alin. (2) din Legea nr. 75/2025 cu privire la locuințe prevede că de dreptul prioritar de a primi locuință socială dispun persoanele care îngrijesc copii cu dizabilități severe; familiile tinere care nu dispun de o locuință; familiile în care s-au născut tripleți, cvadrupleți sau mai mulți copii născuți simultan; și copiii rămași fără ocrotire părintească și copiii rămași temporar fără ocrotire părintească, care au atins majoratul și nu au beneficiat de locuință din partea statului.

130. În conformitate cu punctul 20 din Regulamentul cu privire la modul și condițiile de desfășurare a proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile social/economic vulnerabile II, aprobat prin Ordinul ministrului dezvoltării regionale și construcțiilor [nr. 75/2014](#), locuințele sociale se oferă reprezentanților categoriilor eligibile în următoarele proporții:

130.1. 10% - persoanele cu dizabilități severe;

130.2. 10% - persoanele dezinstituționalizate (copii rămași fără ocrotire părintească și copii rămași temporar fără ocrotire părintească cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 ani);

130.3. 15% - familiile cu cel puțin 3 copii, familiile cu un singur părinte care cresc cel puțin 2 copii;

130.4. 15% - familiile care întrețin copii cu dizabilități severe;

130.5. 50% - Persoana sau familiile în care cel puțin unul dintre membrii familiei este angajat al unei instituții bugetare sau activează în sfera serviciilor publice.

131. În același timp, cu privire la dezinstituționalizarea copiilor, în conformitate cu acțiunea nr. 68 din Anexa B la Capitolul 23. Sistem judiciar și drepturi fundamentale, Clusterul I. Valori fundamentale din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, o prioritate este reducerea numărului de copii plasați în instituții de plasament și prioritizarea investițiilor în servicii alternative de îngrijire în conformitate cu Strategia UE privind drepturile copilului, Strategia UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Convenția ONU privind drepturile copilului și Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap.

132. În acest sens, este prioritizată dezvoltarea serviciilor de tip familial, astfel încât să fie promovat dreptul copilului la îngrijire în cadrul unei familii sau într-un mediu similar. Tendința descrescătoare a numărului copiilor aflați în instituții de tip rezidențial. Numărul acestor copii a scăzut semnificativ cu cca 97% în ultimii 15 ani. Important de menționat că, în anii 2000 erau peste 13000 de copii plasați în asemenea instituții, anii care au urmat au văzut o descreștere continuă. În 2023 – erau deja un număr de 617 de copii în instituții rezidențiale, în 2024 - 460 de copii, în 2025 – 316 copii, iar la zi – 339 de copii. Eforturile Ministerului Muncii și Protecției Sociale sunt, în continuare, axate pe menținerea și consolidarea acestei tendințe pozitive prin investirea în consolidarea serviciilor alternative de tip familial. Această schimbare reflectă eforturile susținute ale autorităților și organizațiilor partenere de a muta accentul de pe îngrijirea instituțională către soluții centrate pe familie.

133. În paralel, îngrijirea familială alternativă a cunoscut o dezvoltare consistentă, crescând de aproape 11 ori între 2008 și 2025, ceea ce denotă o reorientare a politicilor publice spre protecția copilului într-un mediu cât mai apropiat de cel familial. La sfârșitul anului 2008, în 59 de familii de asistenți parentali profesioniști erau plasați 75 copii. La sfârșitul anului 2025, sunt plasați 851 copii în 387 de familii de asistenți parentali profesioniști.

134. Programe și intervenții în derulare:

134.1. Programul național „Satul European” – în baza acestui program, se realizează construcția/reconstrucția instituțiilor educaționale și sociale, inclusiv construcția/reconstrucția și dotarea creșelor/a grupelor de creșă, a centrelor de zi pentru copii, a centrelor de plasament temporar pentru copii, a caselor comunitare pentru copii în situație de risc, precum și a altor instituții de plasament pentru copii. În 2025, au fost finalizate 226 de proiecte de dezvoltare locală, care au vizat direct îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor publice. Dintre acestea: 51 de proiecte au vizat construcția și reabilitarea rețelelor de apă și canalizare (48 alimentare cu apă și trei canalizare); 108 proiecte au fost dedicate reabilitării instituțiilor publice și sociale, inclusiv grădinițe, școli, centre medicale, primării, biblioteci, case de cultură, școli de artă și muzee; 32 de proiecte au vizat construcția și modernizarea complexelor sportive, terenurilor de joacă, zonelor de fitness și parcurilor.

134.2. Programul național „Servicii de creșă publice” – în domeniul educației timpurii, prin acest program, în 2025 au fost lansate 17 proiecte pentru crearea, modernizarea și dotarea grupelor de creșă. Dintre acestea, 7 proiecte au fost finalizate, fiind create sau modernizate nouă grupe de creșă în 7 grădinițe din raioanele Ialoveni, Ungheni, Glodeni, Nisporeni, Strășeni, Cimișlia și Căușeni, beneficiind direct 149 de copii și 34 de angajați. Bugetul alocat pentru aceste proiecte a fost peste 11 milioane de lei.

134.3. Faza III a Proiectului de construcție a locuințelor sociale – scopul Proiectului este de a oferi locuințe accesibile, moderne și eficiente energetic pentru populația vulnerabilă și persoanele cu venituri mici, contribuind la modernizarea infrastructurii sociale și la creșterea calității vieții în comunitățile din Republica Moldova. În cadrul fazei III a Proiectului, este preconizată construcția a 455 locuințe sociale în 12 localități ale Republicii Moldova.

134.4. Locuința socială asistată – la 23 decembrie 2025, Guvernul a aprobat [Hotărârea Guvernului nr. 787/2025](#) pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului social „Locuință socială asistată” și a Standardelor minime de calitate. Acesta este un serviciu social de tip familial, care oferă găzduire și asistență pentru (re)integrarea socială a copiilor și a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 16 și 23 de ani.

135. Bariere în asigurarea copiilor și familiilor cu copii cu locuințe decente și servicii de cazare:

135.1. Insuficiența locuințelor sociale pentru familiile defavorizate și a locuințelor sociale asistate;

135.2. Insuficiența utilităților și a comodităților de bază (apă, canalizare, gaze etc.), în special în localități;

135.3. Costurile ridicate de închirierea sau achiziție a locuinței și veniturile reduse ale familiilor;

135.4. Situații de violență în familie care determină pierderea locuinței;

135.5. Necesitatea unor investiții continue în serviciile de tip familial pentru menținerea tendinței de dezinstituționalizare, iar pentru asigurarea continuității acestui proces și extinderea serviciilor alternative sunt necesare angajarea mai multor asistenți parentali profesioniști, dezvoltarea caselor de copii de tip familial, a locuințelor sociale asistate, a locuințelor protejate și a centrelor de zi pentru copii.

136. Opinia copiilor: potrivit [sondajului](#) realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în rândul copiilor, principalele obstacole în accesul la locuințe și condiții de trai adecvate, identificate de copiii respondenți, sunt sărăcia familiilor (82%), costurile mari pentru închirierea sau procurarea unei locuințe (57%) și insuficiența locuințelor sociale sau a programelor de sprijin pentru familiile vulnerabile (25%).

Secțiunea a 7-a

Situația în privința copiilor aflați în situație de risc și copiilor separați de părinți

137. Procedurile de identificare, evaluare, referire, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc, precum și a copiilor separați de părinți, sunt reglementate prin Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Actul normativ prevede clar responsabilitățile autorităților tutelare și ale altor structuri implicate în aplicarea măsurilor de protecție, asigurând cadrul legal pentru intervenția timpurie și coordonată în cazurile de vulnerabilitate.

138. În contextul evoluțiilor economice, sociale și politice recente, Legea nr. 140/2013 a fost modificată pentru a răspunde mai eficient riscurilor actuale cu care se confruntă copiii din Republica Moldova. Printre modificările esențiale se numără extinderea listei situațiilor de risc care impun autosesizarea autorității tutelare, la art. 8 fiind introduse următoarele cazuri: copilul este expus riscului de a comite infracțiuni sau se află în conflict cu legea; copilul străin sau apatrid a intrat pe teritoriul Republicii Moldova neînsoțit de un adult responsabil legal sau a fost lăsat pe teritoriul țării fără un act juridic valabil.

139. Această actualizare a cadrului legal este aliniată cu principiile Garanției europene pentru copii, care subliniază importanța identificării proactive și a sprijinului integrat pentru copiii aflați în situații de vulnerabilitate. Extinderea categoriilor de risc permite autorităților să intervină mai rapid și mai eficient în sprijinul copiilor expuși excluziunii sociale, violenței, migrației neînsoțite sau altor forme de risc sistemic. Integrarea acestor prevederi în planul național de acțiuni pe domeniul protecției copilului este primordială pentru atingerea obiectivului general al Garanției: *asigurarea accesului egal și efectiv al tuturor copiilor la servicii esențiale* – educație, îngrijire timpurie, sănătate, alimentație, locuințe și protecție.

140. Potrivit datelor statistice, numărul copiilor aflați în situație de risc la sfârșitul anului a înregistrat o creștere constantă în ultimii ani, așa cum este reflectat în figura 14.

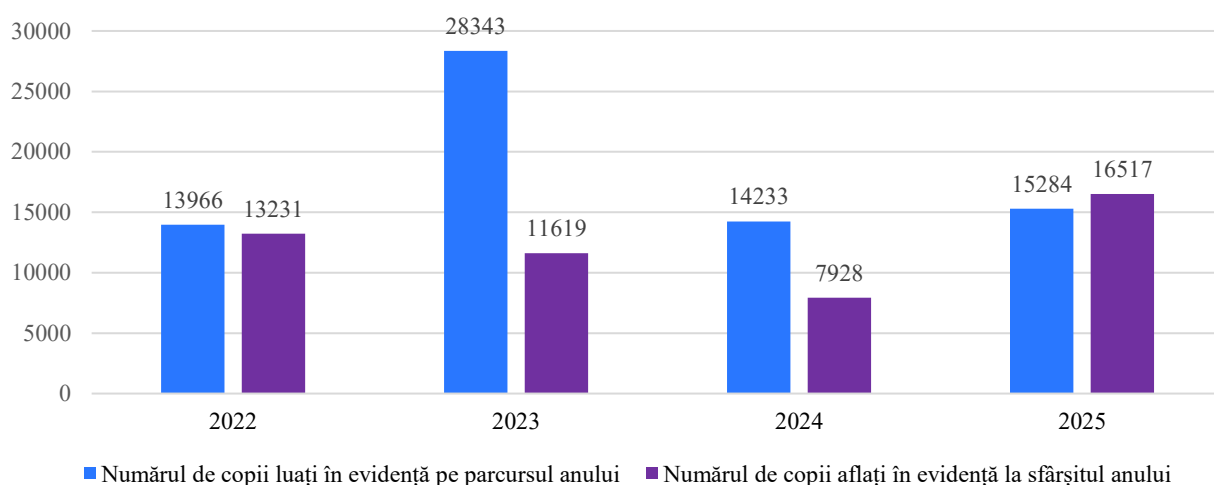

Figura 14. Numărul copiilor aflați în situație de risc, în perioada 2022-2025

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale

141. Principala cauză care determină plasarea copilului într-o situație de risc continuă să fie neglijența, care a reprezentat: 91,4% din cazurile înregistrate în anul 2022 (12 102 copii), 89,3% în 2023 (10 376 copii), 91,9% în anul 2024 (7288 copii) și 94,8% în anul 2025 (cca 16500 copii din cei cca 17400 aflați în situație de risc). Totodată, menționăm că aceste date au fost influențate inclusiv și de schimbarea metodologiei de calcul a copiilor aflați în situație de risc determinată de faptul că toți copiii integrați în sistemul de protecție, inclusiv cei care beneficiază de servicii sociale (de tip familial sau rezidențial) – sunt încadrați în această categorie, întrucât aceștia nu se află în grija familiei biologice. De asemenea, au fost realizate investiții importante în formarea profesională a aproximativ 4200 de specialiști cu competențe în domeniul protecției copilului, în scopul consolidării competențelor și al adaptării intervențiilor la nevoile tot mai complexe ale copiilor.

142. În ultimii patru ani, Republica Moldova a înregistrat o tendință descrescătoare a numărului de copii separați de părinți, însă fenomenul rămâne larg răspândit și profund influențat de migrația părinților. În anul 2022, au fost înregistrați 33 053 de copii separați de părinți, dintre care 28 570 copii (reprezentând 86,5%) s-au aflat în această situație din cauza aflării temporare a părinților în altă localitate din țară sau peste hotare. În anul 2023, numărul total al copiilor separați a fost de 33 830, iar 29 465 copii (adică 87,1%) au fost separați din același motiv: migrația internă sau internațională a părinților. În anul 2024, datele arată o diminuare semnificativă a fenomenului, fiind înregistrat un total de 23 849 de copii separați de părinți, dintre care 19 666 copii (reprezentând 82,5%) au fost afectați de plecarea părinților peste hotare sau în alte localități din țară. În anul 2025, datele arată înregistrarea unui număr total de 22 960 de copii separați de părinți, dintre care 18 976 copii (reprezentând 82,6%) au fost afectați de plecarea părinților peste hotare sau în alte localități din țară. Aceste cifre confirmă că

migrația părinților/a reprezentanților legali continuă să fie cea mai frecventă cauză a separării copilului de familie, afectând anual zeci de mii de copii. Deși numărul total al copiilor separați este în scădere, proporția ridicată a celor rămași fără îngrijirea directă a reprezentanților legali din motive economice evidențiază vulnerabilități structurale legate de accesul la locuri de muncă decente, protecția socială și echilibrul dintre muncă și viața de familie.

143. În acest context, intervențiile prevăzute de Garanția europeană pentru copii – în special în domeniul serviciilor comunitare, consilierii parentale, suportului pentru familii în migrație și protejării copiilor rămași acasă – devin esențiale pentru prevenirea separării nejustificate și asigurarea continuității îngrijirii copilului.

144. În ultimii patru ani, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește promovarea îngrijirii alternative de tip familial, în conformitate cu principiul interesului superior al copilului și al dezinstituționalizării. În anul 2022, dintr-un total de 4 305 copii în plasament planificat, 3 672 copii (reprezentând 85,3%) au fost încadrați în servicii de tip familial – precum tutela/curatela, asistența parentală profesionistă și casele de copii de tip familial. În anul 2023, din cei 4 320 de copii care au beneficiat de plasament planificat, 3 703 (adică 85,7%) au fost plasați în astfel de servicii. În anul 2024, s-a înregistrat o creștere a ponderii plasamentelor în servicii de tip familial, cu 3 716 copii plasați în acest tip de servicii dintr-un total de 4 176, ceea ce constituie 89,0%. În anul 2025, ponderea plasamentelor în servicii de tip familial a continuat să crească până la 92%, cu 3 620 copii plasați în acest tip de servicii dintr-un număr total de 3 936 copii. Această tendință ascendentă indică o aliniere treptată la standardele europene privind îngrijirea copilului, punând accent pe medii familiale, stabile și afective, în detrimentul instituțiilor rezidențiale tradiționale.

145. Deși se înregistrează progrese în procesul de dezinstituționalizare, plasamentele în servicii de tip rezidențial continuă să fie utilizate, în special în situațiile în care nu există alternative familiale disponibile sau în cazuri de urgență. Datele indică o scădere constantă a numărului și ponderii copiilor plasați în centre de plasament temporar sau în case comunitare: în 2022, 633 de copii (reprezentând 14,7% din totalul plasamentelor planificate) au beneficiat de îngrijire în servicii rezidențiale; în 2023, numărul acestora a scăzut la 617 copii (14,3%); în 2024, doar 460 de copii (11,0%) au fost încadrați în astfel de servicii, iar în anul 2025, au fost înregistrați 316 copii (ceea ce constituie 8%). Această tendință reflectă eforturile sistemice de reducere graduală a dependenței de îngrijirea instituțională și de promovare a serviciilor familiale și comunitare ca alternativă durabilă. Astfel, ponderea aproximativă a copiilor aflați în instituții de tip rezidențial din numărul total de copii este de 0,05%.

146. Cu toate acestea, menținerea unui număr minim de servicii rezidențiale de tip adaptat celor familiale, cu număr mic de copii în condițiile apropiate mediului familial bine reglementate și specializate, rămâne necesară pentru a răspunde nevoilor copiilor care nu pot beneficia temporar de alt tip de plasament.

147. *Serviciile sociale de sprijin familial.* Prevenirea intrării copiilor în situații de dificultate reprezintă o componentă fundamentală a implementării Garanției europene pentru copii. În acest context, serviciile sociale de sprijin al familiilor cu copii, joacă un rol esențial în consolidarea capacității parentale și în prevenirea separării copilului de mediul familial. Un serviciu-cheie în acest cadru este Serviciul social „Sprijin pentru familiile cu copii”, care vizează susținerea familiilor aflate în dificultate pentru prevenirea separării copilului de familie și pentru asigurarea dezvoltării acestuia într-un mediu familial sigur și stabil și afectiv. Scopul principal al acestui serviciu este de a contribui la, responsabilizarea și abilitarea familiilor, astfel încât acestea să poată oferi copiilor îngrijire adecvată, să asigure accesul acestuia la educație, servicii de sănătate, nutriție corespunzătoare și un climat afectiv protector.

148. Deși Serviciul este considerat esențial în lanțul de prevenție, în ultimii ani se constată o descreștere a numărului total de beneficiari, în special în ceea ce privește componenta de sprijin secundar, care presupune intervenții mai complexe și susținute pentru familii aflate în dificultate severă. În 2022, de serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii au beneficiat 34 352 copii, dintre care 23 364 prin sprijin primar și 10 988 prin sprijin secundar; în 2023, numărul total al beneficiarilor a fost de 44 215 copii, din care 27 535 prin sprijin primar și 16 680 prin sprijin secundar; în 2024, numărul beneficiarilor a scăzut la 29 279 de copii, după creșterea înregistrată în 2023, dintre care 23 205 prin sprijin primar, iar 6 074 prin sprijin secundar. În 2025, numărul total al beneficiarilor a înregistrat o creștere ajungând la 43 038, dintre care 32 101 prin sprijin primar și 10 937 prin sprijin

secundar. Această reducere nesemnificativă a sprijinului secundar (de la 10 988 în 2022 la 10 937 în 2025) este parțial corelată cu dificultăți sistemice de finanțare, ceea ce limitează posibilitatea autorităților de a interveni eficient în cazurile complexe. Totodată, [în 2025](#), serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii a fost modificat, fiind aduse îmbunătățiri substanțiale relevante sprijinirii familiilor, în special prin permiterea identificării, evaluării și sprijinirii tuturor familiilor cu copii aflate în dificultate, defavorizate sau în situație de risc. Astfel, este oferit dreptul acestor familii să beneficieze de toate componentele serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii.

149. Consolidarea cadrului de protecție pentru copiii victime și martori ai infracțiunilor. În vederea asigurării unei protecții eficiente și adaptate nevoilor copiilor victime și martori ai infracțiunilor, au fost întreprinse eforturi substanțiale pentru dezvoltarea cadrului legislativ primar și secundar. Un pas important în această direcție a fost aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, prin [Hotărârea Guvernului nr. 708/2019](#). În continuarea acestor demersuri, în martie 2022 a fost creat primul Centru de tip *Barnahus*, în regiunea de nord a țării, urmat de aprobarea [Manualului operațional](#) pentru funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor (Ordinul Ministrului Muncii și Protecției Sociale nr. 18/2022), care reglementează funcționarea acestui centru. În februarie 2025 a fost înființat al doilea Centru de tip *Barnahus* în regiunea de sud a țării (Ordinul ATAS Sud nr. 49 din 2 februarie 2026). Suplimentar, în anul 2025 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 711/2025 prin care Ministerul Muncii și Protecției Sociale a preluat bunul imobil în mun. Chișinău, pentru asigurarea construcției celui de-al treilea Centru de tip *Barnahus*, acoperind zona centrală a țării. De menționat că, extinderea rețelei modelului *Barnahus* prin crearea a unui al treilea centru în regiunea centrală a țării, până la sfârșitul anului 2027 este o prioritate în conformitate cu acțiunea nr. 70 din Anexa B la Capitolul 23. Sistem judiciar și drepturi fundamentale, Clusterul I. Valori fundamentale din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029.

150. În anul 2024, un număr de 268 de copii au beneficiat de servicii integrate în cadrul Centrului *Barnahus*, iar în anul 2025 – 270 de copii. Comparativ cu anul 2023, în care au fost asistați 227 de copii, se constată o creștere constantă a numărului de beneficiari, ceea ce reflectă consolidarea treptată a capacității Centrului de a oferi servicii integrate și de a răspunde nevoilor copiilor.

151. Mecanisme de cooperare intersectorială pentru protecția copiilor. La 24 iulie 2024, prin [Hotărârea Guvernului nr. 541/2024](#), a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Modificările introduse au vizat următoarele îmbunătățiri: reglementarea procedurilor, etapelor, actorilor responsabili, inclusiv lucrătorii Biroului de Probațiune, pentru sesizarea și înregistrarea cazurilor unei noi categorii de copii; reglementarea procedurilor de evaluare, documentare, evidență a copilului în privința căruia s-a dispus supravegherea specializată, plasamentul în servicii sociale specializate, plasamentul în servicii înalt specializate; reglementarea procedurilor de monitorizare și raportare; înființarea Consiliului consultativ pentru protecția copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor aflați în conflict cu legea, în cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Misiunea Consiliului este de a monitoriza și de a asigura implementarea mecanismului intersectorial de cooperare în scopul asigurării protecției și promovării drepturilor copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor aflați în conflict cu legea. În consecință, există discrepanțe în modul de abordare a cazurilor de violență. Aceste modificări au fost esențiale pentru actualizarea și eficiența mecanismului intersectorial, având în vedere noile provocări și cerințele legislative din domeniul protecției copilului, în special pentru copiii expuși riscului de a comite infracțiuni și copiii în conflict cu legea.

152. Insuficiența serviciilor la nivel local și lipsa programelor de formare profesională a prestatorilor de servicii destinate copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a celor în conflict cu legea duc la intervenții tardive și ineficiente, care nu reușesc să abordeze cauzele reale ale comportamentului deviant al copilului; la creșterea riscului de recidivă și de escaladare a comportamentelor antisociale; instituționalizarea nejustificată a copiilor, în lipsa unor alternative comunitare de reabilitare și reintegrare; stigmatizarea și excluderea socială a copiilor în conflict cu legea, care nu beneficiază de sprijin psihosocial, educațional sau vocațional adecvat; eșecul în respectarea interesului superior al copilului, prin absența unei intervenții centrate pe nevoile

individuale și pe reintegrarea familială și comunitară. Pentru a diminua consecințele negative generate de insuficiența serviciilor specializate și de lipsa formării profesionale adecvate, este necesară aprobarea și implementarea programelor probaționale adaptate pentru toți copiii expuși riscului de a comite infracțiuni, precum și pentru cei deja în conflict cu legea și consolidarea continuă a programelor de formare profesională destinate specialiștilor care intervin în astfel de cazuri (asistenți sociali, psihologi, consilieri de probațiune, polițiști, cadre didactice etc.). Aprobarea acestor măsuri vor permite intervenții timpurii, personalizate și eficiente, centrate pe nevoile copilului, reducerea riscului de recidivă și de excludere socială și în final alinierea Republicii Moldova la standardele europene privind justiția juvenilă și la principiile Garanției europene pentru copii, care promovează prevenția, reabilitarea și abordările non-penale în lucrul cu copiii.

153. Opinia copiilor: potrivit [sondajului](#) realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în rândul copiilor, principalele obstacole în accesul la protecție și asistență socială, identificate de copiii respondenți, sunt insuficiența specialiștilor în domeniul social (43%), insuficiența serviciilor specializate în comunitate și cerințe complicate pentru a primi asistență (31%) și insuficiența serviciilor pentru copiii cu dizabilități (33%).

Secțiunea a 8-a

Finanțarea protecției sociale a copilului și familiilor cu copii

154. Prestațiile de asigurări sociale reprezintă principalul mijloc de realizare a protecției sociale a familiei și copilului. În conformitate cu Raportul privind executarea bugetului de stat în anul 2025, cheltuielile realizate în cadrul subprogramului „Protecția familiei și copilului” au constituit [4,8 mld lei](#), adică 6,1% din totalul cheltuielilor pentru programul „Protecție socială”. Se atestă o creștere a acestor cheltuieli în comparație cu anul 2022, unde cheltuielile realizate în cadrul subprogramului „Protecția familiei și copilului” au constituit [3,09 mld lei](#), adică 7,9% din totalul cheltuielilor pentru programul „Protecție socială”. Cheltuielile subprogramului au vizat în mare parte plata indemnizațiilor de maternitate/paternitate unică la nașterea copilului și pentru creșterea copilului. La rândul lor, majoritatea dintre aceste cheltuieli au fost prestații de asigurări sociale, adică plata pentru producerea riscului asigurat, care a fost efectuată beneficiarului ce a achitat contribuțiile de asigurări sociale.

155. Mijloacele pentru finanțarea serviciilor sociale sunt planificate în bugetul de stat, iar deciziile privind redirecționarea acestora și dezvoltarea serviciilor sociale comunitare este de competența Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu excepția municipiului Chișinău și UTA Găgăuzia. Ca urmare a reformei sociale Restart, sistemul de finanțare a serviciilor sociale a fost regândit. În acest sens, cheltuielile pentru serviciile sociale pentru copii se efectuează direct din bugetul de stat/bugetul municipal Chișinău/bugetul central al unității teritoriale autonome Găgăuzia și din alte surse, în conformitate cu legislația în vigoare.

156. Resursele financiare eliberate în procesul de reformare a sistemului rezidențial de îngrijire, ca urmare a reducerii și închiderii treptate a instituțiilor, vor fi realocate în mod prioritar pentru dezvoltarea, extinderea și consolidarea serviciilor de sprijin familial, a serviciilor alternative de tip familial și a celor care previn separarea copilului de familie, în conformitate cu principiul eficienței utilizării resurselor publice.

Secțiunea a 9-a

Resursele umane

157. Resursele umane reprezintă un element esențial în asigurarea funcționalității și calității serviciilor din sistemul public de protecție a copilului. În acest sistem activează o gamă largă de specialiști - asistenți sociali comunitari, specialiști în protecția drepturilor copilului, protecția familiilor cu copii, psihologi, sociologi, pedagogi, psihopedagogi, personal medical și personal auxiliar - care contribuie la prevenirea, intervenția și reabilitarea copiilor aflați în situații de dificultate. Pentru ca acești specialiști să răspundă eficient nevoilor complexe ale copiilor, este necesară formarea inițială și continuă, adaptată la evoluțiile legislative și la bunele practici europene.

158. *Resursele umane în domeniul protecției copilului.* Sistemul de pregătire a personalului din domeniul protecției drepturilor copilului este în proces de consolidare și la dezvoltarea căruia participă atât mediul academic, cât și organizațiile societății civile.

159. În lipsa unui cadru instituțional consolidat, instruirea personalului se realizează ad-hoc, cu sprijinul organizațiilor societății civile și al partenerilor de dezvoltare, fără a acoperi integral nevoile din teritoriu, fără garanții privind calitatea procesului de formare și fără certificarea studiilor realizate. Majoritatea formatorilor nu dispun de curricula proiectată în baza standardelor de calificare și

standardelor de competență, aprobate de Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Acest fapt creează situația furnizării discontinue a programelor de formare specializată, relevanță redusă și inaccesibilitate pentru beneficiari. Colaborarea dintre actorii-cheie din domeniul protecției copilului și mediul academic este limitată și dependentă de proiecte temporare. Stabilirea unor parteneriate funcționale între instituțiile publice, universități și centre de formare ar permite o mai bună corelare între pregătirea universitară și cerințele din practică, contribuind la profesionalizarea sistemului.

159.1. Un obstacol îl reprezenta insuficiența specialiștilor în protecția drepturilor copilului, în special în localitățile rurale, cauzată de salarizarea necompetitivă. Acest fapt afecta calitatea serviciilor oferite copiilor și familiilor cu copii la nivel comunitar. Totuși, potrivit datelor, în noiembrie 2025, aproximativ 235 de specialiști erau angajați în sistem, fiind astfel îndeplinită acțiunea nr. 58 din Anexa B la Capitolul 23. Sistem judiciar și drepturi fundamentale, Clusterul I. Valori fundamentale din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029. Totodată, se atestă necesitatea consolidării capacităților acestor specialiști.

159.2. Astfel, în privința totalului unităților de specialist în protecția drepturilor copilului, menționăm că 100% din ele sunt ocupate.

159.3. Totodată, în privința Serviciului de asistență parentală profesionistă, pentru anul 2025, există un număr total de 464 unități de asistent parental profesionist, dintre care 387 erau ocupate, ceea ce constituie 83%.

159.4. Suplimentar, în privința Serviciului social „Casă de copii de tip familial”, pentru poziția de părinte-educator, sunt 68 de unități, dintre care 63 sunt ocupate, ceea ce constituie 93%.

159.5. În anul 2025, un număr de aproximativ 4200 de specialiști cu competențe în domeniul protecției copilului au fost instruiți pe un număr de 65 de tematici pertinente protecției drepturilor copilului în Republica Moldova.

159.6. Totuși, fluctuația personalului rămâne o provocare majoră, determinată în principal de nivelul scăzut al salariilor, care nu reflectă complexitatea activității desfășurate, în special în lucrul cu copii mici (0–3 ani), copii cu dizabilități sau copii în conflict cu legea. Este necesară revizuirea grilei de salarizare, astfel încât să se asigure recunoașterea profesională și motivația adecvată pentru personalul din sistemul de protecție a copilului.

160. *Resursele umane în domeniul educației.* În instituțiile de învățământ secundar și în sistemul de educație timpurie din Republica Moldova activează o gamă largă de specialiști începând cu educatori, cadre didactice, manageri școlari, cadre didactice de sprijin, psihologi, personal auxiliar și alte categorii de specialiști. Sistemul de formare inițială și continuă a cadrelor didactice este bine consolidat, fiind susținut de o rețea diversificată de furnizori de programe de pregătire profesională.

160.1. În prezent, în sistemul educațional activează aproximativ 12,5 mii de educatori în învățământul timpuriu, iar împreună cu personalul auxiliar numărul angajaților ajunge la circa 30,7 mii. În învățământul primar și secundar își desfășoară activitatea aproximativ 25,8 mii cadre didactice

160.2. Dintr-un total de 12,5 mii de cadre de conducere și didactice din educația timpurie, 91,4% dețin calificări în domeniul pedagogiei - în creștere cu 0,9 puncte procentuale față de anul 2023.

160.3. Diagnosticarea nevoilor actuale și de perspectivă de cadre didactice calificate în învățământul general relevă problema asigurării instituțiilor publice de învățământ general cu personal didactic calificat.

160.4. Pentru anul de studii 2025 - 2026, conform informațiilor prezentate de organele locale de specialitate în domeniul învățământului, numărul posturilor didactice declarate vacante din instituțiile publice de învățământ general din republică constituie 1540, indicator în scădere cu 16% față de același indicator de acum un an (1833) și cu 25% față de același indicator de acum doi ani (2041).

160.5. Cel mai mare număr de posturi didactice vacante pe perioadă nedeterminată se atestă în instituțiile publice de învățământ general din mediul urban – 855 (sau 55,5%) și 685 (sau 44,5%) – în mediul rural.

160.6. Pentru a reduce penuria de cadre didactice, Ministerul Educației și Cercetării a organizat în perioada iunie–septembrie 2025 concursul de repartizare a absolvenților pe posturi didactice vacante, în urma căruia aproximativ 420 de absolvenți ai universităților și colegiilor pedagogice au fost repartizați în instituțiile publice de învățământ general.

160.7. Pentru a motiva tinerii specialiști să se angajeze în funcții didactice, au fost introduse mai multe măsuri stimulative: indemnizații majorate (200 000 lei pentru absolvenții programelor

superioare și 160 000 lei pentru cei ai programelor profesional tehnice), contract individual de muncă, sprijin pentru inserție profesională, normă didactică redusă în primii trei ani, oportunități rapide de avansare în carieră, compensație anuală pentru materiale didactice, loc de muncă garantat, independență financiară și un mediu profesionist. De asemenea, pentru tinerii repartizați în mediul rural sunt acordate compensații pentru energia electrică, termică și pentru chirie.

161. *Resursele umane în domeniul sănătății.* Intensificarea migrației populației apte de muncă și lipsa de personal medical afectează direct eficiența sistemului de sănătate, în special în regiunile unde cererea de servicii este mare. Pentru a contracara aceste efecte, Ministerul Sănătății colaborează cu instituțiile de învățământ și cu autoritățile locale, încercând să asigure o distribuție echilibrată a cadrelor medicale la nivel național.

161.1. Potrivit ultimelor [date disponibile](#) pentru 2024, 61725 de persoane activează în instituțiile medico-sanitare în întreaga republică (în creștere cu 1,8 puncte procentuale față de anul precedent), iar în localități rurale – 8285 (în descreștere cu 2,1 puncte procentuale față de anul precedent).

161.2. În partea ce ține de completarea instituțiilor medico-sanitare cu personal medical mediu, 22 399,75 de funcții sunt ocupate din numărul total de 24 974,50 funcții scriptice, ceea ce constituie o pondere de 89,7% a funcțiilor ocupate. În sectorul spitalicesc, ponderea este de 91,5%, în sectorul asistență medicală primară – 89,1%, iar secția consultativă – 84,2%.

161.3. Totodată, menționăm că ponderea funcțiilor de medic de familie ocupate este 86% la nivel național (1589 de medici), iar la nivel de raioane – 82,6% (899 medici). Pe segmentul de pediatrie, ponderea funcțiilor ocupate este de 85% la nivel național (348 pediatri) și 84,5% la nivel de raioane (106 pediatri).

161.4. Satele din nordul și centrul țării sunt cele mai puțin deservite de medici, cu 22,2-22,9 medici la 10 mii de locuitori în 2024, față de media națională de 52,2 medici.

161.5. Ministerul Sănătății a lansat și continuă să dezvolte un set de politici pentru reducerea deficitului de personal medical și pentru motivarea tinerilor specialiști să rămână în țară, printre care:

161.5.1. stimulente financiare pentru angajarea în mediul rural (majorarea indemnizației unice de până la 250 000 de lei pentru medici, farmaciști și specialiști cu studii superioare în domeniul medical);

161.5.2. compensații pentru chirie, energie termică și electrică, dar și pentru cheltuielile de transport ale lucrătorilor medicali (aproximativ 3 000 de beneficiari în anul 2024);

161.5.3. creșteri succesive ale salariilor în anii 2021–2023, iar de la 1 ianuarie 2025 salariile au fost majorate cu încă 15% pentru lucrătorii din sistemul de asigurări medicale și cu 10% pentru personalul din instituțiile bugetare subordonate ministerului;

161.5.4. extinderea locurilor bugetare la facultățile de medicină și rezidențiat;

161.5.5. programe de educație medicală continuă pentru menținerea și motivarea specialiștilor;

161.5.6. investiții în infrastructură și echipament modern, ceea ce face mai atractivă activitatea în spitalele din afara municipiului Chișinău.

162. *Resursele umane în domeniul ordinii publice.* Potrivit statelor de organizare, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne sunt prevăzute 67 de funcții dedicate domeniului protecției copilului: 20 la nivelul subdiviziunilor specializate ale Inspectoratului General al Poliției și 47 la nivel teritorial. La momentul actual, 62 din aceste funcții sunt ocupate.

162.1. În cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” au fost instruiți 1 068 angajați ai poliției, dintre care 699 în anul 2024 și 369 în 2025.

162.2. De asemenea, 346 angajați au fost instruiți în 2024 și 30 angajați în 2025, în cadrul atelierelor de lucru organizate cu sprijinul partenerilor de dezvoltare. O problemă majoră o constituie fluctuația personalului, determinată de nivelul scăzut al salarizării, care nu reflectă complexitatea activității, volumul ridicat al sarcinilor de serviciu și migrarea angajaților către funcții cu condiții de muncă și remunerare mai avantajoase.

162.3. Astfel, doar în perioada anului 2024 și a primelor 9 luni din 2025 s-au înregistrat 138 de plecări și 155 de transferuri de personal, ceea ce afectează stabilitatea și continuitatea activităților în domeniul protecției drepturilor copilului. În consecință, este necesară stabilirea unor mecanisme de motivare și retenție a personalului, prin ajustarea nivelului de salarizare, aplicarea stimulentei pentru performanță și promovarea stabilității profesionale în acest domeniu.

162.4. Suplimentar, este necesară dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale angajaților din domeniu, prin extinderea programelor de formare în colaborare cu Academia „Ștefan cel Mare” și partenerii internaționali și prin crearea modulelor de instruire specializată pentru intervenția în cazuri de violență și abuz asupra copiilor.

Secțiunea a 10-a

Procesul decizional în domeniul protecției copilului bazat pe evidențe

163. În vederea îndeplinirii eficiente a misiunii și atribuțiilor care îi revin, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și autoritățile tutelare teritoriale și locale, pe care le coordonează metodologic, au nevoie de date și informații relevante, veridice, fiabile și disponibile în timp real. Actualmente, o bună parte a datelor în domeniul protecției copilului se colectează pe suport de hârtie, la telefon sau prin intermediul fișierelor de tip Word sau Excel, ceea ce cauzează probleme în asigurarea calității datelor, dificultăți în prelucrarea, analiza, raportarea și diseminarea datelor, precum și provocări în luarea deciziilor bazate pe dovezi și la timp.

164. Ministerul Muncii și Protecției Sociale și autoritățile tutelare au, de asemenea, nevoie de date coerente și integrate de la diferite autorități ce activează în domeniul asistenței sociale, al sănătății, al educației, al ordinii publice și al justiției. Bazele de date existente și metodele și tehnologiile colectării și prelucrării informațiilor se bazează pe soluții disparate, astfel că nu sunt integrate într-un sistem unitar și nu dispun de o structură informațională logic coerentă.

165. Totuși, o parte din aceste provocări au fost soluționate prin crearea Sistemului informațional în domeniul protecției copilului (SIPC) la 10 iulie 2024, în urma Hotărârii Guvernului nr. 491/2024, și care este construit pe baza unui set de indicatori naționali, contribuind la eficientizarea proceselor de lucru la nivel local și central, și la îmbunătățirea calității serviciilor sociale prestate copiilor și familiilor. Sistemul stabilește modul de organizare și funcționare a resursei informaționale de stat destinată păstrării, prelucrării și furnizării informației privind copiii (aflați în situație de risc, separați de părinți) și familia lor sau reprezentanții/responsabilii legali, precum și a informației referitoare la acțiunile întreprinse în privința copiilor.

166. Prin centralizarea și actualizarea continuă a informațiilor, SIPC sprijină obținerea de informații relevante despre caz (inclusiv starea cazului, cu generarea de alerte și notificări), efectuarea de referiri ale copilului către serviciile sociale relevante, transferul de dosare între manageri de caz din diferite unități administrativ-teritoriale, obținerea de informații relevante de la alte sectoare (sănătate, educație, ordine publică, justiție) prin intermediul platformei guvernamentale de interoperabilitate MConnect, precum și gestionarea cazurilor de adopție a copiilor. Prin centralizarea informațiilor și asigurarea unei baze de date complete și actualizate, SIPC furnizează date precise și de înaltă calitate, esențiale pentru elaborarea unor politici eficiente și adaptate nevoilor reale ale copiilor în dificultate. În plus, sistemul calculează indicatori pentru monitorizarea performanței și generează rapoarte statistice privind managementul cazurilor de protecție a copilului, contribuind astfel la alinierea Republicii Moldova la standardele europene privind guvernanta bazată pe evidențe.

167. Totuși, se atestă necesitatea dezvoltării în continuare a SIPC, inclusiv prin: introducerea unor module noi în partea ce ține de adopția copiilor, repatrierea și răpirea internațională de copii; asigurarea generării automatizate a rapoartelor statistice; integrarea și asigurarea interconexiunii cu celelalte sisteme informaționale din alte domenii, în special sănătate, educație, ordine publică și justiție.

Secțiunea a 11-a

Grupurile de copii-beneficiari ai Programului național

168. În conformitate cu punctul 4 din Garanția europeană pentru copii, Republica Moldova trebuie să garanteze copiilor aflați în dificultate: (i) un acces efectiv și gratuit la educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate, la educație și activități școlare, la cel puțin o masă sănătoasă în fiecare zi de școală și la asistență medicală și (ii) un acces efectiv la o alimentație sănătoasă și la o locuință decentă.

169. Totodată, potrivit punctului 5 din Garanție, statul trebuie să identifice copiii aflați în dificultate și, în cadrul acestui grup de copii, să ia în considerare formele specifice de defavorizare cu care se confruntă.

170. Potrivit unui [studiu calitativ](#) realizat cu suportul UNICEF, a fost solicitată opinia părinților/îngrijitorilor și a specialiștilor cu competențe în domeniul drepturilor copilului cu privire la categoriile de copii cele mai expuse riscului de excluziune socială. În cadrul studiului calitativ în discuție, categoriile de copii care au fost accentuate se regăsesc în figura nr. 15.

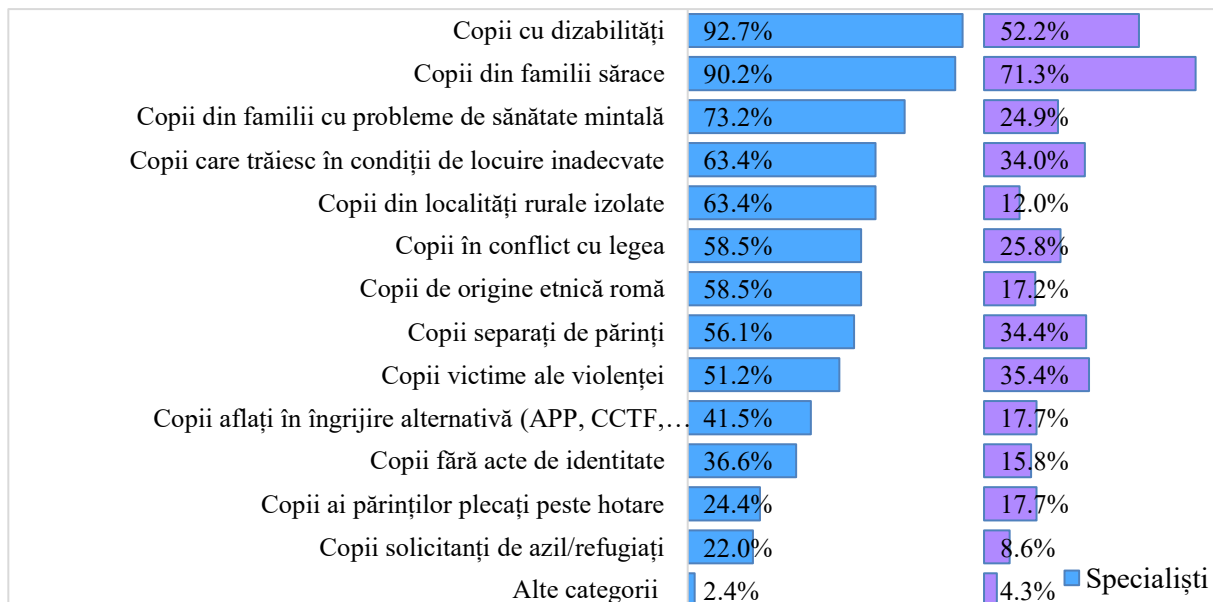

Figura 15. Opinii cu privire la categoriile de copii cele mai expuse riscului de excluziune socială. **Sursa:** UNICEF

170.1. Vulnerabilitatea copiilor este determinată nu doar de existența unui singur factor de risc, ci, în numeroase cazuri, de cumulara mai multor vulnerabilități, precum sărăcia, dizabilitatea, migrația părinților, lipsa îngrijirii parentale, condițiile locative precare, apartenența etnică romă, statutul de refugiat sau traiul în comunități rurale slab deservite. Suprapunerea acestor dezavantaje economice și sociale amplifică riscul de excluziune socială și limitează accesul efectiv al copiilor la servicii esențiale și oportunități de dezvoltare.

171. Astfel, în baza analizei situațiilor în serviciile esențiale, a barierelor identificate și a rezultatelor studiului calitativ sus-menționat, pentru implementarea Garanției europene pentru copii, au fost stabilite următoarele grupe specifice de copii-beneficiari ai Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030:

171.1. Copiii cu dizabilități și cu probleme de sănătate mintală: Planul de acțiuni aferent Programului conține **acțiuni** axate pe această categorie de copii. În Republica Moldova, sănătatea mintală a copiilor rămâne o provocare majoră, retardul mintal, tulburările de dezvoltare psihică și tulburările mintale organice reprezentând cea mai mare parte a noilor cazuri înregistrate anual. Tulburările mintale și de comportament sunt printre principalele cauze ale dizabilității primare la copii. Actualmente, aproximativ 2,4 % dintre copiii din țară au o dizabilitate (11800 copii în anul 2024).

171.1.1. Accesul lor la tehnologii asistive și servicii medico-sociale este limitat, iar lipsa unui mecanism național de colectare a datelor privind nevoile acestora împiedică planificarea eficientă a intervențiilor. Totodată, există un deficit de specialiști calificați în domeniu, mai ales la nivel local. Deși cadrul normativ și serviciile de intervenție timpurie sunt în dezvoltare, oferta rămâne insuficientă. Copiii cu necesități educaționale speciale sunt integrați în proporție tot mai mare în școlile generale, însă multe instituții nu sunt complet adaptate pentru accesul fizic sau individualizarea procesului educațional. Persistă bariere legate de atitudinea cadrelor didactice, deși deschiderea acestora față de incluziune este în creștere.

171.1.2. Astfel, Programul național urmărește să asigure copiilor cu dizabilități, inclusiv mintale, acces egal la educație incluzivă, servicii de sănătate și tehnologii asistive, contribuind la crearea unui mediu favorabil dezvoltării și participării lor depline în societate.

171.2. Copiii care provin dintr-un context de migrație sau care au origine etnică minoritară, în special romă: Planul de acțiuni aferent Programului conține **acțiuni** axate pe această categorie de copii. În Republica Moldova, copiii de etnie romă continuă să se confrunte cu un nivel alarmant de excluziune educațională. Doar 39% dintre copiii romi de vârstă preșcolară (6 ani) din cele 52 de localități dens populate de romi sunt incluși în Instituțiile de Educație Timpurie, iar rata de incluziune școlară obligatorie pentru copiii romi de vârstă școlară (7-16 ani) este de doar 43% în instituțiile de învățământ general, la treapta primară și gimnazială. Rata abandonului școlar este de 1,7%, iar absenteismul nemotivat atinge 6% din totalul copiilor școlarizați. Totodată, în conformitate

cu datele furnizate de Ministerul Educației și Cercetării, în perioada 2023–2025, numărul copiilor romi înscrși în grădinițe a crescut de la 216 la 233, iar în învățământul general – de la 1114 la 2029.

171.2.1. Printre principalele cauze ale acestei excluziuni educaționale se numără:

171.2.1.1. Sărăcia extremă, care împiedică părinții să achite costurile asociate educației, inclusiv alimentația zilnică sau procurarea materialelor școlare necesare.

171.2.1.2. Accesul limitat la infrastructura educațională, în special lipsa grupelor cu program prelungit și absența orelor de meditație care ar putea sprijini performanța școlară a copiilor romi.

171.2.1.3. Discriminarea socială persistentă, care generează neîncredere în instituțiile educaționale și descurajează participarea constantă a copiilor la procesul educațional.

171.2.1.4. Vulnerabilitățile copiilor de origine etnică romă sunt cumulative și se manifestă prin suprapunerea sărăciei, condițiilor precare de trai, accesului inegal la servicii esențiale, discriminării, stigmatizării și migrației. Aceste bariere contribuie la menținerea decalajelor în accesul la educație, sănătate și protecție socială și limitează oportunitățile de dezvoltare și participare ale copiilor.

171.2.2. Pentru a răspunde acestor provocări, autoritățile naționale trebuie să implementeze o serie de măsuri concrete în localitățile dens populate de romi.

171.3. Copiii plasați în servicii alternative de îngrijire: Planul de acțiuni aferent Programului conține **acțiuni** axate pe această categorie de copii. În Republica Moldova, mulți copii continuă să fie separați de părinți, principala cauză fiind plecarea acestora peste hotare. În anul 2025, [peste 22 000 de copii au fost separați de părinți](#), cei mai afectați fiind copiii de vârstă școlară.

171.3.1. Cu toate că există măsuri de prevenire a instituționalizării, îngrijirea de tip rezidențial rămâne utilizată, inclusiv în cazuri fără dispoziția autorității tutelare. Lipsa serviciilor de sprijin la nivel local și numărul redus de specialiști pregătiți în lucrul cu copiii vulnerabili și copiii în conflict cu legea contribuie la menținerea acestor practici.

171.3.2. Serviciile alternative de tip familial, cum ar fi tutela, asistența parentală profesionistă sau casele de copii de tip familial, sunt insuficient de dezvoltate pentru a răspunde tuturor nevoilor. De asemenea, sprijinul financiar acordat familiilor cu copii este limitat.

În acest sens, dezinstituționalizarea copiilor și dezvoltarea serviciilor de tip familial reprezintă un obiectiv prioritar în procesul de integrare europeană al Republicii Moldova, fiind parte a angajamentelor asumate pentru a asigura fiecărui copil dreptul la o familie și la o îngrijire adecvată, în conformitate cu standardele europene privind protecția copilului.

171.4. Copiii aflați în situație familială defavorizată/situație de risc: Planul de acțiuni aferent Programului conține **acțiuni** axate pe această categorie de copii. Numărul copiilor aflați în situații de risc a constituit 17416 în 2025, iar neglijarea este principala cauză a situației de risc, care afectează accesul la alimentație sănătoasă, îmbrăcăminte adecvată și igienă corespunzătoare. Totodată, în anul 2025 rata sărăciei absolute a populației per ansamblu a constituit 31,1%, fiind în descreștere cu 2,5 puncte procentuale față de anul 2024. Rata sărăciei în rândul copiilor a fost – 31,4%, fiind în descreștere cu 2,2 puncte procentuale comparativ cu anul 2024. Se observă și o descreștere a ratei sărăciei absolute în rândul gospodăriilor cu copii, de la 32,1% în 2024 la 31,2% în 2025. Rata sărăciei extreme în rândul copiilor a cunoscut o descreștere procentuală de 1,2 puncte din 2024 până în 2025, coborând la 15,9%. Aceste date indică o îmbunătățire ușoară a nivelului de trai al familiilor cu copii, necesitând totodată menținerea și consolidarea intervențiilor urgente pentru a reduce în continuare aceste disparități și a proteja drepturile fundamentale ale copilului.

171.4.1. Copiii din mediul rural sunt expuși unui risc de sărăcie mai mare decât copiii din mediul urban. Astfel, rata sărăciei absolute în rândul copiilor din mediul rural a constituit 46,6%, în anul 2024, față de 18,6% în cazul copiilor din mediul urban.

171.4.2. Această situație evidențiază un impact semnificativ asupra accesului copiilor la servicii-cheie, în special în mediul rural. Creșterea numărului de cazuri de neglijare și rata ridicată a sărăciei afectează direct capacitatea familiilor de a asigura copiilor hrana necesară, condiții igienice minime, îmbrăcăminte adecvată și continuitatea educațională, expunându-i la riscuri majore de excluziune socială și vulnerabilitate extremă.

171.4.3. Totodată, în privința copiilor aflați în situație de risc, este important de accentuat faptul că [Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți](#) stabilește 12 situații în care copilul este considerat ca fiind în situație de risc, acestea includ: copiii supuși violenței, copiii neglijăți, copiii care practică vagabondajul, copiii care trăiesc în stradă și copiii separați de părinți.

171.5. Copiii expuși riscului de a comite infracțiuni sau care se află în conflict cu legea:

Planul de acțiuni aferent Programului conține **acțiuni** axate pe această categorie de copii. Copiii expuși riscului de a comite infracțiuni sau care se află în conflict cu legea din Republica Moldova se confruntă cu un acces limitat la servicii probaționale și educaționale adecvate, iar sistemul actual oferă intervenții de reabilitare și suport personalizat limitat. Insuficiența unor programe specializate pentru copii, precum și pentru adulții din sistemul probațional care manifestă comportamente agresive față de copii, reduce șansele de prevenire și corectare a comportamentelor deviante.

171.5.1. De asemenea, condițiile din instituțiile penitenciare rămân neconforme cu standardele internaționale privind tratamentele umane și protecția drepturilor copilului, iar oferta limitată de programe educaționale și de formare profesională, neadaptate nevoilor individuale, afectează negativ procesul de dezvoltare și reintegrare a acestor copii. Lipsa unui mecanism funcțional pentru implicarea serviciilor sociale în planificarea reintegrării post-detenție reduce eficiența sprijinului acordat la revenirea lor în comunitate.

171.5.2. Pentru a răspunde acestor provocări, sunt planificate măsuri care includ dezvoltarea programelor probaționale specifice, implementarea unor măsuri educaționale comprehensive în detenție, modernizarea infrastructurii penitenciare și asigurarea unui sprijin social integrat pentru reintegrarea copiilor. Aceste acțiuni urmăresc să transforme abordarea actuală, trecând de la sancțiuni la intervenții educaționale și reabilitare, pentru a proteja drepturile și a sprijini dezvoltarea armonioasă a copiilor în conflict cu legea.

172. Pe lângă intervențiile specifice pentru grupurile vulnerabile, planul de acțiuni aferent Programului național include și **acțiuni universale**, care vizează toți copiii, fără a se limita la o categorie specifică. Aceste acțiuni reflectă angajamentul Republicii Moldova de a asigura acces egal și nediscriminatoriu la servicii esențiale, în conformitate cu Garanția europeană pentru copii. Scopul acestor măsuri este de a oferi un răspuns cuprinzător și integrat, care să contribuie la: reducerea sărăciei în rândul copiilor; combaterea excluziunii sociale; promovarea incluziunii deplină în educație, sănătate, nutriție și locuire; consolidarea mecanismelor de protecție a copilului; crearea unui mediu favorabil dezvoltării armonioase și exercitării drepturilor fundamentale ale copilului.

173. Prin aceste acțiuni, Programul urmărește să transforme sistemul național de protecție a drepturilor copilului într-un cadru pro-activ, echitabil și centrat pe copil, care să răspundă nevoilor tuturor copiilor din Republica Moldova, contribuind la reducerea disparităților și la realizarea obiectivelor de incluziune socială asumate în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Secțiunea a 12-a

Evoluția problemelor în cazul neintervenției autorităților

174. În absența unor intervenții coordonate și sustenabile pentru perioada 2027–2030, problemele identificate în domeniul protecției și bunăstării copilului riscă să persiste și, în cazul anumitor grupuri de copii, să se accentueze. Evoluția prognozată este determinată de persistența factorilor care generează vulnerabilitatea copiilor și familiilor, de disparitățile existente în accesul la servicii și de capacitatea insuficientă a sistemului de a răspunde, în mod timpuriu și integrat, necesităților copiilor.

175. În lipsa consolidării măsurilor de prevenire a sărăciei și excluziunii sociale, copiii din familiile vulnerabile riscă să rămână expuși unui cumul de dezavantaje care afectează accesul acestora la educație, sănătate, servicii sociale și alte oportunități de dezvoltare. Persistența acestor disparități poate contribui la transmiterea intergenerațională a sărăciei și la creșterea riscului de excluziune socială pe termen lung.

176. În absența extinderii și diversificării serviciilor de prevenire a separării copilului de familie și a serviciilor de sprijin pentru părinți și îngrijitori, riscul de separare a copiilor de familie va rămâne ridicat pentru familiile care se confruntă cu vulnerabilități multiple. Aceasta poate menține presiunea asupra sistemului de protecție a copilului și asupra formelor de îngrijire alternativă și poate limita progresul în direcția asigurării unui sistem bazat prioritar pe îngrijirea familială și comunitară.

177. Menținerea accesului inegal la servicii, în special pentru copiii din mediul rural, copiii cu dizabilități și copiii care se confruntă cu alte forme de vulnerabilitate, poate conduce la perpetuarea disparităților teritoriale și sociale și la identificarea tardivă a situațiilor de risc.

178. În lipsa intervențiilor timpurii, necesitățile copiilor pot deveni mai complexe, ceea ce implică intervenții ulterioare mai costisitoare și mai dificil de realizat.

179. În domeniul educației, persistența factorilor de vulnerabilitate și a barierelor de acces poate menține sau amplifica riscul de absenteism, abandon școlar și rezultate educaționale mai slabe pentru copiii aflați în situații dezavantajate, cu efecte ulterioare asupra integrării sociale și economice.

180. În lipsa consolidării mecanismelor de prevenire și intervenție în cazurile de violență, exploatare, trafic și alte forme de abuz, copiii aflați în situații de vulnerabilitate vor continua să fie expuși unor riscuri semnificative, inclusiv unor forme de exploatare facilitate de mediul online. Lipsa intervenției timpurii poate conduce la agravarea consecințelor asupra dezvoltării fizice, psihologice și sociale a copiilor și la creșterea necesității intervențiilor specializate.

181. Prin urmare, în scenariul de neintervenție, problemele identificate nu sunt susceptibile de a se diminua în mod suficient ca urmare a evoluțiilor existente, iar unele dintre acestea riscă să se consolideze și să genereze efecte cumulative asupra copiilor, familiilor și sistemului de protecție a copilului. Această perspectivă justifică necesitatea intervențiilor integrate prevăzute pentru perioada 2027–2030 și orientarea acestora spre prevenirea vulnerabilității, consolidarea familiei, dezvoltarea serviciilor comunitare și asigurarea accesului echitabil al tuturor copiilor la servicii de calitate.

Capitolul III.

OBIECTIVELE GENERALE ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE

182. Obiectivele Programului național derivă din Garanția europeană pentru copii, Strategia Uniunii Europene privind drepturile copilului, Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, Strategia națională de dezvoltare „Moldova europeană 2030”, Strategia de dezvoltare „Educația 2030”, Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030” și rezultatele Programului național pentru protecția copilului pentru anii 2022-2026. Problemele abordate în Programul național nu sunt noi și tocmai din acest motiv necesită o schimbare de paradigmă a intervenției. Astfel, cele patru obiective generale propun o altă abordare a procesului de stabilire a priorităților de dezvoltare a sistemului de protecție a copilului³ – una bazată pe impact prin evidențe, instituții puternice, societate informată și activă, precum și prin capacități consolidate de reacție eficientă. Această abordare pune în centrul schimbării copilul și interesul lui superior, pornind de la lecțiile învățate care indică necesitatea ajustării rapide a cadrului normativ, ceea ce ar facilita reacția promptă a sistemului la nevoile copilului și susținerea lui în depășirea situațiilor de criză.

183. Realizarea acestor obiective va permite construirea unei temelii durabile a sistemului de protecție a copilului, care ar evita pe viitor dezvoltarea sistemului și elaborarea de politici publice în mod arbitrar sau conjunctural, sub influența actorilor formali și informal sau a oportunităților financiare de moment, asigurând conectarea sistemului și politicilor publice în domeniul protecției copilului la necesitățile și provocările în schimbare prin care trec copiii. Asemenea schimbări în beneficiul copilului sunt posibile doar în cazul în care există un sistem robust de colectare a datelor, de monitorizare sistematică și de evaluare formativă și sumativă a efectelor intervențiilor și investițiilor.

184. Teoria schimbării Programului național are la bază analiza detaliată a problemelor cu care se confruntă copiii și familiile cu copii, arată care sunt acțiunile necesare a fi realizate pentru a atinge rezultatele planificate pe termen scurt și mediu, bazate pe evidențe, și, în final, impactul preconizat pe termen lung asupra întregului sistem de protecție a copilului. Teoria schimbării este prezentată în figura nr. 16 în format grafic.

185. Paradigma schimbării propusă în noul Program național cuprinde intervenții complexe asupra fiecărei probleme prioritare, la nivel de: 1) cadru normativ; 2) mecanism de furnizare a serviciilor-cheie pe categorii de beneficiari; 3) investiții pentru instruirea și motivarea resurselor umane, astfel încât să acționeze eficient în vederea protecției fiecărui copil aflat în situație de dificultate; 4) norme sociale care să contribuie la manifestarea spiritului colectiv de intervenție în

³ „Sistemul de protecție a copilului” este definit de UNICEF (Consiliul Economic și Social al ONU (2008), Strategia UNICEF de protecție a copilului, E/ICEF/2008/5/Rev.1, par. 12-13) drept setul de legi, politici, reglementări și servicii necesare în toate sectoarele sociale (în special bunăstarea socială, educația, sănătatea, securitatea și justiția) pentru a sprijini prevenirea și reacția la riscurile legate de protecție. Sistemul de protecție a copilului face parte din protecția socială și chiar se extinde dincolo de acesta. La nivel de prevenire, obiectivul sistemului de protecție a copilului include sprijinirea și consolidarea familiilor pentru reducerea excluziunii sociale și a riscului de separare, violență și exploatare. Responsabilitățile sunt deseori împărțite între agențiile guvernamentale, serviciile oferite de autoritățile locale, furnizorii privați și grupurile comunitare, făcând coordonarea între sectoare și niveluri, inclusiv sistemele de referire de rutină etc., drept componentă necesară a unui sistem eficient de protecție a copilului.

„Protecția copilului”, în accepțiunea art.19 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, reprezintă protecția copilului împotriva violenței, exploatarei, abuzurilor și neglijenței de orice tip și în toate mediile. UNICEF folosește termenul de „protecție a copilului” pentru a contura acțiunile de prevenire și răspuns la violență, exploatare și abuz asupra copiilor. Acest termen include atât copiii victime ale abuzurilor și neglijării, cât și copiii în risc de abuz și neglijare.

susținerea fiecărui copil în situație de risc și care să dicteze comportamentul fiecărui membru al comunității de intoleranță a oricărei forme de abuz și exploatare a copilului; 5) volum de resurse financiare investite în protecția copilului; 6) abordări noi și eficiente în monitorizarea și evaluarea intervențiilor în domeniul protecției copilului.

186. Obiectivele generale și specifice au fost stabilite în urma unui proces amplu de consultări în vederea identificării domeniilor prioritare de intervenție pe sectorul de protecție a copilului: 1) combaterea sărăciei în rândul copiilor și asigurarea creșterii lor într-un mediu familial inclusiv prin dezinstituționalizarea și îngrijirea alternativă/susținerea familiilor pentru prevenirea separării; 2) dezvoltarea unui mediu de învățământ inclusiv și adaptat; 3) consolidarea accesului copiilor la servicii medicale gratuite, în special în mediul rural; 4) prevenirea și combaterea violenței în toate mediile și sub toate formele, prin violență asupra copiilor înțelegându-se toate tipurile de violență definite în art. 2 din Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, inclusiv neglijarea copilului, exploatarea prin muncă și traficul de copii; 5) buna guvernare în domeniul protecției copilului. Ordinea acestor priorități a fost stabilită pornind de la percepția participanților la consultări. Copiii au identificat aceleași priorități, pe care le-au plasat în aceeași ordine.

187. Astfel, programul își propune atingerea următoarelor obiective generale și specifice, în deplină conformitate cu scopul și recomandările Garanției europene pentru copii, îndeplinind astfel acțiunea nr. 39 din Anexa A la Capitolul 19 din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029:

187.1. Obiectivul general 1. Asigurarea accesului efectiv și echitabil al copiilor aflați în dificultate la educație incluzivă de calitate

187.1.1. Obiectivul specific 1.1. Asigurarea accesului echitabil la servicii de educație și îngrijire timpurie incluzivă de calitate, inclusiv prin extinderea serviciilor pentru copiii 0-3 ani și direcționarea măsurilor de sprijin în funcție de nevoile acestora

187.1.2. Obiectivul specific 1.2. Consolidarea educației incluzive prin asigurarea accesibilității mediului educațional și dezvoltarea serviciilor și a programelor de suport specializat pentru copiii din diferite grupuri aflate în dificultate, în vederea garantării accesului, a participării efective și a progresului educațional

187.2. Obiectivul general 2. Asigurarea accesului efectiv și gratuit al copiilor aflați în dificultate la servicii medicale de calitate, în contextul implementării Garanției europene pentru copii

187.2.1. Obiectivul specific 2.1. Până la sfârșitul anului 2030, creșterea la cel puțin 85% a ratei de acoperire a copiilor, inclusiv a celor aflați în dificultate și din mediul rural, cu serviciile medicale profilactice, corespunzătoare vârstei.

187.2.2. Obiectivul specific 2.2. Asigurarea, până la sfârșitul anului 2030, a accesului copiilor cu tulburări de dezvoltare, dizabilități și probleme de sănătate mintală la servicii de intervenție timpurie, reabilitare și sănătate mintală adaptate nevoilor acestora.

187.3. Obiectivul general 3. Reducerea sărăciei și a riscului de excluziune socială în rândul copiilor aflați în dificultate, prin consolidarea sistemelor de protecție a copilului și asigurarea accesului la servicii de calitate

187.3.1. Obiectivul specific 3.1. Prevenirea separării copilului de familie prin identificare timpurie, suport familial și consolidarea mecanismelor de colaborare intersectorială, pentru asigurarea unui răspuns coordonat și prompt la nevoile copilului

187.3.2. Obiectivul specific 3.2. Prevenirea instituționalizării copiilor aflați în dificultate și dezvoltarea serviciilor de îngrijire de tip familial, inclusiv pentru copiii cu dizabilități, în vederea reducerii numărului de copii din instituții rezidențiale și asigurării reintegrării în familie.

187.4. Obiectivul general 4. Prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii, inclusiv în mediul online.

187.4.1. Obiectivul specific 4.1. Creșterea capacității copiilor și adulților de a recunoaște și raporta situațiile de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii, inclusiv în mediul online, în vederea asigurării accesului copiilor la măsuri de protecție și servicii de asistență.

187.4.2. Obiectivul specific 4.2. Consolidarea, până la sfârșitul anului 2030, a capacităților profesioniștilor și a mecanismului intersectorial de intervenție, pentru asigurarea asistenței și protecției prompte și specializate a copiilor victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

188. Totodată, aceste obiective sunt aliniate și cu documentele strategice naționale de nivel superior, după cum urmează:

188.1. Obiectivul general 1. sus-menționat este aliniat cu *Obiectivul specific 3.1. Dezvoltarea cuprinzătoare a copiilor în educația timpurie pentru învățarea și bunăstarea pe tot parcursul vieții*, din cadrul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova europeană 2030” și cu Strategia de dezvoltare „Educația 2030” (inclusiv *obiectivele generale 2. Asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți pe întreg parcursul vieții și 3. Asigurarea sistemului educațional de toate nivelurile și formele de învățământ cu personal didactic/ științifico-didactic și managerial calificat, competent, motivat și competitiv*).

188.2. Obiectivul general 2. sus-menționat este aliniat cu *Obiectivul specific 5.1. Asigurarea acoperirii universale cu servicii medicale de înaltă calitate, care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții* din cadrul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova europeană 2030” și cu Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030” (inclusiv *obiectivele generale 1.1. Reducerea poverii bolilor transmisibile și netransmisibile prin acțiuni de prevenire a îmbolnăvirilor, protecția și promovarea sănătății. 2.2. Modernizarea sistemului de sănătate și îmbunătățirea calității serviciilor de sănătate și 4.2. Îmbunătățirea mecanismelor de asigurare cu personal medical, menținerea și dezvoltarea resurselor umane în sistemul de sănătate*).

188.3. Obiectivul general 3. sus-menționat este aliniat cu *Obiectivul general 1. Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților și Obiectivul specific 6.3. Asigurarea unui sistem de protecție a copilului care să răspundă prompt și eficient la nevoile fiecărui copil* din cadrul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova europeană 2030”.

188.4. Obiectivul general 4. sus-menționat este aliniat cu *Obiectivul specific 9.1. Reducerea violenței în societate în toate manifestările și aspectele sale* din cadrul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova europeană 2030”, care include ținta strategică *stoparea abuzului, neglijării, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și de tortură a copiilor*, prevăzută și în Agenda pentru dezvoltare durabilă 2030.

189. Logica de intervenție a Programului național. Fiecare obiectiv general răspunde uneia dintre problemele prioritare identificate în analiza situației (Capitolul II), obiectivele specifice contribuie la atingerea obiectivului general, indicatorii de impact și de rezultat (Capitolul IV) măsoară schimbările urmărite, iar acțiunile din Planul de acțiuni (anexa nr. 2) contribuie direct la atingerea valorilor-țintă, conform tabelului de mai jos.

Tabelul 2. Logica de intervenție a Programului național

Problema prioritară (analiza situației)	Obiectiv general	Obiective specifice	Indicatori de impact / rezultat (Capitolul IV)	Acțiuni din Plan
Dezvoltarea unui mediu de învățământ inclusiv și adaptat (Secțiunea a 2-a)	OG 1	OS 1.1; OS 1.2	Ponderea copiilor care beneficiază de practici educaționale incluzive. Rata de cuprindere a copiilor 0-3 ani în servicii de educație și îngrijire timpurie Numărul copiilor aflați în dificultate care au acces la educație incluzivă de calitate în instituții de învățământ general	Acțiunile nr. 1–14
Consolidarea accesului copiilor la servicii medicale gratuite, în special în mediul rural (Secțiunile a 3-a și a 4-a)	OG 2	OS 2.1; OS 2.2.	Rata mortalității copiilor sub 5 ani la 1 000 de născuți vii Rata de acoperire a copiilor (0–1 ani) cu examinări profilactice obligatorii conform standardului de supraveghere a creșterii și dezvoltării copiilor în condiții de ambulator	Acțiunile nr. 15–22
Combaterea sărăciei în rândul copiilor și asigurarea creșterii lor într-un mediu familial inclusiv prin dezinstituționalizarea și îngrijirea alternativă /susținerea familiilor pentru prevenirea separării; (Secțiunile 1, 6-10)	OG 3	OS 3.1; OS 3.2	Rata sărăciei absolute în rândul copiilor. Ponderea copiilor aflați în situație de risc din numărul total al copiilor Ponderea copiilor aflați în îngrijire alternativă din numărul total al copiilor aflați în situație de risc	Acțiunile nr. 23–39
Prevenirea și combaterea violenței în toate mediile și sub toate formele, prin violență asupra	OG 4	OS 4.1; OS 4.2	Număr de sesizări înregistrate și cazuri confirmate în baza Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la	Acțiunile nr. 40–44

Problema prioritară (analiza situației)	Obiectiv general	Obiective specifice	Indicatori de impact / rezultat (Capitolul IV)	Acțiuni din Plan
copiilor înțelegându-se toate tipurile de violență (Secțiunea a 5-a)			aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Ponderea copiilor identificați în urma sesizărilor privind situațiile de violență, neglijare, exploatare sau trafic, inclusiv în mediul online, care au beneficiat de măsuri de protecție și/sau servicii de asistență.	
Buna guvernare în domeniul protecției copilului (Secțiunile a 9-a, a 12-a)	Acțiuni transversale	—	Rapoarte anuale de progres; rapoarte de evaluare	Acțiunile nr. 45-46

Capitolul IV. INDICATORI DE MONITORIZARE

190. Prezentul capitol stabilește cadrul unic de indicatori de impact și de rezultat ai Programului național, asociați direct fiecărui obiectiv general și specific, conform pct. 18.5 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. Indicatorii de impact preiau indicatorii relevanți din documentele strategice de nivel superior: Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022), Obiectivele de Dezvoltare Durabilă naționalizate, Strategia de dezvoltare „Educația 2030” (Hotărârea Guvernului nr. 114/2023) și Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030” (Hotărârea Guvernului nr. 387/2023).

191. Pentru fiecare indicator sunt stabilite valoarea de referință și anul acesteia, valoarea-țintă intermediară (2028), valoarea-țintă finală (2030) și furnizorul de date. Datele vor fi dezagregate, în măsura disponibilității, după sex, vârstă, mediu de reședință, dizabilitate și apartenență etnică. Cadrul de indicatori este structurat astfel încât să permită introducerea și monitorizarea acestuia în Sistemul informațional „e-Monitorizare”.

Tabelul 3. Indicatorii de impact și de rezultat ai Programului național

Obiectiv	Indicator de rezultat/impact	Valoarea de referință	Valoarea intermediară 2028	Valoarea-țintă 2030	Furnizor de date
OG 1	Ponderea copiilor care beneficiază de practici educaționale incluzive (ODD 4)	95%	98%	100%	MEC
OS 1.1	Rata de cuprindere a copiilor de 0–3 ani în educația timpurie („Educația 2030”)	37,2%	42,4%	45%	BNS
OS 1.2	Numărul de copii aflați în dificultate cu acces la educație incluzivă de calitate în instituțiile de învățământ general („Moldova Europeană 2030”)	16 000	18 000	20 000	MEC
OS 1.2	Rata brută de participare a copiilor romi în învățământul primar și secundar, % („Educația 2030”)	65%	70%	75%	MEC
OG 2	Rata mortalității copiilor sub 5 ani, la 1 000 de nașcuți-vii (Sănătatea 2030)	12,7%	10,9%	10,0%	ANSP, BNS
OS 2.1	Rata de acoperire a copiilor de 0–1 an cu examinări profilactice obligatorii (Sănătatea 2030)	63,8%	75%	85%	MS
OS 2.1	Rata acoperirii vaccinale a copiilor cu vârsta de până la 2 ani – cel puțin 95% pentru vaccinurile de rutină (ODD 3) (Sănătatea 2030)	85%	90%	95%	MS
OS 2.2	Numărul de copii beneficiari de servicii de intervenție timpurie (Sănătatea 2030)	5151	8000	10000	MS
OG 3	Rata sărăciei absolute în rândul copiilor de 0–17 ani (ODD 1) Moldova Europeană 2030	31,4%	30,6%	30%	BNS
OG 3	Rata sărăciei extreme în rândul copiilor de 0–17 ani (ODD 1) Moldova Europeană 2030	15,9%	15,7%	15,5%	BNS
OS 3.1	Ponderea copiilor în situație de risc din numărul	3,1%	3,0%	2,9%	MMPS

Obiectiv	Indicator de rezultat/impact	Valoarea de referință	Valoarea intermediară 2028	Valoarea-țintă 2030	Furnizor de date
	total de copii Moldova Europeană 2030				
OS 3.2	Ponderea copiilor în îngrijire alternativă din totalul copiilor în situație de risc (Moldova Europeană 2030)	20,8%	19,1%	18%	MMPS
OS 3.2	Numărul copiilor din instituțiile rezidențiale (ODD 1) (Moldova Europeană 2030)	339	285	230	MMPS
OS 3.2	Numărul copiilor de 0–6 ani plasați în instituții rezidențiale (ODD 1) (Moldova Europeană 2030)	70	30	0	MMPS
OG 4	Numărul de sesizări înregistrate conform Hotărârii Guvernului nr. 270/2014(ODD 16.2.1.1)	13 797	15 452	16 556	MMPS
OG 4	Numărul de cazuri confirmate conform Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 (ODD 16.2.1.1)	7 939	6 986	6 351	MMPS
OS 4.1	Numărul copiilor identificați și incluși în măsuri de protecție și/sau asistență (ODD 16.2.1.1)	7 939	8 892	9 527	MMPS, MAI
OS 4.2	Ponderea profesioniștilor instruiți cu privire la prevederile Instrucțiunii privind activitatea de prevenire, intervenție și protecție în cazurile copiilor aflați în situație de risc sau în conflict cu legea. (ODD 16.2.1.1)	200	500	800	MAI

Capitolul V. IMPACTUL PROGRAMULUI NAȚIONAL ASUPRA BUNĂSTĂRII COPILULUI

192. Diminuarea ratei sărăciei absolute în rândul copiilor de 0-17 ani (ODD 1. Fără sărăcie (1.1 și 1.3); ODD 10. Inegalități reduse (10.2))

193. Sistemul de protecție a copilului va fi guvernat eficient, în baza evidențelor, prin dialog și cooperare cu societatea civilă și partenerii de dezvoltare. Cadrul normativ va fi ajustat în baza recomandărilor mecanismelor internaționale, concomitent cu alocarea resurselor financiare suplimentare din bugetul public național pentru a asigura integrarea *abordării bazate pe drepturile copilului* și a principiului de *a nu lăsa pe nimeni în urmă* în toate politicile, actele normative și practicile de lucru relevante. Va fi consolidat sistemul informațional în domeniul protecției copilului, prin intermediul căruia autoritățile publice relevante vor colecta și vor utiliza datele despre copiii ce au nevoie de sprijin și protecție în vederea sprijinirii procesului decizional. Sistemul de instruire inițială și continuă în domeniul asistenței sociale va deveni funcțional, capabil să răspundă la necesitățile de instruire ale resurselor umane din sistemul de protecție a copilului, astfel încât acestea să fie calificate pentru a acționa prompt și eficient în interesul superior al copilului. Programul național va contribui la diversificarea, la consolidarea serviciilor de suport și alocarea resurselor financiare bazate pe nevoile fetelor și băieților, cu luarea în considerare a disparităților teritoriale și a barierelor specifice de acces la servicii, inclusiv ale celor care fac parte din cele mai subreprezentate grupuri: copii cu dizabilități, copii din mediul rural, copii mici (0-3 ani), copii de etnie romă, copii rămași fără ocrotire părintească.

194. Diminuarea ponderii copiilor care au fost supuși oricărei forme de violență (fizică, psihologică, spirituală, economică, neglijare) (ODD 3. Sănătate și stare de bine; ODD 16. Pace, justiție și instituții puternice (16.1 și 16.2))

195. Autoritățile publice vor acorda mai multă atenție și vor investi mai multe resurse pentru prevenirea fenomenului violenței asupra copiilor sub toate formele și în toate mediile. Populația va avea cunoștințe îmbunătățite și informații cu privire la impactul violenței asupra copilului și va reacționa imediat la orice act de violență. Vor fi dezvoltate servicii și programe de petrecere a timpului liber, astfel încât acestea să fie accesibile pentru toți copiii și să contribuie la prevenirea și combaterea violenței de orice tip. Ocuparea timpului liber al copiilor cu activități de promovare a modului sănătos de viață, inclusiv a sănătății mintale, va reduce amploarea fenomenului violenței. Fiecare copil, indiferent de statutul pe care îl are într-un act de violență (victimă, martor, agresor în acte de violență, copil în conflict cu legea, copil în situații de stradă), va avea acces egal la servicii specializate de asistență și reabilitare psihosocială.

196. În proiectarea și monitorizarea măsurilor de prevenire și intervenție se va ține cont de diferențele dintre fete și băieți în ceea ce privește expunerea și manifestarea diferitelor forme de violență, astfel încât serviciile și intervențiile să răspundă adecvat nevoilor specifice ale acestora.

197. Un număr crescut de copii va beneficia de o îngrijire mai bună într-un mediu familial sigur și protejat datorită programelor și serviciilor de educație parentală pentru promovarea îngrijirii copilului implementate de autorități. Totodată, Programul național va avea impact și asupra consolidării serviciilor de suport pentru familiile cu copii în situație de risc, astfel încât să crească ponderea familiilor care au beneficiat de sprijin și în care separarea a fost prevenită. Pentru a atinge aceste rezultate, autoritățile administrației publice locale vor implementa programe de abilitare socioeconomică și vor estima, planifica și solicita mijloace financiare conform prevederilor legislației pentru serviciile de îngrijire de tip familial, inclusiv pentru tinerii care părăsesc sistemul de îngrijire alternativă. Noul Program național va contribui la sporirea coeziunii sociale dintre membrii comunităților pentru bunăstarea familiilor cu copii defavorizate. Copilul și familia cu copii vor fi în centrul politicilor publice din domeniile social, economic, educațional și sănătate.

Capitolul VI. COSTURI

198. Implementarea Programului se va realiza din contul și în limitele alocațiilor aprobate în bugetele autorităților responsabile, prin intermediul asistenței financiare și tehnice acordate de organizațiile internaționale și partenerii de dezvoltare, precum și din alte surse conform legislației.

199. Valoarea estimativă a resurselor financiare necesare pentru implementarea noului Program național în perioada 2027-2030 este de **1,881,306.3** mii lei.

200. Costurile acoperite din bugetul de stat constituie – **1,159,269.4 mii lei** (61,6% din costul total) inclusiv pentru acțiunile care se regăsesc deja în alte programe de politici, costuri acoperite din asistența externă – **45,974.5 mii lei** (2,44% din costul total) iar costurile neacoperite constituie **676,062.3** mii lei (35,9% din costul total).

201. Pentru acoperirea acțiunilor cu costuri neacoperite, Ministerul Muncii și Protecției Sociale va asigura de comun cu autoritățile responsabile includerea acțiunilor respective în Cadrul bugetar pe termen mediu, cu etapizarea implementării în funcție de spațiul fiscal disponibil precum și va întreprinde măsuri pentru a identifica măsuri de acoperire din partea partenerilor de dezvoltare.

202. Implementarea Programului din resursele bugetului de stat se va realiza preponderent prin următoarele subprograme bugetare:

1. Politici și management în domeniul protecției sociale (9001);
2. Protecția socială a persoanelor cu dizabilități (9010);
3. Politici și management în domeniul ocrotirii sănătății (8001);
4. Politici și management în domeniul educației și cercetării (8801);
5. Politici și management în domeniul infrastructurii și dezvoltării regionale (6101);
6. Politici și management în domeniul macroeconomic și de dezvoltare a economiei (5001);
7. Servicii generale în domeniul forței de muncă (5003);
8. Instruire inițială și continuă în domeniul justiției (4012);
9. Servicii de suport în domeniul afacerilor interne (3505);
10. Politici și management în domeniul statisticii (1201).

203. Costul Programului național, divizat pe ani, obiective și subprograme este următorul:

Obiectivul specific	Codul subprogramului bugetar	Costuri totale (mii lei)				
			Anul 2027	Anul 2028	Anul 2029	Anul 2030
1	2	3	4	5	6	7
Obiectivul general 1.		108,324.0	29,875.4	26,196.2	26,071.2	26,181.2
Costuri acoperite din bugetul de stat	8801	920.8	920.8	-	-	-
	8802	2,768.8	2,720.8	16.0	16.0	16.0
	8803	22,746.8	3,140.8	6,535.4	6,535.4	6,535.4
	8804	22,746.8	3,140.8	6,535.4	6,535.4	6,535.4

	8806	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8808	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8809	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8810	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8812	-	-	-	-	-
	8813	692.8	31.7	183.7	183.7	293.7
	8815	-	-	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		29,006.8	12,747.8	5,503.0	5,378.0	5,378.0
Costuri neacoperite		23,681.1	5,732.8	5,982.8	5,982.8	5,982.8
Obiectivul specific 1.1		10,546.3	10,498.2	16.0	16.0	16.0
Costuri acoperite din bugetul de stat	8801	378.2	378.2	-	-	-
	8802	2,768.8	2,720.8	16.0	16.0	16.0
Costuri acoperite din asistența externă		7,399.3	7,399.3	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-
Obiectivul specific 1.2		97,777.8	19,377.2	26,180.2	26,055.2	26,165.2
Costuri acoperite din bugetul de stat	8801	542.7	542.7	-	-	-
	8803	22,746.8	3,140.8	6,535.4	6,535.4	6,535.4
	8804	22,746.8	3,140.8	6,535.4	6,535.4	6,535.4
	8806	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8808	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8809	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8810	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8812	-	-	-	-	-
	8813	692.8	31.7	183.7	183.7	293.7
	8815	-	-	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		21,607.5	5,348.5	5,503.0	5,378.0	5,378.0
Costuri neacoperite		23,681.1	5,732.8	5,982.8	5,982.8	5,982.8
Obiectivul general 2.		112,924.1	29,559.3	24,466.7	27,249.0	31,649.0
Costuri acoperite din bugetul de stat	8001	1,565.5	899.3	285.5	190.4	190.4
	8010	20,000.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0
	8012	7,606.3	1,901.6	1,901.6	1,901.6	1,901.6
	8018	3,000.0	-	2,000.0	500.0	500.0
	8019	58,554.3	19,518.0	13,012.1	13,012.1	13,012.1
Costuri acoperite din asistența externă		6,597.9	2,240.4	1,467.5	1,445.0	1,445.0
Costuri neacoperite		15,600.0	-	800.0	5,200.0	9,600.0
Obiectivul specific 2.1		33,169.8	8,641.3	9,254.6	7,636.9	7,636.9
Costuri acoperite din bugetul de stat	8001	1,565.5	899.3	285.5	190.4	190.4
	8010	20,000.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0
	8012	7,606.3	1,901.6	1,901.6	1,901.6	1,901.6
	8018	3,000.0	-	2,000.0	500.0	500.0
Costuri acoperite din asistența externă		997.9	840.4	67.5	45.0	45.0
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-
Obiectivul specific 2.2		79,754.3	20,918.0	15,212.1	19,612.1	24,012.1
Costuri acoperite din bugetul de stat	8019	58,554.3	19,518.0	13,012.1	13,012.1	13,012.1
	8012	-	-	-	-	-
Costuri acoperite din asistența externă		5,600.0	1,400.0	1,400.0	1,400.0	1,400.0
Costuri neacoperite		15,600.0	-	800.0	5,200.0	9,600.0
Obiectivul general 3.		1,235,485.9	378,073.1	285,525.2	250,566.4	321,321.2
Costuri acoperite din bugetul de stat	7502	140,000.0	70,000.0	70,000.0	-	-
	7504	64.4	16.1	16.1	16.1	16.1
	8001	117.3	117.3	-	-	-
	8801	117.3	117.3	-	-	-
	9001	43,253.0	10,953.3	10,790.5	10,790.5	10,718.7

	9006	428,663.6	214,115.9	71,515.9	71,515.9	71,515.9
Costuri acoperite din asistența externă		10,035.8	2,640.2	2,465.2	2,465.2	2,465.2
Costuri neacoperite		613,234.5	80,113.1	130,737.4	165,778.7	236,605.3
Obiectivul specific 3.1		802,669.4	298,626.5	160,929.3	167,983.5	175,130.0
Costuri acoperite din bugetul de stat	8001	117.3	117.3	-	-	-
	8801	117.3	117.3	-	-	-
	9001	40,959.9	10,503.9	10,152.0	10,152.0	10,152.0
	9006	425,000.0	213,200.0	70,600.0	70,600.0	70,600.0
Costuri acoperite din asistența externă		9,775.0	2,575.0	2,400.0	2,400.0	2,400.0
Costuri neacoperite		326,699.9	72,113.1	77,777.3	84,831.5	91,978.0
Obiectivul specific 3.2		432,816.5	79,446.6	124,595.9	82,582.9	146,191.1
Costuri acoperite din bugetul de stat	7502	140,000.0	70,000.0	70,000.0	-	-
	7504	64.4	16.1	16.1	16.1	16.1
	9001	2,293.1	449.4	638.5	638.5	566.7
	9006	3,663.6	915.9	915.9	915.9	915.9
Costuri acoperite din asistența externă		260.8	65.2	65.2	65.2	65.2
Costuri neacoperite		286,534.6	8,000.0	52,960.2	80,947.2	144,627.2
Obiectivul general 4.		424,298.0	100,580.2	106,784.7	106,784.7	110,148.5
Costuri acoperite din bugetul de stat	3501	9,080.1	2,340.9	2,246.4	2,246.4	2,246.4
	3502	388,044.8	97,082.1	96,987.6	96,987.6	96,987.6
	8804	1,646.2	411.6	411.6	411.6	411.6
	8806	1,646.2	411.6	411.6	411.6	411.6
Costuri acoperite din asistența externă		334.0	334.0	-	-	-
Costuri neacoperite		23,546.6	-	6,727.6	6,727.6	10,091.4
Obiectivul specific 4.1		405,877.7	95,638.3	102,291.9	102,291.9	105,655.7
Costuri acoperite din bugetul de stat	3502	378,964.6	94,741.2	94,741.2	94,741.2	94,741.2
	8804	1,646.2	411.6	411.6	411.6	411.6
	8806	1,646.2	411.6	411.6	411.6	411.6
Costuri acoperite din asistența externă		74.0	74.0	-	-	-
Costuri neacoperite		23,546.6	-	6,727.6	6,727.6	10,091.4
Obiectivul specific 4.2		18,420.3	4,941.9	4,492.8	4,492.8	4,492.8
Costuri acoperite din bugetul de stat	3501	9,080.1	2,340.9	2,246.4	2,246.4	2,246.4
	3502	9,080.1	2,340.9	2,246.4	2,246.4	2,246.4
Costuri acoperite din asistența externă		260.0	260.0	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-
Acțiuni transversale		274.1	45.7	91.4	45.7	91.4
Costuri acoperite din bugetul de stat	9001	274.1	45.7	91.4	45.7	91.4
Costuri acoperite din asistența externă		-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-
Total		1,881,306.1	538,133.7	443,064.1	410,717.0	489,391.2
Costuri acoperite din bugetul de stat	3501	9,080.1	2,340.9	2,246.4	2,246.4	2,246.4
	3502	388,044.8	97,082.1	96,987.6	96,987.6	96,987.6
	7502	140,000.0	70,000.0	70,000.0	-	-
	7504	64.4	16.1	16.1	16.1	16.1
	8001	1,682.8	1,016.6	285.5	190.4	190.4
	8010	20,000.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0
	8012	7,606.3	1,901.6	1,901.6	1,901.6	1,901.6
	8018	3,000.0	-	2,000.0	500.0	500.0
	8019	58,554.3	19,518.0	13,012.1	13,012.1	13,012.1
	8801	1,038.1	1,038.1	-	-	-

	8802	2,768.8	2,720.8	16.0	16.0	16.0
	8803	22,746.8	3,140.8	6,535.4	6,535.4	6,535.4
	8804	24,393.0	3,552.3	6,946.9	6,946.9	6,946.9
	8806	3,086.2	771.6	771.6	771.6	771.6
	8808	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8809	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8810	1,440.0	360.0	360.0	360.0	360.0
	8812	-	-	-	-	-
	8813	692.8	31.7	183.7	183.7	293.7
	8815	-	-	-	-	-
	9001	43,527.1	10,999.0	10,881.9	10,836.2	10,810.1
	9006	428,663.6	214,115.9	71,515.9	71,515.9	71,515.9
Costuri acoperite din bugetul de stat - total		1.159.269,4	434.325,5	289.380,6	217.739,7	217.823,6
Costuri acoperite din asistența externă		45,974.5	17,962.4	9,435.7	9,288.2	9,288.2
Costuri neacoperite		676,062.3	85,845.9	144,247.8	183,689.1	262,279.4

204. Realizarea unor acțiuni ale Programului național ar putea genera costuri suplimentare față de cele prevăzute, care nu pot fi estimate la momentul elaborării acestuia și care urmează a fi determinate pe parcurs.

205. Având în vedere disponibilitatea limitată a resurselor bugetare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale va: (i) solicita includerea acțiunilor prioritare în Cadrul bugetar pe termen mediu; (ii) implica partenerii de dezvoltare, pentru identificarea resurselor suplimentare pentru lista acțiunilor neacoperite; (iii) examina eligibilitatea acțiunilor pentru instrumentele de asistență ale Uniunii Europene. La etapa elaborării noului document de politici, Uniunea Europeană, Consiliul Europei, UNICEF și Banca Mondială în calitate lor de parteneri de dezvoltare, susțin eforturile Guvernului în implementarea acestuia.

Capitolul VII.

RISCURI DE IMPLEMENTARE

206. Analiza situației în domeniul protecției copilului și consultările pe marginea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030 au identificat mai multe riscuri de implementare a acestuia.

207. Riscurile de implementare, probabilitatea și impactul acestora, precum și măsurile de atenuare sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 4. Riscurile de implementare și măsurile de atenuare

Risc	Probabilitate	Impact	Măsuri de atenuare	Responsabil
Capacitățile reduse ale autorităților responsabile de implementare la toate nivelurile	Medie	Ridicat	Formarea continuă a specialiștilor (acțiunea nr. 30); ghiduri și instrucțiuni operaționale; suport tehnic din partea partenerilor de dezvoltare	MMPS, MEC, MS, MAI
Capacitățile limitate de atragere a resurselor financiare externe	Medie	Ridicat	Prezentarea anuală a listei acțiunilor neacoperite partenerilor de dezvoltare; examinarea eligibilității pentru instrumentele de asistență ale UE	MMPS, MF
Fluctuația resurselor umane în domeniul protecției copilului	Ridicată	Ridicat	Angajarea specialiștilor la nivel local (acțiunea nr. 42); revizuirea condițiilor de salarizare; programe de mentorat și supervizare	MMPS, APL
Resurse financiare insuficiente pentru implementarea tuturor acțiunilor	Ridicată	Ridicat	Includerea acțiunilor prioritare în CBTM; etapizarea implementării; revizuirea priorităților la evaluarea intermediară	MMPS, MF
Eforturi dispersate de coordonare, monitorizare și evaluare	Medie	Mediu	Coordonare prin Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului și Grupurile interministeriale; raportare unică prin SI „e-Monitorizare”	MMPS

208. Reducerea acestor riscuri și, ca urmare, implementarea eficientă a noului Program național presupune crearea unor condiții și valorificarea unor oportunități. Printre condițiile esențiale se numără: 1) stabilirea autorităților responsabile pentru fiecare acțiune din Planul de acțiuni și introducerea în acesta a unor măsuri concrete de creștere a capacității de implementare a acestora; 2) definirea colaborării necesare între autoritățile de la diferite niveluri și sectoare, precum și a parteneriatelor cu societatea civilă și partenerii de dezvoltare în scopul implementării complete și la timp a noului Program național; 3) estimarea cât mai precisă a costurilor pentru acțiunile din Plan și a contribuției partenerilor de dezvoltare; 4) instituirea unui mecanism eficient de coordonare, monitorizare, evaluare și raportare.

209. Oportunitățile prevăzute în procesul de elaborare a noului Program național țin, în mare parte, de resursele oferite pentru sectorul de protecție a copilului de către agențiile și organizațiile internaționale, precum și de societatea civilă locală.

Capitolul VIII.

AUTORITĂȚILE RESPONSABILE DE IMPLEMENTAREA ȘI COORDONAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL

210. În conformitate cu litera a) punctul 11 din secțiunea *Guvernanță și raportare* a Garanției europene pentru copii, rolul de coordonator național al Garanției în Republica Moldova îi revine Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care va asigura colaborarea intersectorială a structurilor guvernamentale și interacțiunea cu organizațiile societății civile din domeniu și partenerii de dezvoltare, fapt care constituie o resursă importantă pentru dezvoltarea sistemului de protecție a copilului.

211. Activitățile de coordonare includ: planificarea, coordonarea intersectorială și ghidarea strategică a acțiunilor tuturor actorilor implicați în implementarea Programului național; sistematizarea rapoartelor anuale de progres privind implementarea Programului, elaborate în conformitate cu cerințele platformei electronice de monitorizare a politicilor publice; evaluarea contribuției Programului național la implementarea recomandărilor mecanismelor internaționale în domeniul drepturilor copilului, Garanției europene pentru copii, Acordului de Asociere, proiectului Strategiei naționale de dezvoltare, Planului național de dezvoltare, Programului de activitate al Guvernului și Planului anual de activitate al Guvernului.

212. În exercitarea acestor atribuții și pentru asigurarea unei guvernante intersectoriale eficiente a Programului, Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului va exercita rolul de platformă consultativă și de coordonare strategică a implementării Programului. În exercitarea acestui rol, Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului:

212.1. va analiza propunerile prezentate de către autoritățile responsabile de implementare: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne, referitoare la eventualele dificultăți sau provocări înregistrate în procesul de implementare a Programului și la solicitarea autorității responsabile, va convoca ședințe de lucru pentru identificarea măsurilor potrivite în vederea remedierii dificultăților întâmpinate în procesul de implementare.

212.2. va examina raportul anual de progres privind implementarea Programului național, prezentat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în calitate de autoritate coordonatoare națională.

213. Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în calitate de autoritate centrală în domeniul protecției drepturilor copilului și autoritate coordonatoare națională a Garanției europene pentru copii, va asigura ghidarea strategică, monitorizarea realizării obiectivelor generale a Programului, colectarea rapoartelor anuale de progres transmise de autoritățile responsabile de implementare: Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, și Ministerul Afacerilor Interne și elaborarea raportului anual de progres privind implementarea Programului și înaintarea acestuia către Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.

214. Autoritățile centrale colaborează cu organizațiile societății civile din domeniu și cu partenerii de dezvoltare în scopul consolidării eforturilor pentru atingerea obiectivelor Programului național, inclusiv al asigurării coordonării asistenței financiare și tehnice externe necesare pentru implementarea Programului.

Capitolul IX.

MONITORIZAREA, EVALUAREA ȘI RAPORTAREA ÎN PROCESUL DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI NAȚIONAL

215. *Monitorizarea implementării* noului Program național presupune un proces continuu și sistematic de colectare a datelor despre progresul implementării acestuia, în conformitate cu cadrul de monitorizare și evaluare a Programului.

216. Scopul monitorizării constă în urmărirea realizării acțiunilor planificate și utilizarea eficientă a resurselor alocate; identificarea eventualelor întârzieri, obstacole și cauze ale neconformităților; formularea de propuneri pentru îmbunătățirea implementării; susținerea unei guvernante bazate pe date și rezultate.

217. Monitorizarea va fi realizată inclusiv și în cadrul ședințelor Grupurilor interministeriale constituite în baza [Ordinului interministerial din 4 iulie 2025](#) al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Sănătății și Ministerului Afacerilor Interne, desemnate responsabile pentru implementarea Garanției europene pentru copii în Republica Moldova. În cadrul acestor ședințe, fiecare autoritate desemnată va prezenta rapoarte despre etapa la care se află realizarea acțiunilor care intră în aria de competență și responsabilitate.

218. Pentru asigurarea uniformității, calității și trasabilității datelor privind realizarea obiectivelor și acțiunilor Programului național, monitorizarea se va realiza prin intermediul unui instrument electronic unic de colectare și consolidare a datelor, bazat pe platforma KoBoToolbox. Instrumentul va fi completat de către fiecare autoritate responsabilă de implementarea Programului.

219. Totodată, rezultatele monitorizării vor fi incluse în rapoarte de progres cu privire la implementarea noului Program național, care vor servi ulterior la elaborarea raportului anual de progres sistematizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Instituțiile/ autoritățile vizate în Planul de acțiuni, responsabile de implementarea acestuia, vor transmite anual în adresa Ministerului Muncii și Protecției Sociale, până la data de 1 februarie a fiecărui an, rapoartele privind implementarea acțiunilor din domeniul propriu de competență. Ministerul Muncii și Protecției Sociale va elabora raportul anual de progres, care va fi transmis Guvernului până la 25 februarie, va fi publicat pe pagina oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și va fi introdus în sistemul electronic de monitorizare – E-monitorizare.

220. *Evaluarea intermediară și evaluarea finală a noului Program național* presupun un proces de analiză a datelor colectate în procesul de monitorizare și reflectate în rapoartele anuale de progres și a altor informații colectate de la autoritățile responsabile de implementare, grupurile țintă, beneficiarii finali și donatori, pentru a evalua relevanța, eficacitatea, eficiența utilizării resurselor și a managementului implementării Programului, impactul asupra beneficiarilor finali (copii și familii cu copii) și durabilitatea rezultatelor obținute prin atingerea obiectivelor generale și specifice și implementarea planului de acțiuni, care constituie parte componentă a Programului național.

221. *Evaluarea intermediară* este o evaluare formativă, ce se va realiza după doi ani de implementare a Planului de acțiuni, în scopul de a aprecia gradul de atingere a rezultatelor comparativ cu valorile planificate ale indicatorilor pentru această perioadă de referință. Evaluarea intermediară va identifica eventualele bariere și constrângeri ce împiedică sau pot împiedica atingerea rezultatelor planificate, servind în special instituțiilor care coordonează și implementează planul de acțiuni cu scopul de a eficientiza implementarea până la finalul perioadei de implementare. În cazul în care va fi necesar, Programul național va fi ajustat în baza recomandărilor din Raportul de evaluare intermediară. Procesul de evaluare intermediară și de ajustare a documentului poate dura între 6 și 9 luni; din aceste considerente, modificările la noul Program național se vor referi doar la ultimii doi ani de implementare.

222. Recomandarea (UE) 2021/1004 nu instituie obligații de raportare pentru statele candidate. Rapoartele anuale de progres și rapoartele de evaluare intermediară și finală a Programului se elaborează în conformitate cu cerințele naționale privind monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice și pot fi puse la dispoziția Comisiei Europene, la solicitarea acesteia, inclusiv în cadrul dialogului privind procesul de aderare.

223. *Evaluarea finală* este o evaluare sumativă, ce se va realiza după expirarea termenului de implementare a Programului național, în anul 2031. Scopul evaluării finale este obținerea unei imagini obiective cu privire la atingerea obiectivelor generale, aprecierea eficacității și identificarea impactului Programului asupra vieții copiilor și familiilor cu copii.

224. Atât evaluarea intermediară, cât și cea finală (interne sau externe) se vor realiza în conformitate cu Ghidul metodologic de evaluare intermediară și finală a politicilor publice, recomandat de Cancelaria de Stat.

225. *Indicatorii de monitorizare și evaluare a implementării noului Program național.* Monitorizarea implementării noului Program național se va realiza în baza indicatorilor de proces și produs, pe când evaluările se vor realiza în baza indicatorilor de rezultat și impact.

226. Indicatorii de impact sunt elaborați la nivelul obiectivelor generale, pentru a măsura impactul pe termen lung al intervențiilor avute în vedere în noul Program național. Indicatorii de impact sunt corelați cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă naționalizate și alți indicatori naționali care măsoară progresul în domeniul protecției drepturilor copilului în urma consolidării sistemului de guvernare, a prevenirii și combaterii violenței față de copil și a susținerii unui mediu familial sigur și protector, care asigură bunăstarea fiecărui copil.

227. Indicatorii de rezultat sunt elaborați la nivelul obiectivelor specifice, pentru a măsura rezultatele pe termen mediu ale intervențiilor, și anume ale celor obținute la sfârșitul perioadei de implementare a Programului național. Indicatorii de rezultat măsoară schimbările obținute la nivelul cadrului normativ și instituțional, schimbările de comportament al personalului și funcționarilor care lucrează cu și pentru copii, schimbările la nivel de norme și practici.

228. Indicatorii de produs măsoară rezultatele pe termen scurt ale acțiunilor din Plan, și anume bunurile și serviciile care au fost create sau modernizate, precum și competențele și abilitățile acumulate pentru îmbunătățirea capitalului uman.

229. Indicatorii de proces sunt elaborați la nivelul acțiunilor incluse în Planul de acțiuni. Acest tip de indicatori arată dacă s-a realizat sau nu o anumită acțiune cu resursele alocate în acest scop.

230. *Raportarea cu privire la implementarea noului Program național.* În procesul elaborării rapoartelor anuale de progres în implementarea noului Program național, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în calitate de autoritate coordonatoare, deține responsabilitatea principală pentru coordonarea procesului de monitorizare și raportare prin implicarea tuturor autorităților responsabile de implementarea Planului de acțiuni aferent Programului, cu suportul a două subdiviziuni: subdiviziunea de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, responsabilă de colectarea datelor în baza indicatorilor de monitorizare, și Direcția politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii, responsabilă de elaborarea rapoartelor anuale de progres privind implementarea Programului național, în conformitate cu cerințele platformei electronice de monitorizare a politicilor publice.

Figura 16. Teoria schimbării

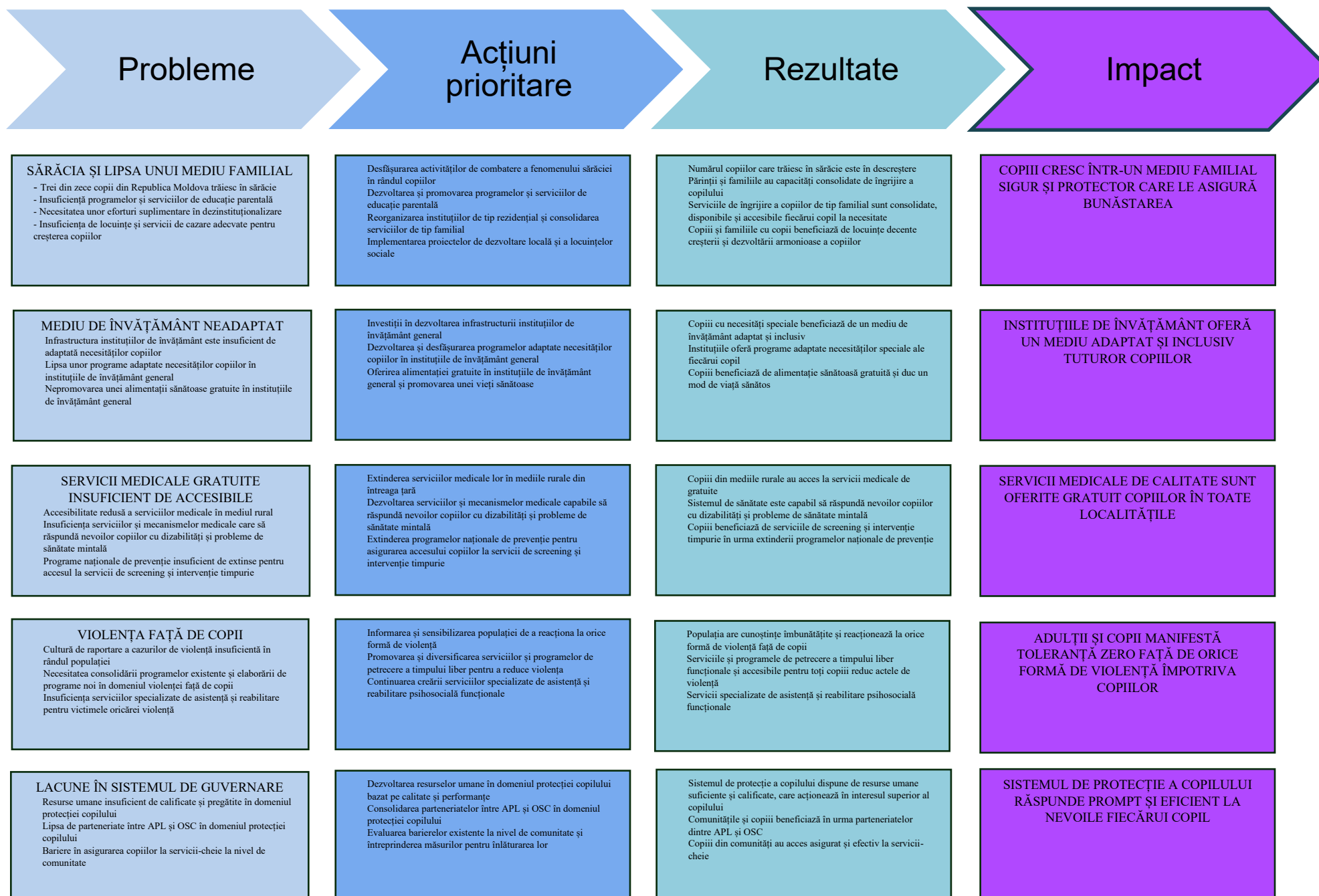
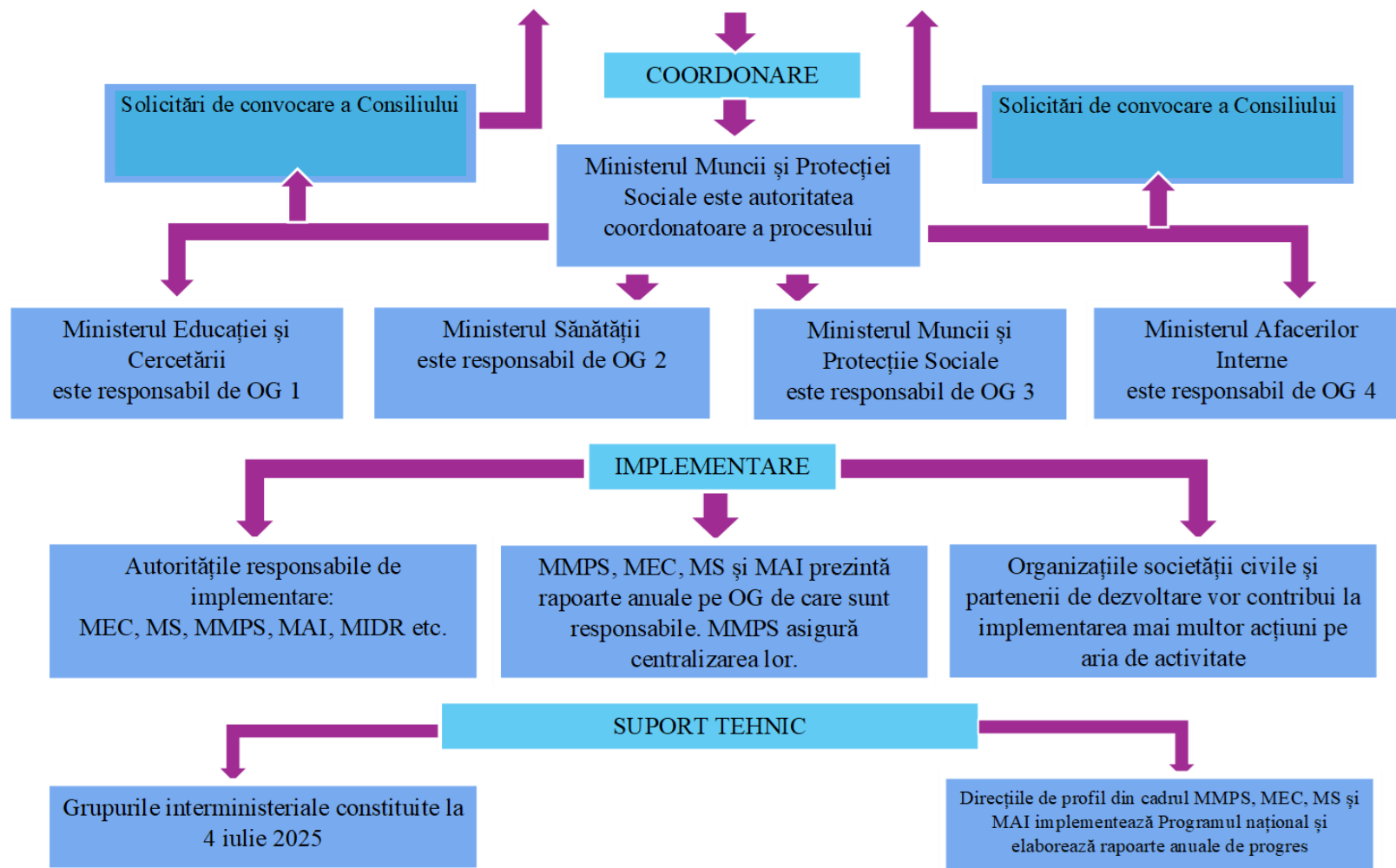

Figura 17. Coordonarea și implementarea Programului național

PLAN DE ACȚIUNI

privind implementarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027- 2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii

Obiectivul general 1. Asigurarea accesului efectiv și echitabil al copiilor aflați în dificultate la educație incluzivă de calitate

Indicatori de impact:

Ponderea copiilor care beneficiază de practici educaționale incluzive.

Valoarea de referință (2026) – urmează a fi determinat de Ministerul Educației și Cercetării;

Valoarea planificată (2030) – 100%.

Obiectivul specific 1.1. Asigurarea accesului echitabil la servicii de educație și îngrijire timpurie incluzivă de calitate, inclusiv prin extinderea serviciilor pentru copiii 0-3 ani și direcționarea măsurilor de sprijin în funcție de nevoile acestora

Indicator de rezultat: Rata de cuprindere a copiilor 0-3 ani în servicii de educație și îngrijire timpurie

Valoarea de referință (2026) – 37,2%

Valoarea planificată (2030) – 45%

Nr. crt.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare (produs/proces)	Grup de beneficiari	Costuri de implementare, mii lei	Surse de finanțare, mii lei			Cod program/subprogram bugetar; sursa de finanțare externă	Costuri repartizate pe ani (mii lei)				Termen-limită de realizare	Instituție responsabilă	Parteneri
					Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite		2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Obiectivul general 1. Cost				108.324,0	55.636,1	29.006,8	23.681,1		29.875,4	26.196,2	26.071,2	26.181,2			
Obiectivul specific 1.1. Cost				10.546,3	3.147,0	7.399,3			10.498,2	16,0	16,0	16,0			
1.	Extinderea serviciilor integrate de educație și îngrijire timpurie	Ordin privind extinderea serviciilor integrate de educație și îngrijire timpurie aprobat	Toate categoriile de copii	259,1	189,1	70,0	-	8801 UNICEF	259,1				Trim. IV 2027	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției	Partenerii de dezvoltare

		Numărul de personal instruit		165,5	101,5	64,0	-	8802 UNICEF	165,5				Trim. IV 2027	Sociale	
		Numărul de formatori și cadre didactice instruite		2.610,9	1.837,7	773,2	-	8802 UNICEF	2.610,9				Trim. IV 2027- trim. IV 2030		
		Număr de servicii integrate de educație timpurie noi create													
		Număr de localități care oferă servicii integrate													
		Numărul copiilor care beneficiază de servicii integrate													
2.	Consolidarea mecanismelor de identificare timpurie a riscurilor la care sunt expuși copiii de vârstă mică (0-5 ani), pentru asigurarea accesului la servicii integrate de intervenție timpurie și sprijin centrat pe familie, la nivel comunitar	Instrucțiuni operaționale privind procedurile de identificare timpurie a riscurilor elaborate Numărul copiilor de 0-5 ani identificați în risc din totalul copiilor din grupa respectivă Numărul copiilor de 0-5 ani referiți către servicii de suport	Toate categoriile de copii din instituțiile de învățământ	189,1	189,1	-	-	8801	189,1				Trim. IV 2027- Trim. IV 2029	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare

3.	Extinderea accesului copiilor la servicii de educație timpurie care sprijină dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale, incluziunea socială și valorificarea potențialului fiecărui copil, prin extinderea rețelei Centrelor de resurse – Spații de învățare și joc din cadrul instituțiilor de educație timpurie.	Număr de Centre de resurse – Spații de învățare și joc create/deschise în instituțiile de educație timpurie	Copii de 3-7 ani	3.840,0	-	3.840,0	-	UNICEF	3.840,0				Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare
		Număr de copii beneficiari ai activităților desfășurate în Centrele de resurse		64,1	64,1	-	-	8802	16,0	16,0	16,0	16,0			
		Număr de copii în dificultate din comunitate care nu frecventează instituțiile de educație timpurie și beneficiază de activitățile din Centrele de resurse			3.417,6	765,5	2.652,1	-	8802 UNICEF	3.417,6					

Obiectivul specific 1.2. Consolidarea educației incluzive prin asigurarea accesibilității mediului educațional și dezvoltarea serviciilor și a programelor de suport specializat pentru copiii din diferite grupuri aflate în dificultate, în vederea garantării accesului, a participării efective și a progresului educațional

Indicator de rezultat: Numărul copiilor aflați în dificultate care au acces la educație incluzivă de calitate în instituții de învățământ general

Valoarea de referință (2026) – 16.000

Valoarea planificată (2030) – 20.000

Indicator de impact:

Rata brută de participare a copiilor romi în învățământul primar și secundar, %

Valoarea de referință (2025) – 65

Valoarea planificată (2030) – 75

Obiectivul specific 1.2. Cost				97.777,8	52.489,1	21.607,5	23.681,1		19.377,2	26.180,2	26.055,2	26.165,2			
4.	Extinderea rețelei de servicii educaționale incluzive (centre de resurse pentru	Numărul de servicii educaționale incluzive nou create în cadrul	Copii/elevi cu cerințe educaționale speciale/dizabilități	20.000,0	-	-	20.000,0	8803 8804	5.000,0	5.000,0	5.000,0	5.000,0	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare

	educația incluzivă, grupe/clase de suport, unități de educație incluzivă), inclusiv prin asigurarea suportului specializat și a adaptărilor curriculare pentru copiii cu cerințe dizabilități în învățământul general.	instituțiilor de învățământ general Numărul de copii cu dizabilități / cerințe educaționale speciale (CES) care beneficiază direct de planuri educaționale individualizate (PEI) și servicii de sprijin specializat Creșterea numărului și a ponderii copiilor cu dizabilități înscriși și participanți activi în învățământul general (de masă), disociați pe niveluri de învățământ (preșcolar, primar, gimnazial)													
		Numărul de cadre didactice, cadre didactice de sprijin și specialiști (psihologi, logopezi, psihopedagogi speciali) formați în domeniul educației incluzive		31.066,2	25.126,2	5.940,0	-	8803 8804 UNICEF	7.766,6	7.766,6	7.766,6	7.766,6	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030		
5.	Dezvoltarea cadrului normativ și operațional pentru	Studiul național elaborat Ghidul	Copiii/elevi cu dizabilități	417,3	117,3	300,0	-	8801 UNICEF	117,3	300,0			Trim. IV 2027- Trim. IV	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare

	accesibilizarea infrastructurii educaționale prin realizarea studiului național, stabilirea standardelor de accesibilitate și a mecanismului de planificare — și pilotarea măsurilor de acces fizic și mobilitate pentru copiii cu dizabilități în instituțiile de învățământ general.	metodologic elaborat Standarde de accesibilitate aprobate Mecanism operațional pe aplicare a standardelor instituit. Număr de școli incluse în pilotare											2028		
6.	Elaborarea și implementarea mecanismului operațional de dotare a instituțiilor de învățământ cu tehnologii asistive, în vederea asigurării accesului incluziv și egal la o educație de calitate pentru copiii/elevi cu cerințe educaționale speciale (CES) și dizabilități	Numărul și ponderea instituțiilor de învățământ general echipate cu tehnologii asistive și software accesibil destinate copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) și dizabilități Numărul de instituții de învățământ general dotate cu tehnologii asistive, echipamente specifice și materiale didactice accesibile Numărul și tipul de dispozitive de tehnologie asistivă achiziționate și	Copii/elevi cu cerințe educaționale speciale (CES) și dizabilități	8.750,0	-	8.750,0	-	8803 8804 UNICEF	2.100,0	2.100,0	2.275,0	2.275,0	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare

		distribuite Numărul de copii cu CES și/sau dizabilități care au primit în folosință tehnologii asistive adaptate nevoilor lor individuale													
		Numărul de cadre didactice, cadre didactice de sprijin, psihopedagogi și administratori de sistem instruiți în utilizarea tehnică și pedagogică a tehnologiilor asistive		1.882,8	1.522,8	360,0	-	8803 8804 UNICEF		627,6	627,6	627,6	Trim. IV 2028- Trim. IV 2030		
7.	Dezvoltarea și utilizarea unor instrumente didactice și metodologice flexibile, orientate spre sprijinirea parcursului educațional și incluziunea efectivă a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) și/sau dizabilități.	Numărul de resurse elaborate, dezagregat pe niveluri Numărul de unități de învățământ sau săli de clasă în care au fost distribuite și implementate noile resurse educaționale incluzive. Numărul de elevi cu cerințe educaționale speciale (CES) și/sau dizabilități care au primit sau utilizează materialele didactice adaptate	Copiii cu cerințe educaționale speciale/dizabilități	750,0	-	-	750,0	8803 8804		250,0	250,0	250,0	Trim. IV 2028- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare

		Numărul de profesori, cadre didactice de sprijin și specialiști formați în utilizarea și adaptarea resurselor didactice incluzive la clasă		23.299,7	18.844,7	4.455,0	-	8803 8804 UNICEF		7.766,6	7.766,6	7.766,6	Trim. IV 2028- Trim. IV 2030		
8.	Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de prevenire a absenteismului și abandonului școlar pentru menținerea copiilor în dificultate în sistemul de învățământ general	Mecanism de prevenire a absenteismului școlar dezvoltat Numărul de instituții de învățământ primar și secundar care implementează mecanismul	Copii/elevi aflați în dificultate	867,3	117,3	750,0	-	8801 Partenerii de dezvoltare	867,3				Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare
9.	Implementarea programelor de suport individualizat (învățare remedială, integrare lingvistică etc.) pentru elevii din grupuri de copii aflați în dificultate (acțiunea 2.5 din planul de acțiuni a proiectului Programului pentru susținerea populației de etnie roma pentru anii 2027-2030)	Programul de educație accelerată pilotat în 7 instituții de învățământ	Copii/elevi aflați în dificultate	145,0	-	145,0	-	8815 Partenerii de dezvoltare	145,0				Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare UNICEF Moldova Organizații ale societății civile rome
		Modificările la Codul educației introduse și aprobate		73,5	73,5	-	-	8801	73,5						
		60 cadre didactice instruite privind aplicarea Programului de educație accelerată		86,0	-	86,0	-	8812 Partenerii de dezvoltare	86,0						
		175 elevi beneficiari ai Programului de educație accelerată		623,0	623,0	-	-	8813		171,0	171,0	281,0			

10.	Implementarea măsurilor de sprijin (transport, burse, mese, materiale educaționale) pentru copiii aflați în dificultate, inclusiv din comunitatea romă, pentru facilitarea participării la educație	Numărul de copii aflați în dificultate beneficiari de măsuri de sprijin	Copiii aflați în situație familială defavorizată /situație de risc Copiii care provin dintr-un context de migrație sau care au origine etnică minoritară, în special romă	5.760,0	5.760,0	-	-	8806 8808 8809 8810	1.440,0	1.440,0	1.440,0	1.440,0	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare
11.	Instituirea funcției de mediator educațional în localitățile cu pondere ridicată a populației rome și crearea mecanismelor de mediere, pentru facilitarea accesului și creșterea participării copiilor la educație	Numărul de personal cu atribuții de mediatori educaționali angajați Numărul copiilor de etnie romă înscriși în învățământul preșcolar și școlar din numărul total al copiilor de etnie romă Ponderea familiilor de etnie romă care au beneficiat de sprijin prin mediere educațională	Copiii care provin dintr-un context de migrație sau care au origine etnică minoritară, în special romă	2.931,1	-	-	2.931,1	8813	732,8	732,8	732,8	732,8	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare
		Numărul de personal cu atribuții de mediatori educaționali instituți		141,3	69,8	71,5	-	8813 Parteneri de dezvoltare	64,2	25,7	25,7	25,7			

12.	Extinderea și monitorizarea activităților extrașcolare incluzive în instituțiile de învățământ general, prin asigurarea participării copiilor aflați în dificultate și consolidarea sistemelor de colectare a datelor.	Numărul de copii înregistrați și monitorizați prin sistem, raportat la totalul copiilor școlarizați; Numărul de participanți la activități extrașcolare anual, dezagregat pe sex, vârstă, nivel de învățământ, mediu de reședință și grupuri vulnerabile	Copiii din învățământ obligatoriu	750,0	-	750,0	-	Partenerii de dezvoltare	750,0					Trim. IV - 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare
13.	Dezvoltarea și aplicarea sistemelor de colectare a datelor și monitorizare a participării la activități extrașcolare incluzive	Ordin privind activități extrașcolare incluzive aprobat Numărul de instituții de învățământ general care au extins și diversificat oferta de activități extrașcolare incluzive. Numărul și tipul de activități extrașcolare incluzive organizate (culturale, sportive, artistice, recreative, de mentorat). Numărul de copii aflați în dificultate	Copii/elevi aflați în dificultate	117,3	117,3	-	-	8801	117,3					Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare

Nr. crt.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare (produs/proces)	Grup de beneficiari	Costuri de implementare, mii lei	Surse de finanțare, mii lei			Cod program/subprogram a m bugetar; sursa de finanțare externă	Costuri repartizate pe ani (mii lei)				Termenul -limită de realizare	Instituție responsabil ă	Parteneri
					Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite		2027	2028	2029	2030			
Obiectivul general 2. Cost				112.924,1	90.726,2	6.597,9	15.600,0		29.559,3	24.466,7	27.249,0	31.649,0			
Obiectivul specific 2.1. Cost				33.169,8	32.171,9	997,9	0,0		8.641,3	9.254,6	7.636,9	7.636,9			
15.	Extinderea programelor standardizate de screening prenatal și neonatal pentru depistarea precoce și diagnosticarea bolilor, inclusiv a bolilor rare.	Numărul programelor noi de screening prenatal și neonatal aprobate și implementate	Toate categoriile de copii	4.000,0	4.000,0 (FAOAM)	-	-	8010	1.000,0	1.000,0	1.000,0	1.000,0	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
		Ponderea nou-născuților care au beneficiat de programe de screening													
		Ordin privind extinderea programelor standardizate de screening prenatal și neonatal pentru depistarea precoce și diagnosticarea bolilor, inclusiv a bolilor rare aprobat													
		Numărul de personal instruit		117,7	95,2	22,5	-	8001 UNICEF		117,7			Trim. IV - 2028		
16.	Consolidarea serviciilor de promovare, consiliere și suport	Banca de lapte uman funcțională	Toate categoriile de copii	7.606,3	7.606,3	-	-	8012	1.901,6	1.901,6	1.901,6	1.901,6	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Sănătății Compania	Partenerii de dezvoltare

	privind alimentația adecvată și sănătoasă a copiilor de vârstă mică cu risc sporit	Standardul de activitate a băncii de lapte uman actualizat, aprobat și implementat		339,1	189,1	150,0	-	8001 UNICEF	339,1				Trim. IV - 2027	Națională de Asigurări în Medicină Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu"	
17.	Consolidarea activităților în vederea creșterii acoperirii vaccinale a copiilor, conform Calendarului național de vaccinare al Republicii Moldova <i>(Obiectivul specific 1. Atingerea unei acoperiri vaccinale înalte de cel puțin 95% cu vaccinurile de rutină la nivel național și teritorial până în anul 2027. Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de imunizări pentru anii 2023 -2027, anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr.211/2023)</i>	Ponderea copiilor cu zero doze de vaccin (ANSP)	Toate categoriile de copii	637,1	141,7	495,4	-	8001 OMS, UNICEF	637,1				Trim. IV - 2027	Ministerul Sănătății Agenția Națională pentru Sănătate Publică Ministerul Muncii și Protecției Sociale Mediatori comunitari	
18.	Dezvoltarea unei resurse informaționale pentru monitorizarea	Modulul standardului de supraveghere a copilului 0-18 ani dezvoltat	Toate categoriile de copii	3.000,0	3.000,0	-	-	8018		2.000,0	500,0	500,0	Trim. IV 2028- Trim. IV 2030	Ministerul Sănătății	Organizațiile societății civile, partenerii

	sănătății copilului în format digital (Mijloacele financiare vor fi acoperite din bugetul aferent Agendei de Reforme conform HG260/2025 (Dosarului Electronic de Sănătate (DES))														de dezvoltare	
19.	Consolidarea rolului asistenței medicale primare în prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, inclusiv prin realizarea vizitelor la domiciliu în mediul rural și referirea copiilor eligibili către servicii medicale, sociale și alte servicii comunitare	Elaborarea reperelor metodologice privind aplicarea mecanismului de cooperare intersectorială în cadrul instituțiilor medico-sanitare de asistență medicală primară în vederea prevenirii riscurilor potențiale asupra bunăstării copiilor de vârstă mică	Toate categoriile de copii	339,1	189,1	150,0	-	8001 UNICEF	339,1					Trim. IV - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
		Ponderea lucrătorilor medicali din mediul rural instruiți în identificarea și referirea copiilor cu risc sporit (IMC)		941,4	761,4	180,0	-	8001 UNICEF	235,3	235,3	235,3	235,3	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030			

20.	Extinderea accesului la serviciile de profilaxie a maladiilor stomatologice pentru copiii din mediul rural	Numărul de copii beneficiari de servicii stomatologice	Toate categoriile de copii	16.000,0	16.000,0 (FAOAM)	-	-	8010	4.000,0	4.000,0	4.000,0	4.000,0	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurări în Medicină	
Obiectivul specific 2.2. Asigurarea, până la sfârșitul anului 2030, a accesului copiilor cu tulburări de dezvoltare, dizabilități și probleme de sănătate mintală la servicii de intervenție timpurie, reabilitare și sănătate mintală adaptate nevoilor acestora Indicator de rezultat: Numărul de copii beneficiari de servicii de intervenție timpurie Valoarea de referință (2025) – 5151 copii Valoarea planificată (2030) – 10 000 copii															
Obiectivul specific 2.2. Cost				79.754,3	58.554,3	5.600,0	15.600,0		20.918,0	15.212,1	19.612,1	24.012,1			
21.	Extinderea serviciilor specializate pentru copiii cu tulburări de spectru autist	Centru specializat pentru copii cu tulburări de spectru autist creat Număr de copii cu tulburări de spectru autist care au beneficiat de servicii	Copiii cu dizabilități și cu probleme de sănătate mintală	58.554,3	58.554,3	-	-	8019	19.518,0	13.012,1	13.012,1	13.012,1	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării	Organizațiile societății civile, partenerii de dezvoltare
22.	Consolidarea serviciilor de intervenție timpurie în copilărie (acțiunea 2.2.3. din plan de acțiuni al Programului național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2026-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.467/2026)	Numărul centrelor de intervenție timpurie în copilărie nou-create și funcționale Ponderea copiilor cu tulburări de dezvoltare sau cu risc de apariție a acestora care beneficiază de servicii de intervenție timpurie	Copiii cu tulburări de dezvoltare sau cu risc de apariție a acestora	21.200,0	-	5.600,0	15.600,0	8012 UNICEF	1.400,0	2.200,0	6.600,0	11.000,0	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Organizațiile societății civile; Partenerii de dezvoltare

Obiectivul general 3. Reducerea sărăciei și a riscului de excluziune socială în rândul copiilor aflați în dificultate, prin consolidarea sistemului de protecție a copilului și asigurarea accesului la servicii de calitate.															
Indicatori de impact: Rata sărăciei absolute în rândul copiilor. Valoarea de referință (2025) – 31,4%; Valoarea planificată (2030) – 30%.															
Obiectivul specific 3.1. Prevenirea separării copilului de familie prin identificare timpurie, suport familial și consolidarea mecanismelor de colaborare intersectorială, pentru asigurarea unui răspuns coordonat și prompt la nevoile copilului															
Indicatori de rezultat: Ponderea copiilor aflați în situație de risc din numărul total al copiilor (dezagregări: sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie, statut de instituționalizare; cauze ale aflării copilului în situație de risc, număr de copii identificați timpuriu și incluși în servicii de prevenire, număr de familii care au beneficiat de suport în cadrul Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii). Valoarea de referință (2025) – 3,1 % Valoarea planificată (2030) – 2,9 %															
Nr. crt.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare (produs/proces)	Grup de beneficiari	Costuri de implementare, mii lei	Surse de finanțare, mii lei			Cod program/subprogram bugetar; sursa de finanțare externă	Costuri repartizate pe ani (mii lei)				Termen-limită de realizare	Instituție responsabilă	Parteneri
					Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite		2027	2028	2029	2030			
Obiectivul general 3. Cost				1.235.485,9	612.215,6	10.035,8	613.234,5		378.073,1	285.525,2	250.566,4	321.321,2			
Obiectivul specific 3.1. Cost				802.669,4	466.194,5	9.775,0	326.699,9		298.626,5	160.929,3	167.983,5	175.130,0			
23.	Aprobarea pachetului minim de servicii esențiale pentru copii care va include serviciile sociale - Asistență parentală profesionistă/Casă de copii de tip familie, Locuință socială asistată și Serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii	Hotărâre a Guvernului aprobată	Copiii aflați în situație familială defavorizată Copiii aflați în situație de risc	117,3	117,3	-	-	9001	117,3				Trim. IV - 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare
24.	Consolidarea componentei primare de prevenire a Serviciului social	Număr anual de familii cu copii beneficiari ai Serviciului de Sprijin pentru familiile cu copii	Copiii aflați în situație de risc Copii aflați în situație	262.400,0	262.400,0	-	-	9006	65.600,0	65.600,0	65.600,0	65.600,0	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul	Partenerii de dezvoltare

	„Sprijin pentru familiile cu copii”, prin dezvoltarea programelor de abilitare parentală, formarea și supervizarea specialiștilor, în vederea prevenirii separării copilului de familie și reducerii numărului de copii în instituții rezidențiale.	Număr de specialiști formați Buget anual de 70 milioane lei alocat de la bugetul de stat pentru funcționarea Serviciului	familială defavorizată Copii cu dizabilități Copiii care provin dintr-un context de migrație sau care au origine etnică minoritară, în special romă Familii aflate în situație familială defavorizată	20.000,0	20.000,0	-	-	9006	5.000,0	5.000,0	5.000,0	5.000,0		Finanțelor	
25.	Dezvoltarea și implementarea programelor și activităților de educație parentală acreditate, inclusiv pentru promovarea educației parentale pozitive	Numărul de programe și activități de educație parentală implementate Număr de prestatori acreditați în realizarea programelor și activităților de educație parentală (publici, privați) Ponderea unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea care implementează programe și activități de educație parentală acreditate	Toate categoriile de copii	10.841,7	-	175,0	10.666,7	8801 UNFPA	2.841,7	2.666,7	2.666,7	2.666,7	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății	Organizațiile societății civile; partenerii de dezvoltare
26.	Revizuirea	Hotărâre a	Toate	351,9	351,9	-	-	9001	351,9				Trim. IV	Ministerul	Partenerii

	Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 143/2018	Guvernului revizuită Cadru normativ aferent Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, aprobate prin ordin distinct de către Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Cercetării.	categoriile de copii					8001 8801					- 2027	Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării	de dezvoltare
27.	Revizuirea cuantumului indemnizației lunare de îngrijire a copiilor în cadrul serviciilor de asistență parentală profesionistă, casă de copii de tip familial și tutelă/curatelă, prin majorarea cuantumului acestuia și instituirea unui mecanism de indexare	Indemnizație lunară majorată și mecanism de indexare instituit și implementat	Copiii aflați în situație familială defavorizată Copiii aflați în situație de risc	117,3	117,3	-	-	9001	117,3				Trim. IV – 2027 – Trim. IV - 30	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Finanțelor	Partenerii de dezvoltare
				316.033,3	-	-	316.033,3	9006	69.446,4	75.110,6	82.164,9	89.311,4			
28.	Extinderea	Minim 1200	Copiii aflați	142.600,0	142.600,0	-	-	9006	142.600,0				Trim. IV	Ministerul	Partenerii

	serviciilor de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani	locuri de creșă create până la 31 decembrie 2027 în raport cu situația din 2025	în situație familială defavorizată Copiii aflați în situație de risc										- 2027	Muncii și Protecției Sociale Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	de dezvoltare
29.	Consolidarea capacităților specialiștilor din domeniile asistență socială, educație, sănătate, ordine publică, justiție etc., prin programe de formare inițială și continuă, inclusiv intersectorială, cu accent pe prevenirea separării copilului de familie, protecția copiilor cu dizabilități și implementarea Garanției europene pentru copii.	Număr de specialiști formați cu competențe în domeniul protecției drepturilor copilului – 4000 de specialiști Număr de sesiuni comune de formare a specialiștilor cu competențe în domeniul protecției copilului și domenii conexe: sănătate, educație, ordine publică	Copiii aflați în situație familială defavorizată Coppia aflați în situație de risc Coppia aflați în servicii de tip rezidențial Coppia cu dizabilități	50.208,0	40.608,0	9.600,0	-	9001 partenerii de dezvoltare	12.552,0	12.552,0	12.552,0	12.552,0	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății	Organizațiile societății civile; partenerii de dezvoltare
Obiectivul specific 3.2. Prevenirea instituționalizării copiilor aflați în dificultate și dezvoltarea serviciilor de îngrijire de tip familial, inclusiv pentru copiii cu dizabilități, în vederea reducerii numărului de copii din instituții rezidențiale și asigurării reintegrării în familie.															
Indicatori de rezultat:															
Pondere copiii aflați în îngrijire alternativă din numărul total al copiilor aflați în situație de risc (dezagregări: sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie (romi/non-romi); statut de															

instituționalizare).

Ponderea copiilor din instituții rezidențiale din totalul copiilor aflați în îngrijire alternativă.

Număr de copii 0–6 ani plasați în instituții de tip rezidențial.

Număr de copii reintegrați în familie sau plasați în servicii de tip familial.

Număr de asistenți parentali profesioniști specializați.

Număr de copii cu dizabilități plasați în servicii de tip familial.

Valoare de referință (2025): 20,8%

Valoare planificată (2030): 18%

Obiectivul specific 3.2. Cost				432.816,5	146.021,1	260,8	286.534,6		79.446,6	124.595,9	82.582,9	146.191,1			
30.	Consolidarea procesului de dezinstituționalizare a copiilor prin asigurarea tranziției de la îngrijire rezidențială la îngrijirea familială și comunitară prin reducerea numărului de copii în instituții rezidențiale.	Numărul de copii dezinstituționalizați anual, dezagregat pe sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie; statut de instituționalizare Numărul total de copii aflați în instituții de tip rezidențial redus la cca 230 până în 2030, dezagregat pe sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie; statut de instituționalizare Zero copii cu vârsta 0-6 ani în instituții de tip rezidențial până în 2030	Copiii plasați în servicii de îngrijire alternativă	1.797,7	1.797,7	-	-	9001	449,4	449,4	449,4	449,4	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare
31.	Instituirea moratorului pentru plasamentul planificat a copiilor cu vârsta 0-6 ani în instituțiile	Ordin al Ministrului Muncii și Protecției Sociale aprobat	Copiii plasați de urgență în servicii de îngrijire alternativă	117,3	117,3	-	-	9001				117,3	Trim. IV - 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare

	rezidențiale.														
32.	Reconceptualizarea serviciului de asistență parentală profesionistă și revizuirea cadrului normativ și financiar aferent, pentru dezvoltarea asistenței parentale profesioniste specializate, asigurând accesul copiilor cu nevoi complexe la servicii de plasament de tip familial de calitate.	Cadru normativ și financiar aferent Serviciului social de asistență parentală profesionistă revizuit prin Hotărâre de Guvern Numărul de asistenți parentali profesioniști specializați în prestarea serviciului	Copiii plasați în servicii de îngrijire alternativă	189,1	189,1	-	-	9001		189,1			Trim. IV 2028	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Finanțelor	Partenerii de dezvoltare
33.	Dezvoltarea serviciului de asistență parentală profesionistă prin angajarea suplimentară a asistenților parentali profesioniști, pentru asigurarea accesului copiilor separați de părinți la servicii de tip familial.	150 de asistenți parentali profesioniști angajați suplimentar în raport cu numărul din anul 2026	Copii plasați în servicii de îngrijire alternativă	48.053,8	-	-	48.053,8	9006			24.026,9	24.026,9	Trim. IV 2029- Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Finanțelor	Partenerii de dezvoltare
34.	Crearea Serviciului specializat pentru copiii care sunt expuși riscului de a comite infracțiuni sau se află în conflict cu legea.	Regulament aprobat prin Hotărâre a Guvernului	Copii expuși riscului de a comite infracțiuni sau care se află în conflict cu legea	189,1	189,1	-	-	9001			189,1		Trim. IV 2029	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății Ministerul Afacerilor Interne	
		Serviciu Creat (2030)		40.000,0	-	-	40.000,0	9006				40.000,0	Trim. IV 2030		
35.	Consolidarea serviciilor de suport pentru tranziția copiilor și tinerilor din îngrijirea alternativă către viața independentă, inclusiv prin	Numărul de locuințe sociale asistate noi create – 10 de locuințe sociale asistate Numărul de beneficiari ai	Copii/tineri aflați în situație familială defavorizată Copii/tineri	30.800,8	-	-	30.800,8	9006		22.560,2	4.120,3	4.120,3	Trim. IV 2028- Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare

	dezvoltarea Serviciului social „Locuință socială asistată”.	serviciului „Locuință socială asistată”, dezagregat pe sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie	aflați în situație de risc												
36.	Consolidarea și promovarea serviciului „Telefonul Copilului” prin extinderea accesului copiilor aflați în dificultate și al familiilor acestora la servicii de asistență gratuită, îmbunătățirea mecanismelor de referire către servicii specializate și creșterea capacității de intervenție.	Număr de campanii de informare și promovare a Serviciului „Telefonul Copilului” desfășurate Număr de copii/părinți /îngrijitori informați despre Serviciu Număr de apeluri înregistrate anual	Toate categoriile de copii	3.663,6	3.663,6	-	-	9006	915,9	915,9	915,9	915,9	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare

37.	Implementarea proiectelor în cadrul Programului Național „Satul European” prin investiții în construcția/reconstrucția instituțiilor educaționale și sociale. <i>(HG. nr. 152/2022, Anexa nr. 3, Domeniul de intervenție 2. Construcția și renovarea infrastructurii sociale Măsura 2.1. Construcția, renovarea/reabilitarea clădirilor publice, inclusiv prin măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice (creșterea performanței energetice) a clădirilor publice, pct. 1), lit. d))</i>	Numărul de instituții educaționale/sociale construite/reconstruite prin proiectele implementate în cadrul Programului Național „Satul European” precum și a altor instituții de plasament pentru copii	Copii aflați în situație familială defavorizată Copii aflați în situație de risc Copii cu dizabilități	140.000,0	140.000,0	-	-	7502	70.000,0	70.000,0				Trim. IV 2027-Trim. IV 2028	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Congresul Autorităților Locale din Moldova
38.	Extinderea accesului familiilor cu copii și al tinerilor în dificultate la locuințe sociale, în cadrul Proiectului «Locuințe Sociale» – Faza III"	Număr de familii cu copii și tineri în dificultate, beneficiari de locuințe sociale în cadrul proiectului „Locuințe Sociale” - Faza III	Copii aflați în situație familială defavorizată Copii aflați în situație de risc Copii cu dizabilități	325,2	64,4	260,8	-	7504	81,3	81,3	81,3	81,3	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB) și Fondul Parteneriatului Europei de Est pentru Eficiență Energetică și Mediu (ESP)	

39.	Consolidarea sistemului de protecție a copilului prin angajarea specialiștilor în domeniul protecției copilului	Specialiști în domeniul protecției copilului la nivel local noi angajați – 478	Copii aflați în situație familială defavorizată Copii aflați în situație de risc Copii cu dizabilități	167.680,0	-	-	167.680,0	9006	8.000,0	30.400,0	52.800,0	76.480,0	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare
-----	---	--	--	-----------	---	---	-----------	------	---------	----------	----------	----------	---------------------------------	---	--------------------------

Obiectivul general 4. Prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii, inclusiv în mediul online.

Indicatori de impact:

Număr de sesizări înregistrate și cazuri confirmate în baza Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatarei și traficului.

Valoarea de referință privind sesizările înregistrate (2025) – 13797

Valoarea de referință privind cazurile confirmate (2025) – 7939

Valoarea planificată privind sesizările înregistrate (2030) – 16556 (+20%)

Valoarea planificată privind cazurile confirmate (2030) – 6351 (-20%)

Obiectivul specific 4.1. Creșterea capacității copiilor și adulților de a recunoaște și raporta situațiile de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii, inclusiv în mediul online, în vederea asigurării accesului copiilor la măsuri de protecție și servicii de asistență.

Indicatori de rezultat:

Ponderea copiilor identificați în urma sesizărilor privind situațiile de violență, neglijare, exploatare sau trafic, inclusiv în mediul online, care au beneficiat de măsuri de protecție și/sau servicii de asistență.

Valoarea de referință (2025) – 7939 de cazuri confirmate;

Valoarea planificată (2030) – 9527 de copii identificați și incluși în măsuri de protecție și/sau asistență (+20%).

Nr. crt.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare (produs/proces)	Grup de beneficiari	Costuri de implemen- tare, mii lei	Surse de finanțare, mii lei			Cod program/ subprogra- m bugetar; sursa de finanțare externă	Costuri repartizate pe ani (mii lei)				Termen- limită de realizare	Instituție responsa- bilă	Parteneri
					Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperi- te		2027	2028	2029	2030			
Obiectivul general 4. Cost				424.298,0	400.417,4	334,0	23.546,6		100.580,2	106.784,7	106.784,7	110.148,5			
Obiectivul specific 4.1. Cost				405.877,7	382.257,1	74,0	23.546,6		95.638,3	102.291,9	102.291,9	105.655,7			
40.	Informarea, sensibilizarea și educarea populației cu privire la impactul negativ al tuturor formelor de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii, inclusiv în mediul online, și la mecanismele existente	Număr de campanii de informare, sensibilizare și educare realizate	Toate categoriile de copii	375.745,9	375.745,9	-	-	3502	93.936,5	93.936,5	93.936,5	93.936,5	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării	Avocatul Poporului pentru drepturile copilului; organizații le societății civile; partenerii de

	de raportare														dezvoltare
41.	Dezvoltarea competențelor juridice și sociale ale elevilor în vederea cunoașterii drepturilor copilului, prevenirii violenței, comportamentelor de risc și promovarea mecanismelor de sesizare și asistență prin extinderea și monitorizarea implementării disciplinei opționale „Educație pentru socializare juridică”	Numărul activităților de prevenire și combatere a fenomenului de bullying desfășurate Numărul de copii participanți la activități Numărul de specialiști implicați (polițiști și cadre didactice) Ponderele instituțiilor de învățământ care au implementat activități de prevenire și combatere a fenomenului de bullying	Toate categoriile de copii	4.938,7	4.938,7	-	-	3502 8804 8806	1.234,7	1.234,7	1.234,7	1.234,7	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Educației și Cercetării	Organizațiile societății civile; partenerii de dezvoltare
42.	Consolidarea capacităților Consiliilor elevilor și ale Consiliilor consultative ale copiilor cu privire la siguranța în mediul online și implementarea inițiativelor de prevenire și combatere a violenței digitale la nivel local	Numărul de activități realizate Numărul total de participanți din cadrul Consiliilor elevilor Numărul total de participanți din cadrul Consiliilor consultative ale copiilor	Toate categoriile de copii	1.646,5	1.572,5	74,0	-	3502 UNICEF „ACT4Children: Acces – Care - Transformation”	467,1	393,1	393,1	393,1	Trim. IV 2027- Trim. IV 2030	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Organizațiile societății civile; partenerii de dezvoltare

43.	Dezvoltarea Serviciului de asistență și reabilitare psihosocială a copilului și familiei pentru asigurarea intervenției specializate și recuperării copiilor victime ale violenței și ale membrilor familiilor acestora.	Numărul de servicii de asistență și reabilitare psihosocială a copilului și familiei dezvoltate (întreținere: 2028 – 2; 2029 – 2; 2030 – 3) Numărul de copii beneficiari ai serviciului de asistență și reabilitare psihosocială, dezagregat pe sex; grupă de vârstă; mediu de reședință (urban/rural); dizabilitate; etnie – 100 copii	Copiii aflați în situație familială defavorizat ă/situație de risc	23.546,6	-	-	23.546,6	9006		6.727,6	6.727,6	10.091,4	Trim. IV 2028-Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății Ministerul Afacerilor Interne	Congresul Autorităților Locale din Moldova; organizațiile societății civile; partenerii de dezvoltare
-----	--	--	--	----------	---	---	----------	------	--	---------	---------	----------	-----------------------------	--	---

Obiectivul specific 4.2. Consolidarea, până la sfârșitul anului 2030, a capacităților profesioniștilor și a mecanismului intersectorial de intervenție, pentru asigurarea asistenței și protecției prompte și specializate a copiilor victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

Indicatori de rezultat:

Ponderea profesioniștilor instruiți cu privire la prevederile Instrucțiunii privind activitatea de prevenire, intervenție și protecție în cazurile copiilor aflați în situație de risc sau în conflict cu legea.

Valoarea de referință (2026) – 200 profesioniști

Valoarea planificată (2030) – 800 profesioniști

Obiectivul specific 4.2. Cost				18.420,3	18.160,3	260,0	0,0		4.941,9	4.492,8	4.492,8	4.492,8			
44.	Aprobarea și implementarea Instrucțiunii Poliției privind activitatea de prevenire, intervenție și protecție în cazurile copiilor aflați în situație de risc sau în conflict cu legea.	Instrucțiunea aprobată prin Ordinul Inspectoratului General al Poliției Implementarea prevederilor Instrucțiunii în toate subdiviziunile subordonate IGP Elaborarea	Copii aflați în situație familială defavorizat ă/situație de risc	18.420,3	18.160,3	260,0	-	3501 3502 UNICEF „ACT4Children: Acces – Care - Transformation”	4.941,9	4.492,8	4.492,8	4.492,8	Trim. IV 2027-Trim. IV 2030	Ministerul Afacerilor Interne Inspectoratul General al Poliției	

		rapoartelor semestriale privind implementarea Instrucțiunii													
Acțiuni transversale															
45.	Monitorizarea implementării Programului național și elaborarea rapoartelor anuale de progres	Rapoarte anuale de progres elaborate în baza cadrlui de monitorizare Numărul copiilor antrenați în elaborarea rapoartelor de progres		182,7	182,7	-	-	9001	45,7	45,7	45,7	45,7	2027- 2030, până la 25 februarie al fiecărui an	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății Ministerul Afacerilor Interne	
46.	Evaluarea intermediară (la 2 ani de implementare), evaluarea finală a Programului național	Rapoarte de evaluare intermediară și finală elaborate și prezentate Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului		91,4	91,4	-	-	9001		45,7		45,7	Trim. IV 2028- Trim. IV 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	
	TOTAL			1.881.306,1	1.159.269,4	45.974,5	676.062,3		538.133,7	443.064,1	410.717,0	489.391,2			

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului pentru *pentru aprobarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia* a fost elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în calitate de coordonator național al Garanției europene pentru copii.

La elaborare au participat și Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne, desemnate responsabile pentru implementarea Garanției prin [Ordinul interministerial din 4 iulie 2025](#) (MMPS nr. 145/2025, MEC nr. 1119/2025, MS nr. 593/2025, MAI nr. 384/2025). Au contribuit, de asemenea, Ministerul Finanțelor și cei 38 de membri ai Grupului tehnic de lucru: autorități publice centrale, Oficiul Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, parteneri de dezvoltare (UNICEF Moldova, Oficiul Consiliului Europei la Chișinău, Delegația Uniunii Europene) și organizații ale societății civile.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul are ca sursă angajamentul asumat de Republica Moldova prin acțiunea nr. 39 din Anexa A la Capitolul 19 „*Politica socială și ocuparea forței de muncă*” din [Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029](#), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. Pentru implementarea Recomandării (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei [Garanții europene pentru copii](#), în temeiul art. 137 și 138 din Acordul de Asociere, această acțiune prevede adoptarea, până în decembrie 2026 a Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 347/2022. Responsabil de realizare este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în comun cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Sănătății. Totodată, pct. 19.6.2.1 din același capitol prevede completarea cadrului strategic național cu un set de măsuri în corespundere cu Recomandarea (UE) 2021/1004.

Potrivit lit. c) pct. 11 din secțiunea „*Guvernanță și raportare*” a Recomandării, statele elaborează planuri naționale de acțiune privind punerea în aplicare a [Garanției europene pentru copii](#), aplicabile până în anul 2030. Programul național, în redacția propusă, constituie planul național de acțiune al Republicii Moldova în acest sens.

Totodată, proiectul asigură continuitatea politicii publice în domeniu, prin substituirea, în cadrul Hotărârii Guvernului nr. 347/2022 a Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022–2026 și a Planului de acțiuni aferent cu Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027–2030 și cu Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia, întrucât Planul de acțiuni pe anii 2022–2026 își încheie perioada de implementare la 31 decembrie 2026. Documentul a fost elaborat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice.

Programul național este corelat cu [Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană](#) (Capitolul 27 „Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului”, art. 137 și 138), cu [Strategia națională de dezvoltare „Moldova europeană 2030”](#), cu [Planul național de dezvoltare pentru anii 2025–2027](#), cu [Strategia de dezvoltare „Educația 2030”](#), cu [Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”](#) și cu [Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022–2030](#). De asemenea, sunt luate în considerare [Strategia UE privind drepturile copilului \(COM\(2021\)142\)](#), [Recomandarea 2013/112/UE „Investiția în copii”](#) și recomandările Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Republica Moldova dispune de un cadru juridic și instituțional funcțional în domeniul drepturilor copilului, consolidat prin [Legea nr. 370/2023 cu privire la drepturile copilului](#) și [Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți](#). Exercițiul de screening bilateral cu Comisia Europeană a confirmat că serviciile existente corespund, în mare măsură, standardelor internaționale. Totuși, accesul copiilor aflați în dificultate la serviciile-cheie vizate de Garanția europeană pentru copii rămâne inegal, în special în mediul rural.

Evaluarea intermediară a Planului de acțiuni pe anii 2022–2026 a constatat progrese importante: dezinstituționalizarea copiilor, crearea serviciilor sociale noi, majorarea prestațiilor sociale, creșterea numărului de specialiști în protecția drepturilor copilului de la 46 la 200 în cadrul reformei RESTART și lansarea Sistemului informațional în domeniul protecției copilului. Peste jumătate din acțiuni au fost realizate sau sunt în curs de realizare. Totodată, evaluarea a relevat că nici Programul, nici Planul de acțiuni nu au avut o anvelopă financiară clară, iar criza regională de securitate, crizele energetice și închiderea programelor finanțate de USAID în 2024 au încetinit implementarea.

Analiza situației se bazează pe datele statistice și administrative oficiale pentru anii 2024–2025 și pe Analiza aprofundată privind implementarea Garanției europene pentru copii în Republica Moldova, elaborată cu suportul UNICEF în 2026. Aceasta a evidențiat următoarele probleme principale:

1. Sărăcia în rândul copiilor rămâne ridicată. În 2024, 33,6% dintre copii (circa 166 000) trăiau în sărăcie absolută, în creștere de la 28,4% în 2022, iar 17,1% (circa 84 500) în sărăcie extremă. În 2025, rata sărăciei absolute a copiilor s-a redus la 31,4%. Sărăcia multidimensională afecta în 2024 37,5% dintre copii: 58,4% în mediul rural, față de 13,2% în mediul urban. În regiunea Sud, 54% dintre copii trăiau în sărăcie absolută. Gospodăriile cu trei și mai mulți copii aveau un venit disponibil mediu de 2908 lei lunar pe persoană și o rată a sărăciei absolute de circa 53%. Prestațiile sociale reduc rata sărăciei absolute a copiilor cu 5,2 puncte procentuale.

2. Accesul la educație timpurie și incluzivă este inegal. Rata brută de cuprindere în educația antepreșcolară a fost de 37,2% în 2024 și care conform [Recomandării Consiliului din 8 decembrie 2022 privind educația și îngrijirea timpurie: obiectivele de la Barcelona pentru 2030 \(2022/C 484/01\)](#) necesită să ajungă la cel puțin 45% până în 2030. Gradul de ocupare a instituțiilor de educație timpurie era de 91 de copii la 100 de locuri în mediul urban și de 59 în mediul rural. În localitățile dens populate de romi, doar 39,4% dintre copiii romi sub 6 ani frecventau educația timpurie, iar circa 43% dintre cei de vârstă

școlară obligatorie frecventau școala. La sfârșitul anului de studii 2024/25, doar 3498 de copii refugiați, circa 14% din cei de vârstă preșcolară și școlară, erau înscriși în sistemul național de educație. Circa jumătate dintre elevii de 15 ani nu ating nivelul minim de competență (PISA 2022), iar elevii din școlile rurale au rezultate cu 48–57 de puncte mai mici decât cei din școlile urbane.

3. Indicatorii de sănătate a copiilor s-au deteriorat. Rata mortalității infantile a crescut de la 8,7 în 2020 la 11,8 decese la 1000 de născuți vii în 2024, iar cea a copiilor sub 5 ani – de la 10,4 la 12,8. Acoperirea vaccinală a rămas sub pragul de 95% pentru toate vaccinurile, cu excepția celui antituberculos, iar circa 24 000 de copii sub 5 ani nu sunt vaccinați. Alocații sociale de stat pentru dizabilitate primesc 11 404 copii (2,3% din numărul total al copiilor), iar accesul la intervenție timpurie, reabilitare și servicii de sănătate mintală este limitat; la nivel național activează doar patru psihiatri pentru copii.

4. Violența față de copii rămâne răspândită. Circa 2 din 5 copii au fost supuși unei forme de violență, iar 1 din 7 fete și 1 din 20 de băieți au fost supuși violenței sexuale până la 18 ani. Un studiu din 2024 arată că 57% dintre copiii de 10–17 ani au avut cel puțin o experiență neplăcută pe internet. Identificarea și raportarea cazurilor rămân deficitare.

5. Mulți copii sunt expuși riscului sau separați de părinți. La sfârșitul anului 2024, 7928 de copii erau înregistrați în situație de risc, 80% dintre ei din mediul rural, cauza principală fiind neglijarea. Numărul copiilor separați de părinți s-a redus de la 34 107 în 2020 la 23 849 în 2024; dintre aceștia, 19 666 aveau unul sau ambii părinți plecați temporar, inclusiv peste hotare.

6. Procesul de dezinstituționalizare trebuie consolidat. Între 2020 și 2024, numărul copiilor din instituțiile rezidențiale a scăzut de la 896 la 547, iar ponderea îngrijirii de tip familial a ajuns la 87,2% din cei 4263 de copii aflați în îngrijire alternativă. Totuși, la sfârșitul anului 2024, în instituții se aflau încă 74 de copii sub 3 ani și 75 de copii cu dizabilități, dintre care 49 cu dizabilități severe. Serviciile de tip familial, de sprijin familial și pentru copiii în conflict cu legea rămân insuficiente la nivel local.

7. Datele și resursele umane sunt insuficiente pentru decizii bazate pe evidențe. O parte importantă a datelor în domeniu se colectează încă pe suport de hârtie sau în fișiere dispartate, iar datele dezagregate pentru copiii romi, copiii cu dizabilități, copiii din îngrijirea alternativă și copiii refugiați sunt limitate. Fluctuația personalului și volumul mare de lucru afectează calitatea serviciilor.

[Garanția europeană pentru copii](#) cere statelor să asigure copiilor aflați în dificultate acces efectiv și gratuit la educație și îngrijire timpurie, educație și activități școlare (inclusiv cel puțin o masă sănătoasă în fiecare zi de școală) și asistență medicală. De asemenea, cere acces efectiv la alimentație sănătoasă și la o locuință decentă. În prezent, Republica Moldova nu dispune de un plan național de acțiune care să integreze aceste domenii, să identifice grupurile de copii aflați în dificultate și să stabilească măsuri costificate până în 2030.

În lipsa intervenției, problemele identificate riscă să persiste și, pentru unele grupuri de copii, să se accentueze. Aceasta ar contribui la transmiterea intergenerațională a sărăciei, la menținerea riscului de separare a copiilor de familie și la intervenții ulterioare mai costisitoare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. Structura Programului național. Partea narativă cuprinde opt capitole: introducere; analiza situației (pe 12 secțiuni, inclusiv opinia copiilor pe fiecare domeniu); obiectivele generale și specifice; impactul; costurile; riscurile de implementare; autoritățile responsabile; monitorizarea, evaluarea și raportarea.

2. Obiectivele generale și specifice. Programul stabilește patru obiective generale, șase obiective specifice și 44 de acțiuni, la care se adaugă două acțiuni transversale de monitorizare și evaluare:

Obiectivul general	Obiective specifice	Acțiuni	Aliniere
1. Asigurarea accesului efectiv și echitabil al copiilor aflați în dificultate la educație incluzivă de calitate	1.1. Asigurarea accesului echitabil la servicii de educație și îngrijire timpurie incluzivă de calitate, inclusiv prin extinderea serviciilor pentru copiii 0-3 ani și direcționarea măsurilor de sprijin în funcție de nevoile acestora 1.2. Consolidarea educației incluzive prin asigurarea accesibilității mediului educațional și dezvoltarea serviciilor și a programelor de suport specializat pentru copiii din diferite grupuri aflate în dificultate, în vederea garantării accesului, a participării efective și a progresului educațional	14	„Moldova europeană 2030” (OS 3.1); „Educația 2030”
2. Asigurarea accesului efectiv și gratuit al copiilor aflați în dificultate la servicii medicale de calitate	2.1. Până la sfârșitul anului 2030, creșterea la cel puțin 85% a ratei de acoperire a copiilor, inclusiv a celor aflați în dificultate și din mediul rural, cu serviciile medicale profilactice, corespunzătoare vârstei. 2.2. Asigurarea, până la sfârșitul anului 2030, a accesului copiilor cu tulburări de dezvoltare, dizabilități și probleme de sănătate mintală la servicii de intervenție timpurie, reabilitare și sănătate mintală adaptate nevoilor acestora.	8	„Moldova europeană 2030” (OS 5.1); „Sănătatea 2030”
3. Reducerea sărăciei și a riscului de excluziune socială în rândul copiilor aflați în dificultate	3.1. Prevenirea separării copilului de familie prin identificare timpurie, suport familial și consolidarea mecanismelor de colaborare intersectorială, pentru asigurarea unui răspuns coordonat și prompt la nevoile copilului	17	„Moldova europeană 2030” (OG 1, OS 6.3)

	3.2. Prevenirea instituționalizării copiilor aflați în dificultate și dezvoltarea serviciilor de îngrijire de tip familial, inclusiv pentru copiii cu dizabilități, în vederea reducerii numărului de copii din instituții rezidențiale și asigurării reintegrării în familie.		
4. Prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii, inclusiv în mediul online.	4.1. Creșterea capacității copiilor și adulților de a recunoaște și raporta situațiile de violență, neglijare, exploatare și trafic de copii, inclusiv în mediul online, în vederea asigurării accesului copiilor la măsuri de protecție și servicii de asistență. 4.2. Consolidarea, până la sfârșitul anului 2030, a capacităților profesioniștilor și a mecanismului intersectorial de intervenție, pentru asigurarea asistenței și protecției prompte și specializate a copiilor victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.	5	„Moldova europeană 2030” (OS 9.1); ODD 16.2

3. Elemente noi față de Programul pe anii 2022–2026:

- documentul este structurat pe serviciile-cheie ale Garanției europene pentru copii și acoperă perioada până în 2030, conform Recomandării (UE) 2021/1004;

- sunt identificate expres grupurile de copii-beneficiari, conform pct. 5 din Garanție: copiii cu dizabilități și cu probleme de sănătate mintală; copiii de etnie romă; copiii din îngrijirea alternativă; copiii din situații familiale defavorizate; copiii expuși riscului de a comite infracțiuni sau aflați în conflict cu legea. Planul include și acțiuni universale, adresate tuturor copiilor;

- pentru prima dată, fiecare acțiune este costificată și asociată unui cod de subprogram bugetar sau unei surse de finanțare externă, iar costurile neacoperite sunt indicate separat;

- sunt prevăzute măsuri noi, printre care: moratoriul privind plasamentul planificat al copiilor de 0–6 ani în instituții rezidențiale; pachetul minim de servicii esențiale pentru copii; reconceptualizarea serviciului de asistență parentală profesionistă; Regulamentul privind serviciile specializate pentru copiii expuși riscului de a comite infracțiuni sau aflați în conflict cu legea.

4. Coordonarea și implementarea. Ministerul Muncii și Protecției Sociale exercită rolul de coordonator național al Garanției, conform lit. a) pct. 11 din secțiunea „Guvernanță și raportare” a Recomandării. Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului devine platforma consultativă și de coordonare strategică a implementării: examinează raportul anual de progres și dificultățile semnalate de autoritățile responsabile.

Autoritățile responsabile de implementare sunt Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne, cu participarea altor autorități potrivit competenței. În concordanță cu recomandările Analizei aprofundate, implementarea va fi etapizată: în 2027–2028 accentul va fi pus pe consolidarea capacităților instituționale, extinderea accesului și mecanismele de intervenție timpurie, iar în 2029–2030 – pe calitatea serviciilor și reducerea disparităților.

5. Monitorizarea, evaluarea și raportarea:

- autoritățile responsabile transmit anual, până la 25 februarie, rapoartele privind acțiunile din competența lor, printr-un instrument electronic unic de colectare a datelor;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale elaborează raportul anual de progres, îl transmite Guvernului până la 1 aprilie și îl publică pe pagina sa oficială;
- evaluarea intermediară se realizează după doi ani de implementare, iar evaluarea finală – în anul 2031;
- o dată la doi ani, statul raportează Comisiei Europene progresele în implementarea Garanției, conform lit. f) pct. 11 din secțiunea „Guvernanță și raportare” a Recomandării. Indicatorii naționali vor fi aliniați treptat la cadrul de monitorizare a Garanției.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Au fost analizate trei opțiuni.

Opțiunea 1 – status quo (neintervenția). Planul de acțiuni pe anii 2022–2026 expiră la sfârșitul anului 2026, iar Republica Moldova ar rămâne fără un document de politici în domeniul protecției copilului și fără plan național de implementare a Garanției. Acțiunea nr. 39 din Programul Național de Aderare nu ar fi realizată. Opțiunea a fost respinsă.

Opțiunea 2 – aprobarea unei hotărâri noi a Guvernului, separată de Hotărârea Guvernului nr. 347/2022. Opțiunea nu corespunde formei prevăzute la acțiunea nr. 39 din Anexa A la Capitolul 19 din Programul Național de Aderare, care stabilește modificarea Hotărârii Guvernului nr. 347/2022, și ar crea două acte cu obiect similar în domeniul protecției copilului, cu mecanisme de monitorizare paralele. Opțiunea a fost respinsă.

Opțiunea 3 (opțiunea propusă) – modificarea Hotărârii Guvernului nr. 347/2022, prin substituirea Programului și a Planului de acțiuni cu noul Program pe anii 2027–2030 și Planul de acțiuni aferent. Opțiunea corespunde întocmai angajamentului din Programul Național de Aderare și asigură coerența politicilor naționale, continuitatea reformei sistemului de protecție a copilului și alinierea la practica statelor membre ale Uniunii Europene, care aplică planurile naționale de acțiune până în 2030.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Programul național va consolida capacitatea autorităților publice centrale și locale de a identifica timpuriu copiii aflați în dificultate și de a le asigura accesul la servicii. Autoritățile responsabile vor include acțiunile din Planul de acțiuni în planurile lor anuale de activitate și în propunerile de buget. Autoritățile administrației publice locale vor fi implicate în extinderea serviciilor de educație timpurie, de sprijin familial și de îngrijire de tip familial.

Vor fi consolidate cooperarea intersectorială între domeniile asistenței sociale, educației, sănătății și ordinii publice, utilizarea Sistemului informațional în domeniul protecției copilului și formarea profesională a specialiștilor. Implementarea va genera un volum suplimentar de lucru pentru colectarea datelor și raportarea anuală prin instrumentul electronic unic de monitorizare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Costul estimativ al implementării Programului național în perioada 2027–2030 este de **1,881,306.3 mii lei**. Costurile acoperite din bugetul de stat constituie – **1,159,269.4 mii lei** (61,6% din costul total) inclusiv pentru acțiunile care se regăsesc deja în alte programe de politici, costuri acoperite din asistența externă – **45,974.5 mii lei** (2,44% din costul total) iar costurile neacoperite constituie **676,062.3 mii lei** (35,9% din costul total).

Sursa de finanțare, mii lei	2027	2028	2029	2030	Total
Costuri acoperite din bugetul de stat - total	434.325,5	289.380,6	217.739,7	217.823,6	1.159.269,4
Costuri acoperite din asistența externă	17,962.4	9,435.7	9,288.2	9,288.2	45,974.5
Costuri neacoperite	85,845.9	144,247.8	183,689.1	262,279.4	676,062.3
					1,881,308.3

Pe obiective generale, costurile se repartizează astfel: Obiectivul general 1 – 108,324.0 mii lei (6,2%); Obiectivul general 2 – 112,924.1 mii lei (6,5%); Obiectivul general 3 – 1,235,485.9 mii lei (65,67%); Obiectivul general 4 – 424,298.0 mii lei (22,55%); acțiunile transversale de coordonare, monitorizare și evaluare – 274.1 mii lei.

Costurile au fost estimate pentru fiecare acțiune și corelate cu codurile subprogramelelor bugetare ale autorităților responsabile. Cheltuielile acoperite din bugetul de stat se vor efectua în limitele alocațiilor aprobate anual autorităților responsabile. Costurile neacoperite de 676,062.3 lei, vor fi asigurate prin atragerea asistenței externe și, după caz, prin includerea lor în propunerile de buget ale autorităților responsabile în cadrul procesului bugetar anual. Uniunea Europeană, Consiliul Europei, și UNICEF susțin implementarea Programului.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul nu instituie obligații pentru agenții economici. Organizațiile necomerciale și prestatorii privați acreditați de servicii sociale sunt parteneri în implementarea mai multor acțiuni, inclusiv în educația parentală, sprijinul familial, dezinstituționalizare și prevenirea violenței.

4.4. Impactul social

Programul național vizează cei 553 mii de copii cu vârsta de până la 18 ani (23,2% din populația cu reședință obișnuită pentru anul 2025), cu prioritate copiii aflați în dificultate, precum și părinții și îngrijitorii acestora. Impactul preconizat se va măsura prin trei indicatori de impact:

- diminuarea ratei sărăciei extreme în rândul copiilor de 0–17 ani (ODD 1 și ODD 10);
- diminuarea ponderii copiilor supuși oricărei forme de violență, inclusiv neglijării (ODD 3 și ODD 16);
- reducerea ratei sărăciei absolute în gospodăriile cu trei și mai mulți copii (ODD 1, ODD 5 și ODD 10).

Programul urmărește, de asemenea, creșterea cu cel puțin 50% a ponderii familiilor care au beneficiat de sprijin și în care separarea copilului a fost prevenită. Investițiile în prevenire au un randament ridicat: potrivit estimărilor UNICEF, atingerea unei acoperiri vaccinale de 95% generează circa 11 dolari SUA beneficii pentru fiecare dolar investit.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Programul se aplică fără discriminare între fete și băieți. Măsurile de prevenire și intervenție în cazurile de violență vor ține cont de diferențele dintre fete și băieți privind expunerea la diferite forme de violență, iar datele de monitorizare vor fi dezagregate după sex, vârstă, mediu de reședință și dizabilitate, în măsura disponibilității acestora.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Principalele riscuri de implementare sunt capacitățile reduse ale autorităților, fluctuația personalului, resursele financiare insuficiente și capacitatea limitată de atragere a finanțării externe. Riscurile vor fi diminuate prin desemnarea autorităților responsabile pentru fiecare acțiune, prin costificarea acțiunilor și prin mecanismul de coordonare și monitorizare descris la secțiunea 3.1.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Proiectul asigură implementarea Recomandării (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii, în realizarea acțiunii nr. 39 din Anexa A la Capitolul 19 din Programul Național de Aderare la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, cu termen de adoptare decembrie 2026. Planul de acțiuni preia, de asemenea, acțiunile nr. 1–3 din Anexa B la Capitolul 19, asociate acțiunii nr. 39: dezvoltarea serviciului de asistență și reabilitare psihosocială a copilului, campaniile de informare privind impactul violenței asupra copiilor și îmbunătățirea programelor de sprijin familial. Recomandarea nu are caracter obligatoriu și nu necesită transpunere, ci elaborarea unui plan național de acțiuni până în 2030, desemnarea unui coordonator național și raportarea biennială către Comisia Europeană. Proiectul îndeplinește aceste cerințe (lit. a), c), e) și f) pct. 11 din secțiunea „Guvernanță și raportare” a Recomandării).
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Procesul de elaborare a fost participativ, conform lit. e) pct. 11 din secțiunea „Guvernanță și raportare” a Garanției europene pentru copii, și a implicat circa 440 de persoane, la care se adaugă peste 4 000 de copii consultați.

Forma de consultare	Participanți
Ședințe interministeriale	4 ședințe, cu 90 de reprezentanți ai 10 autorități naționale și ai 16 organizații ale societății civile și proiecte internaționale
Sesiuni consultative cu Ministerul Muncii și Afacerilor Sociale al Republicii Cehe	5 sesiuni
Consultarea părinților și îngrijitorilor, în special din grupuri vulnerabile (5–20 decembrie 2025)	8 focus-grupuri cu 74 de persoane; anchetă pe bază de chestionar cu 209 persoane; 3 studii de caz
Consultarea profesioniștilor: cadre didactice, medici de familie, asistenți sociali, polițiști de sector, ONG, autorități centrale și locale (5–20 decembrie 2025)	anchetă cu 41 de respondenți; 19 interviuri individuale
Consultarea calitativă a copiilor din grupuri vulnerabile, realizată de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului cu suportul UNICEF și validată cu Platforma Copiilor și Consiliul Consultativ al Tinerilor Romi	82 de copii (45 de fete și 37 de băieți) din cinci grupuri vulnerabile
Sondajul național online al copiilor (iunie–august 2026)	4106 de copii

Opiniile copiilor au fost integrate în analiza situației, pe fiecare domeniu al Garanției. Copiii au identificat aceleași domenii prioritare ca și adulții, în aceeași ordine; 77% dintre copiii participanți la sondaj au indicat sărăcia drept principala problemă a copiilor din Republica Moldova. Dimensiunile strategice, obiectivele și acțiunile au fost validate în cadrul Grupului interministerial de coordonare și al Grupului tehnic de lucru. Rezultatele consultărilor au fost integrate în Analiza aprofundată privind implementarea Garanției europene pentru copii, elaborată cu suportul UNICEF, care a constituit baza analitică a Programului.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului, proiectul și nota de fundamentare au fost plasate pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md și pot fi vizualizate la adresa: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15834

Totodată, în conformitate cu prevederile pct. 229–231 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018*, proiectul și nota de fundamentare au fost încărcate în sistemul e-legiferare.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei juridice a Ministerului Justiției și expertizei anticorupție a Centrului Național Anticorupție. Concluziile expertizelor vor fi reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Programul se încorporează în sistemul documentelor de politici publice, fiind corelat cu Strategia națională de dezvoltare „Moldova europeană 2030”, cu Planul național de dezvoltare pentru anii 2025–2027, cu strategiile sectoriale din domeniile educației, sănătății și afacerilor interne și cu Programul Național de Aderare la Uniunea Europeană

pentru anii 2025–2029. Proiectul nu necesită modificarea altor acte normative, ajustările normative necesare sunt prevăzute ca acțiuni distincte în Planul de acțiuni.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea Programului național, autoritățile responsabile vor include acțiunile din Planul de acțiuni în planurile anuale de activitate și în propunerile de buget pentru Cadrul bugetar pe termen mediu.

Totodată, se va asigura informarea autorităților publice centrale și locale, a prestatorilor de servicii, a societății civile și a populației, inclusiv a copiilor, prin versiuni accesibile copiilor, cu privire la prevederile Programului, prin toate căile disponibile.

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA

SINTEZA

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027 - 2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
<i>Cancelaria de STAT (21/I-113-13871 din 19.10.2026)</i>	La Capitolul I, tabelul de corespondență cu cerințele Recomandării (UE) 2021/1004 (pct. 12) trimite preponderent la secțiunile din analiza situației. Se recomandă ca, pentru fiecare cerință a Recomandării, tabelul să indice direct obiectivul general și specific, indicatorul și acțiunile din Planul de acțiuni prin care aceasta este implementată (de exemplu, „locuință decentă” – OG 3, OS 3.2, acțiunile nr. 36, 38 și 39). Pentru cerințele fără obiective, indicatori sau acțiuni, Programul va fi completat.	Proiectul a fost ajustat.
	Capitolul III nu urmează o logică de intervenție clară și verificabilă. Se propune restructurarea capitolului astfel încât problemele identificate să justifice obiectivele, obiectivele specifice să contribuie la obiectivele generale, indicatorii să măsoare rezultatele urmărite, iar acțiunile din Planul de acțiuni să contribuie la atingerea țințelor.	Proiectul a fost ajustat.
	Partea descriptivă conține doar obiectivele generale (pct. 188.1–188.4), contrar pct. 18.4 din Regulament, iar cele șase obiective specifice apar doar în Planul de acțiuni. OG 2 și OG 4 au câte un singur obiectiv specific, care nu acoperă întregul conținut al obiectivului general, de exemplu: OG 4 urmărește două direcții: prevenirea violenței împotriva copiilor și consolidarea capacităților profesioniștilor și a mecanismelor intersectoriale de intervenție. OS 4.1 acoperă doar prima direcție, respectiv recunoașterea și raportarea violenței de către copii și adulți. Se propune completarea OG 4 cu un obiectiv specific privind intervenția profesioniștilor și mecanismul intersectorial, la care să fie transferată acțiunea nr. 44 (Instrucțiunea Poliției privind intervenția și protecția copiilor). Totodată, OG 4 va fi formulat concis, fără indicarea mijloacelor de realizare („prin consolidarea capacităților...”), acestea urmând a fi reflectate la nivelul obiectivelor specifice.	Proiectul a fost ajustat.
	Capitolul III va fi completat cu obiectivele specifice, câte 2–4 pentru fiecare obiectiv general, formulate în termeni SMART și numerotate distinct (Obiectivul specific 1.1, 1.2; 2.1, 2.2 etc.).	Proiectul a fost ajustat.
	În conformitate cu pct. 18.5 din Regulament, Programul urmează a fi completat cu un capitol distinct „Indicatori de monitorizare”, întrucât în prezent indicatorii se regăsesc doar în Planul de acțiuni. Capitolul va cuprinde toți indicatorii de impact și de rezultat, asociați direct fiecărui obiectiv al Programului (cel puțin 2–3 indicatori pentru fiecare obiectiv). Indicatorii de impact vor include obligatoriu indicatorii relevanți din documentele strategice de nivel superior, și anume: - Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022); - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, prin indicatorii naționalizați ai Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), de exemplu: ODD 16, indicatorul 16.2.1.1 „Numărul de copii victime ale violenței și neglijării, la sfârșitul anului”;	Proiectul a fost ajustat. Totodată, ținând cont că acțiunile au fost propuse fiecare autoritate central responsabilă de implementarea Programului vizat, concluziile Cancelariei de Stat vor fi aduse la cunoștința Ministerului

- Strategia de dezvoltare „Educația 2030” (HG nr. 114/2023) și Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030” (HG nr. 387/2023), pentru indicatorii privind educația timpurie, abandonul școlar și acoperirea vaccinală a copiilor. Totodată, în măsura disponibilității datelor, vor fi utilizați indicatorii din cadrul comun de monitorizare a Garanției europene pentru copii, instituită prin Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021.	Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale care în procesul de avizare vor ajusta indicatorii propuși.
Pentru fiecare indicator se vor stabili obligatoriu valoarea de referință, valoarea-țintă intermediară (2028), valoarea-țintă finală (2030) și sursa datelor. În forma actuală, niciun indicator nu are valoare-țintă intermediară, iar pentru majoritatea indicatorilor nu este indicată sursa datelor. Totodată, valoarea de referință nu poate fi stabilită sub forma „urmează a fi determinată” (indicatorul de impact al OG 1). Întrucât, <i>începând cu anul 2026, elaborarea, monitorizarea și raportarea documentelor de politici publice se realizează prin SI „e-Monitorizare”, cadrul de indicatori va fi structurat astfel încât să permită măsurarea în sistem a progresului, a rezultatelor și a impactului.</i>	Similar comentariului de mai sus.
Se propune un cadru unic de indicatori, cu același format pentru toate obiectivele (nivelul indicatorului, valoarea de referință și anul, ținta intermediară 2028, ținta finală 2030, sursa datelor, dezagregarea), conform exemplului de mai jos. <i>Exemplu tabel.</i>	Proiectul a fost ajustat.
La Capitolul V „Costuri de implementare”, costul total de 1 788,3 mil. lei include 583,1 mil. lei (32,6%) costuri neacoperite. Două acțiuni concentrează 67% din costurile neacoperite: majorarea și indexarea indemnizației pentru copiii în îngrijire alternativă (acțiunea nr. 27 – 223,0 mil. lei) și angajarea a 478 de specialiști în protecția copilului (acțiunea nr. 40 – 167,7 mil. lei). Pentru OS 3.2, costurile neacoperite constituie 67,9%. Se recomandă identificarea surselor de acoperire și demonstrarea încadrării în Cadrul bugetar pe termen mediu. Totodată, în conformitate cu pct. 18.7 din Regulament, resursele financiare necesare pentru implementarea fiecărui obiectiv specific vor fi corelate cu programele/subprogramele bugetare corespunzătoare, cu indicarea codului acestora (pct. 197).	Proiectul a fost ajustat. Cu referire la costurile neacoperite în cadrul procesului de avizare, de comun cu Ministerul Finanțelor vor fi înlăturate neajunsurile.
La Capitolul VI, riscurile sunt enumerate (pct. 200), iar măsurile de atenuare sunt formulate general. Se recomandă prezentarea riscurilor sub formă de tabel, cu evaluarea probabilității și a impactului, precum și măsurile de atenuare.	Proiectul a fost ajustat.
La Capitolul VIII, pct. 212 prevede raportarea anuală a autorităților până la 25 februarie și prezentarea raportului Guvernului până la 1 aprilie, iar pct. 211 – un instrument de monitorizare bazat pe platforma KoBoToolbox. Se va preciza că raportarea oficială se realizează prin SI „e-Monitorizare”, în termenele stabilite la pct. 79 din Regulament.	Proiectul a fost ajustat.
La partea operațională a Programului:	
Termenele de realizare a acțiunilor sunt indicate doar prin an (2027) sau interval (2027–2030). Conform pct. 19.5 din Regulament, termenele vor fi indicate în format trimestru/an (trim. IV 2030).	Proiectul a fost ajustat.

Majoritatea indicatorilor de produs nu au valori-țintă (de exemplu, „Numărul de servicii ... nou create”, „Număr de campanii ... realizate”, „Numărul de personal instruit”). Este necesară stabilirea unei valori-țintă pentru fiecare indicator. Totodată, unele acțiuni au ca indicatori de monitorizare indicatori generali de rezultat sau de impact, care nu pot fi atribuiți direct acțiunii respective (de exemplu, rata de participare a copiilor de 0–3 ani la educația timpurie – acțiunea nr. 1; rata absenteismului școlar – acțiunea nr. 8; rata de școlarizare – acțiunea nr. 10; rata acoperirii vaccinale – acțiunea nr. 17). Acești indicatori vor fi reflectați la nivelul obiectivelor corespunzătoare, în capitolul „Indicatori de monitorizare” (pct. 5 din prezentul Raport).	Ținând cont că acțiunile au fost propuse fiecare autoritate central responsabilă de implementarea Programului vizat, concluziile Cămarilor de Stat vor fi aduse la cunoștința Ministerului Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale care în procesul de avizare vor ajusta indicatorii propuși.
Unele acțiuni sunt plasate incorect sau se suprapun: extinderea serviciilor de creșă (acțiunea nr. 28 – 1 200 de locuri) ține de OS 1.1, dar este plasată la OS 3.1; serviciul de reabilitare psihosocială pentru copiii victime ale violenței (acțiunea nr. 33) ține de OG 4; acțiunile nr. 12 și 13 prevăd, ambele, sistemul de monitorizare a activităților extrașcolare în SIME; acțiunile nr. 37 și 41 prevăd, ambele, campanii pentru serviciul „Telefonul Copilului”; acțiunea nr. 21 prevede crearea Centrului pentru copiii cu TSA, deja instituit în 2024 (pct. 113.8).	Se acceptă indicarea acțiunii ce ține de Crearea serviciului de asistență psihosocială de la OS 3.2 la OG 4, OS 4.1. Indicatorii la acțiunile 12 și 13 au fost ajustați Restul acțiunilor nu vor fi modificate deoarece: 1. extinderea serviciilor de creșă (acțiunea nr. 28 – 1 200 de locuri) nu ține de domeniul educațional dar se referă la serviciul alternativ în condițiile Hotărârii de Guvern nr. 572/2023 pentru aprobarea Regulamentelor cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. 2. acțiunile nr. 37 și 41 au fost ajustate. 3. acțiunea nr. 21 prevede crearea Centrului

	pentru copiii cu TSA, deja instituit în 2024 (pct. 113.8). – Ministerul Sănătății își propune crearea unui astfel de Centru, iar mențiunea precum că acesta a fost creat în 2024 se referă la o secție care a fost instituită în cadrul Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii.
Nu este asigurată legătura dintre problemele și angajamentele din partea descriptivă și acțiunile planificate. Se recomandă completarea Planului cu acțiuni pentru: crearea celui de-al treilea Centru de tip Barnahus până la sfârșitul anului 2027 (pct. 149); protecția copiilor în mediul online, identificată drept cel mai neglijat domeniu al Planului 2022–2026 (pct. 34); serviciile de sănătate mintală pentru copii (pct. 114–115); stabilirea costurilor de referință pentru serviciile sociale (pct. 155); reducerea efectelor migrației părinților asupra copiilor rămași în țară (pct. 37). Se recomandă ca fiecare obiectiv specific și indicator să fie susținut de cel puțin o acțiune dedicată, după logica: acțiune concretă – rezultat intermediar măsurabil – indicator de impact.	Nu se acceptă deoarece: 1. Centrul de tip Barnahus nu face obiectul Garanției Europene pentru Copii; 2. Obiectivul General 4 face referire la protecția copiilor în mediul online, subiect care necesită a fi reflectat într-un program distinct. Partea narativă a fost ajustată. 3. Măsuri de protecție pentru copiii ai căror părinți sunt plecați peste hotare sunt prevăzute la acțiunea ce vizează la consolidarea Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii. 4. Acțiuni cu privire la sănătatea mintală se regăsesc la acțiunile 21, 22.
15. Planul de acțiuni se suprapune și cu alte documente de politici publice, după cum urmează: 1) Proiectul Programului pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2027–2030, aflat la etapa de promovare (NU 737/MEC/2026): - acțiunea nr. 9 (Programul de educație accelerată) reproduce integral acțiunea 2.5 din proiectul Programului pentru romi, cu aceiași indicatori și costuri (145,0; 73,5; 86,0 și 623,0 mii lei, în total 927,5 mii lei). Trimiterea este indicată, însă costurile sunt incluse în ambele documente;	Proiectul a fost ajustat. Totodată, unele acțiuni la care se face referire nu pot prelua costurile din alte programe deoarece acestea urmăresc alt scop și alte obiective. Mai mult ca atât costurile prevăzute în

- acțiunea nr. 10 (măsurile de sprijin – transport, burse, mese, materiale, inclusiv pentru copiii romi – 5 760 mii lei) și acțiunile 2.1 (alimentație gratuită în educația timpurie, inclusiv pentru copiii romi – 4 642,8 mii lei) și 2.3 (burse de merit – 6 132,8 mii lei) din proiectul Programului pentru romi; - acțiunea nr. 29 (formarea specialiștilor în domeniul protecției drepturilor copilului) și acțiunea 4.13 (instruiri tematice pentru specialiștii în protecția copilului, inclusiv mediatorii comunitari – 421,6 mii lei); 2) Programul național de dezvoltare locală „Satul European” pentru anii 2024–2028, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 216/2024: - acțiunea nr. 38 (140 mil. lei) se realizează în cadrul acestui program, iar costurile ei sunt deja planificate în programul respectiv. <i>Nu se admite dublarea acțiunilor în mai multe documente de politici publice.</i> Ministerele responsabile vor conlucra pentru delimitarea intervențiilor, astfel încât fiecare acțiune să fie planificată într-un singur document. În cazul în care acțiunea este preluată în Program din alt document de politici publice, costurile vor fi estimate conform pct. 19.4 din Regulament, cu indicarea documentului de bază în care sunt planificate, și vor fi evidențiate distinct în totalul costurilor Programului, pentru evitarea dublei contabilizări.	proiectul supus discuției sunt actualizate.
Estimarea costurilor necesită revizuire: - Acțiunea nr. 41 (campanii de informare și sensibilizare) are un cost de 375,7 mil. lei (21% din costul total al Programului), care pare să reflecte cheltuielile curente ale subprogramului 3502, nu costul campaniilor; - Denumirea acțiunii nr. 44 („Aprobarea Instrucțiunii Poliției...”) nu reflectă conținutul și costul acesteia (18,4 mil. lei), care, conform indicatorilor de monitorizare, vizează și implementarea Instrucțiunii în toate subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției. Se recomandă reformularea acțiunii („Aprobarea și implementarea Instrucțiunii...”).	Parțial ajustat. Costurile vor fi revizuite în procesul de avizare de comun cu autoritatea responsabilă și Ministerul Finanțelor.
În coloana „Instituții responsabile” se va indica autoritatea publică responsabilă direct de implementare; în cazul mai multor instituții, autoritatea coordonatoare, responsabilă inclusiv de raportarea progresului, va fi indicată prima. Abrevierile utilizate vor fi explicate la prima utilizare sau într-o listă a abrevierilor.	Proiectul a fost ajustat.
Programul și Planul de acțiuni vor fi introduse integral în Sistemul informațional „e-Monitorizare” înainte de aprobare, inclusiv obiectivele generale și specifice, indicatorii de impact și de rezultat (cu valori de referință și valori-țintă), acțiunile și estimările financiare. Conform Hotărârii Guvernului nr. 860/2023 și Hotărârii Guvernului nr. 76/2026, documentele de politici publice se elaborează, se monitorizează și se raportează prin acest sistem.	MMPS va asigura introducerea Programului și Planului de acțiuni în E-monitorizare după ajustarea indicatorilor înainte de aprobare.

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA

Tabel comparativ
la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 347/2022 cu privire la
aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022–2026 și a Planului de acțiuni
pentru implementarea acestuia

Versiunea actuală	Propunerile de modificare
în Hotărâre	
HOTĂRÂRE Nr. 347 din 01-06-2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia	HOTĂRÂRE Nr. 347 din 01-06-2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia
1. Se aprobă: 1) Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026, conform anexei nr. 1; 2) Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026, conform anexei nr. 2.	1. Se aprobă: 1) Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii, conform anexei nr. 1; 2) Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii, conform anexei nr. 2.
2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care, anual, până la 1 aprilie, va prezenta Guvernului Raportul privind realizarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.	Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care, anual, până la 1 aprilie, va prezenta Guvernului Raportul privind realizarea Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2027-2030: cadru de implementare a Garanției europene pentru copii și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.
Anexa nr. 1 și 2 se vor expune în redacție nouă care sunt expuse în proiect	

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

13 octombrie 2026, nr. 12/5521**CERERE****privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectelor de acte ale Guvernului**

Nr.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 347/2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022–2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul a fost elaborat în scopul implementării acțiunii nr. 39 din Anexa A la Capitolul 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă” din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029 , aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (<i>PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale</i>)	Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029 , aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.
5.	Lista autorităților și instituțiilor ale căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Finanțelor Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului <i>Expertizare:</i> Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Igor Chișcă, Șef, Direcția politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii tel.: 022 80 44 55 e-mail: igor.chisca@social.gov.md
8.	Anexe	Proiectul hotărârii Guvernului Nota de fundamentare Tabelul comparativ
9.	Data și ora depunerii cererii	
10.	Semnătura	Vasile CUȘCA Secretar de Stat